F 3

Liber fratrū sancte Crucis
Cōuent⁹ Mariepacis .

Orate pro Johanne
Lamelonck .

¶ Cōmentū valde nota
bile sup libros Boecij
de cōsolacōe phie .

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Prologus

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Prologus

Afflictis portum consolacionis philosophie [illegible] ... consolacionis [illegible] ... dolores [illegible] ... in his tribulacionibus et doloribus constitutum ... ignorantiam et desperacionem cadit ... Dionisius ... Hieronymus ... [illegible]

[illegible]

vel medicinis huius autem laborantis et me-
dicus persone ponitur quia dolor et perturbatio anime
ex contingentibus infortuniis ad mentis infir-
mitates debent consolatio ad resistentiam in bis-
dem personis ad perfectionem intellectus et ad bonitatem
ipsius debent que nichil aliud sunt quam sanitas
mentis. Et ideo boecius in libro sic procedit quod
quedam premittit primo loco prohemii quibus statum
infortunii et doloris sui et se consolatione
indigentem apparet ostendit quia secundum philosophum in ethicis
consolatio est remedium tristitie ideo ubicumque con-
solatio debet habere locum quod ibi preterisse tristitiam
ideo boecius querelam sue tristitie recitat ut in-
nuat quod in eo consolatio locum habeat. Et pre-
mittit ergo in primis duobus versibus intentum
suum secundo specificat ipsum ibi Ecce mihi lacere
primo ergo statum sui doloris ostendit secundo dignitatem philosophie
describit ibi Hec [illegible] dum mecum [illegible] quod
dicitur secundo exuberantem dolorem facit exclamationem
de morte que est terminus miserie ibi Mors hominum
primo ergo duo facit primo comparat statum preteritum ad presentem
secundo declarat eos ibi Quod sunt status presens et preteritus
ibi Gloria felicis dicit ergo primo sic Carmina
qui quondam studio florente peregi flebilis
heu mestos cogor inire modos

Carmina qui quondam studio

Circa primum notandum quod secundum Tullium in rethorica
sua xvi sunt modi quorum per quos ostendit aliquis
statum suum in preteritis bonis in quibus fuit et
de presentibus malis in quibus nunc est et hoc modo facit
boecius. Alii autem modi non sunt presentis negotii vel
intentionis et isti duo modi tanguntur in libro Tren-
ni per Jeremiam prophetam dicentem Quomodo sedet
sola civitas plena populo et hoc quantum ad primum facta est
quasi vidua domina gentium quantum ad secundum. Quia primo
dicit eam plenam et gentium dominam et principem
provinciarum et est quod de preterito bono postea addit
de presenti dicens Cum nunc sedet solam ergo primum viduam
esse factam ergo secundum et factam sub tributo et hunc
modum tangit boecius cum dicit Ego qui quondam tempore
mee felicitatis studio florente exercitus iocundus
feci carmina delectabilia et iocunda nunc autem in
miseria positus dolore plenus cogor incipere mestos
modos scribendi et utitur hic metro elegiaco
dactilico quia antiqui per hunc metrum describebant
miseriam suam. Sic ergo boecius recordans statum
pristinum ostendit se esse miserum non tamen quod desperet
vel sit miser sed producit verba que possunt
competere cuilibet misero. Et subdit quod primum cogens sit
dolor. Super quod dicit Seneca 3o libro lamentationum Si fle-
re licebit misero magis flendum est dolori qui
silentium imperare non potest. Ergo ponit quod aliquis corde
intimo doleat et non permittatur flere dolor
eius augmentatur ut patet in feminis quia non habe-
bunt in superfluis nec deficit in ductis
ut dicit 3o de anima. Secundum vero quod inducit
persuadens ipsi est dulcedo camenarum et ideo
subdit Ecce mihi lacere dictant scribenda camene
et veris elegi flebilibus ora rigant

Ecce michi lacere dictant

Et nota quod camena equivocatur [illegible] idem quod
miseria vel ars poetica que cogit eum scribere
iam dictum eo quod dolor delinitur dulcedine artis

musice que maxime in cantu et verbis con-
sistit quia secundum philosophum 2o de anima instrumenta mu-
sicalia facta sunt ad similitudinem vocis humane
nam similitudo numquam perfecte potest similari ei cuius est similitudo
quia omnis similitudo claudicat ut dicit 6o copiarum
quod omnes se transferentes secundum aliquam similitudinem se transferunt
et ideo dicit quod maxime in verbis et in cantu
Alio modo dicitur camena quasi dulciter canens et
est una de novem musis de quibus loquitur gratiosa
in nomina musarum. Sed hic sumitur pro scientia poetica
et iste lacerant et mentem suam dispergunt
Tertio quod notandum quod scientie naturales morales et spe-
culative non dispergunt mentem sed componunt secundum quod dicit Cor-
pus philosophi Ultima perfectio hominis est ut sit perfectus
per scientias speculativas et hoc est sibi ultima felicitas
et vita sempiterna et philosophus de anima scientia est
de numero bonorum honorabilium. Unde quod scientie
naturales sunt informantes morales affectum scientie
speculative intellectum. Sed iste poetice mentem dispergunt
querimoniis eo quod questio est oratio auditoris mentes
ad miseriam trahens etiam mendacis hominem
inficiunt ut dicit primo methaphisice. Multa mentiuntur
poete. Ita quantum dicit quod muse poetice animam dis-
pergunt tam audientium quam dicentium nunc flebilibus
nunc delectabilibus nunc honestis nunc honestis
animos hominum deformant. Nichil enim tam instabile
tam mutabile sicut mala mens hominis que afficitur
musis poetice illicitis desideriis. Unde sapiens
nescio quo mens iuvenis se vertit. Unde dicit
Ecce mihi lacere i. arces poetice lacerantes animam meam
et elegi i. versus de miseria facti rigant i.
humectant ora mea i. faciem meam veris
flebilibus et dicit Ecce i. apparet vide quia doluit
de rebus temporalibus. Cum veri miseri homines de-
fleant predictorum rerum temporalium licet magis secundum
veritatem esset gaudendum. Unde dicit Valerius Quod ca-
duca nimis et fragilia que opes dicuntur tico
affluunt i. repentinaque labuntur in nullo loco et in
nulla persona nixa i. firmata i. radicibus consistunt
quos enim felices faciunt i. repentino cursu ad
infima detrudunt et ergo socrates de virgines
aurum in mare ut dicit Jacobus in libro de fla-
sapia dixit enim sic Abice inquit in profundum male
divitie ego vos mergam non mergar a vobis
unde horatius Quid mihi divitie si non conceditur uti
Tobias Servit habens habitis nec habet sed habet
avarus Census habet dominus predicantur opes
Quesita recenti nocent pertulata iuvant
et philosophus in ethicis melior est usus rei quam possessio
Has saltem nullus potuit pervertere terror Ne nostrum
comites prosequerentur iter Gloria felicis olim

Has saltem nullus potuit pervertere

Hic subdit quedam in commendationem scientie primum
est quod non discedit amissis divitiis et amicis
secundum est quod erat gloria felicis iuventutis quod tangit
ibi Gloria felicis et dicit licet omnia prospera videantur
me reliquisse tamen nullus terror potuit pervertere
i. a me fugare hanc scientiam in arces poetice
existentes comites prosequerentur nostrum iter i.
viam nostre afflictionis. Et intelligendum ideo dicit
istis dictum theofrasti qui dicit quod solus sapiens si fuerit
ductus in peregrinis locis non reputabitur alienus

[illegible]

Gloria felicis olim viridisque iuvente

[illegible]

Venit enim properata malis inopina

[illegible]

[illegible]

ut vult philosophus in de morte et vita. Sed dicit Felix
secundum quid ut dicit Tullius quod mors est gloriosissimum quid
quia cuiuslibet ab omnibus. Et non fecit fidem catholicam
deficere in hominibus et Catho. Quia nec bonum sine finis
cum illa malorum est. Quid me felicem cotidie
iactastis amici qui cecidit stabili non erat ille
gradu. Hic inuehitur contra amicos qui prehendere
eos quasi indiscrete agentes. Quia cum boecius
esset in prosperis de sua felicitate iactantes glorabantur
dicens quid me iactastis me felicem tempore prosperitatis
vere falsa fuit vestra iactantia quia cadere potui
et certe est iactantia scilicet collaudare non laudanda non
enim fui felix. Quia felix non mutatur nec fluctuat
sicut euripedes ut dicit Gregorius Ethicorum quod dicitur
non sunt permanentes quia fluctuant ad modum
euripedis et ita mutatur sicut cum rebus quo
corpore et cecidi a prosperitate in aduersitatem
certum est quod qui cecidit non erat in stabili
gradu. Et in firma prosperitate qualis est gradus eterne
felicitatis. Et non quod boecius gerit personam
cuiuslibet positi in tristitia sicut de Iob dicitur non
tamen offendit dominum nec corde nec labiis. Quis
homo semel felix amplius felicitatem non amittit
Unde Paulus. Quis nos separabit a caritate Christi.

Hec dum tacitus. Postquam boecius
dicit qualitatem et materiam sui status
et doloris punctura. Hic incipit
inducere personam consolatoriam sue aduersitatis scilicet
philosophiam sue querimonie et tristitie consolatricem
et dividitur ista pars in tres. Quia primo describit ipsam
philosophiam quo ad eius vultum secundo quo ad habitum
tertio quo ad eius actum. Secunda ibi vestes tertia ibi
ubi poetas. Prima adhuc in duas primo facit quod dictum
est secundo ostendit sub qua statura sibi apparuit ibi
statura. Primo ubi boecius exemplificat omnes modos
quibus aliqua persona habet cognosci dicens
dum ego boecius has passiones in corde volentem
reputare et narrare etiam querimoniam
detestabilem stili officio id est modo scribendi
designarem id est exponerem. Cum visa est mihi mu-
lier stetisse super verticem id est rationem meam
quia in sapientis aduersitate sapientia que in ratione habi-
tat et in intellectu consolatur ipsum sapientem in
his que patitur sensibilitas et corpus. Et est
hic prosopopeya scilicet introductio rei inanimate ad
loquendum. Unde in poetria nova prosopopeya
cui nulla potentia fandi da licite fari. Nota
quod philosophia introducitur sub persona mulieris quia
mulier est dulcius consueuerunt miseri
et compati languidis quam viri et etiam magis
sollicite seruiunt infirmantibus et diligentius
egris ministrant necessaria. Unde sapiens
ubi non est mulier ingemiscit eger. Alia
causa quia mulier gignit et fouet
quemadmodum philosophia facit que suos alumpnos
id est filios in ea studentes primo lac deinde
cibum solidum id est rationes difficiles administrat
et ita suos quod fortissima armabat ut
dicit Seneca. Nota circa illam partem supra ver-
ticem ubi describit locum dicens supra verticem
quia sapientia non dignatur habitare cum miseris et
dolentibus sed supra eos quia ipsi de terrenis
dolent et ipsa est celestis. Unde Ecclesiastici 24°

Ego in altissimis habito. Et id non debet intelligi
secundum quod voluit Plato et quamplures de sua secta
sequentes eum qui dixerunt scolidum esse ipsam
philosophiam supra verticem habitare ex eo quod secundum Platonem
in cerebro esset sedes sapientie et probat quia lesa
priora capitis leditur fantasia et sic memoria
intellectiua que est in cerebro existente sede
sapientie. Et hoc est quod dicit philosophus primo de anima capitulo de erroribus
quod nostrum intelligere corrumpitur quodam corrupto
interius scilicet fantasia. Et ita potest concludi ex
omnibus istis sapientiam habere sedem in cerebro et non super verticem.
Ad cuius solutionem est notandum prout habet 3° de anima
Plato voluit potentias anime esse diuersas subiecto id est loco
et ratione scilicet quod potentia intellectiua originaliter vigeret in cerebro
et capite concupiscibilis in corde et nutritiua
in epate et generatiua in testiculis. Et erant quatuor
anime diuerse essentia et ratione. Sed aristoteles ponit
unam essentiam anime et eius potentias non esse diuersas subiecto
sine loco sed ratione id est diffinitione ita quod iste potentie
sine virtutes habent diuersas rationes ut dicit philosophus 2° de
anima. Anima est principium quo primo viuimus sentimus intelligimus
et secundum locum mouemur. Sed cum una est potentia essentia
istarum potentiarum et ita erit una essentia ipsius
anime non diuersa loco et subiecto. Quia anima secundum essentiam
et substantiam suam est in qualibet parte corporis quia
omnibus membris influit virtutem spiritum et calorem
sed non quantum ad influentiam quia sic est in medio anterioris
posterioris dextri et sinistri scilicet in corde et hoc est medium
influentie non distantie ut dicitur in de morte et vita
Cor est primum viuum et vltimum moriens. Et ad intellectum istorum
loquitur philosophus in de motibus animalium quod oportet animal constare
quemadmodum ciuitatem bene legibus rectam et munitam
quia in ciuitate quando semel est stabilitus ordo non oportet principem
eius interesse singulis operibus ciuitatis. Sed nec
necesse est consistere animam in qualibet parte corporis sed in una
prima cum ut in corde. Verum est quod ad potentiam motiuam
vel influentiam sed non essentiam. Primo potest argui
alia ratione contra Platonem quia secundum philosophum primo de anima intellectus
est quod diuinum est impassibile et incorruptibile quia non vtitur
organo corporali cum sit purus et immixtus ab
omni materia quia non est adductus de potentia materie ut patet in
3° de anima. Non est ergo anima intellectiua in cerebro quo
ad essentiam suam ut per consequens sedes sapientie. Cum
autem dicit quod lesa priora capitis leditur fantasia et
memoria concedatur. Hoc est ideo quia huiusmodi potentie sunt affixe
organis corporalibus nec sunt pure intellectuales
sed per lesionem illarum intellectus non leditur cum sit im-
passibilis nisi inquantum vtitur fantasmatibus quia necesse est
intelligentem fantasmata speculari ut dicitur 3° de anima
et primo quod intelligere autem est fantasia aut non est
sine fantasia. Et ad modum reuerendi vultus
id est voluntatis quia in vultu quandoque voluntas indicatur
secundum physonomos vultus exterior voluntatem interiorem
ostendit. Vultus enim testis quales intrinsecus estis
vultu talis eris qualis mente geris. Quia vultus est
anterior pars capitis a vertice usque ad mentum
per quem voluntatem et intentionem diuersitas
aliquando manifestatur ut Rubedo verecundia pallor timorem
Unde Salomon. Cor hominis immutat vultum eius et pro
sicut in aqua resplendet vultus perspicientium sic
corda hominum manifestata sunt sapientibus per vultum.
Dicit ergo vultum philosophie vel sapientis esse reuerendum quia
per sapientiam caliter se gerunt ut dicit debeant
reuerendi. Unde Tullius rethorice 2° Irreuerentia

Nota

e pmpositio et despectus quas ... multum despiciunt
non ... nullus. Aut sanemente despicit
sapientem sed potius ipsum diligit et admirat sic ...
elevatio ... quem ... homini et qui felicem ...
... in ... super ... phi. ... miraculosa
... et ... in ipso ... quod ipse
... et ... et ... potius ... divinus
... felix qui potuit rerum cognoscere causas
... de ... orbe ... qui
vidit ... de theatro ipsum salutando
... sapientia ... in ... Et ... ab
... sapientis ... sapientia et hoc ... phi. ... in
... solus bonus ... quia ... honore non est
... de ... Ad ... vivendi ...
Oculis ardentibus ... quod si duo sunt oculi ...
... quibus ... nobis ... ut dicitur
... et ... Sensus visus ...
... ita ... duo oculi
... et intellectus ... duo ...
intelligimus et ... ut dicitur ... de anima ...
... sensibile aut intelligibile sed intelligere
non est sine sensu ut dicitur ibidem. Vel aliter et melius
quod duo sunt oculi interiores ... per quos
debemus intelligere duas ... superiorem
que contemplativa dicitur ... contemplationem
divinorum de qua ... optimam partem elegit
alia inferior que ... inferiora versatur et ... est
vita activa ut legitur de ... ibidem. De qua
dicit phi. ... duplex sit vita contemplativa et politica
inter quas contemplativa est melior quia divina alia humana
... sapientia que includit istas duas vitas
et diffinitur sic sapientia seu philosophia est divinarum humanarum
... Et dicit ardentibus
... splendentibus ad modum luminis quia quicquid recipimus
sub lumine recipimus totum ut patet ... de anima. Et color
non videtur sine lumine licet lumen non sit propter colores
sed propter ipsum diaphanum ... corpus perspicuum
sicut sunt aer aqua et corpus celeste. Quia omnis
color est visibilis per se ut tenebra videtur sine lumine
... sit colorata. Eodem modo est intelligendum de oculo co-
mentali qui ad prius potest dici intellectus possibilis qui
nichil intelligit nec recipit sine lumine intellectus
agentis ut dicitur ... de anima quia ut vult ... ibidem
quod istud quod intellectus agens abstrahit ... intellectus
possibilis intelligit et recipit et ita omnia recipimus
sub lumine sive intelligimus sub lumine intellectus
agentis qui est quoddam lumen. Quia sicut lumen
colores ... visibiles actu facit esse visos ita intellectus
agens ... intelligibilia actu facit intellecta quia
facit radiare species in fantasia bene depuratas
que recipiuntur ab intellectu possibili qui est in potentia ad
eas ut vult ... de anima et ista etiam ... est
... quare ... intelligere non est sine fantasia bene
... Oculis ardentibus. Colore vivido
... vitali ... tangit ... delectationis et ...
... phi. quia color vitalis et naturalis ... signum
... complexionis et materie indicat ut
vult phi. ... et ... color non invenitur
... in maioribus neque in senibus sed in medietatibus
qui sunt in melior ~~[illegible]~~ statu non in
... propter calorem ... se ad interiora

... superfluum alimenti et propter humidum
habundans quia ... humidi sunt ...
... de longitudine ... non ... in senibus
propter defectum caloris quia senectus est frigida
et sicca ut patet idem ... iste color ...
... quia est ... naturalis
et ... sapientis intellectus formositas
ut dicitur ... pulchra est ... cum ...
... in corde et hoc est quod dicit ...
... fabricat et ... corpus naturali
colore dispositionis ... et ... agenda
et ... Atque in ex-
hausti vigoris. In quo dicit intellectus ...
... quia ut vult phi. ...
... quia ... quia ...
... sunt sempiterna et species
... aquilis ... ut vult
... sed ... et hoc est quod dicit ...
... de quibus sunt
... ut dicitur ... et ...
... de his que non possunt se aliter habere et ...
... Infinitum
... infinitum non est ... possumus
... singularia ... ab
oculo non est ... sunt ... et ...
... non diffinitio ... sed ...
... Quamvis ita
... plena foret ... ut nullo modo
... et ... hic ... effluxerit
... quod ... est ... Et ...
... sapientia ... quod dicit ... in ...
... quia ... sed ... sapientia ... est
... quia ... deus ... habet ...
... et ... Et ... et non
... ut dicitur ... ibi
... sed ... non ut dicit phi. ...
... est ... motus ... sunt
... ut dicitur ... quia ... fuit
... et ... sed ... et ...
... quia ... mensu-
ratur ... et non ... Statura discretionis ambigue. Hic ...
... et ... statura ... et statura ...
... et ... modos ... sic et
... discretionis ambigue ... statura
... et ... sed ...
et hec ... designat ...
phi. ... rebus ... et
... et ... et in
... se habet ... intellectus et ...
... quod ... aliquid
... se exhibebat. Nunc
vero celum pulsare videbatur ... de
... et ... orbibus
... sed ... et de stellarum
... sed ad ... se elevare
... intellectus ... celestium ... quandam
... inferiorum ... et
... phi. ... ubi phi. ... ex ...
... argumentum ... motus ...

quibus obviat [illegible] quod unumquodque opi-
nari [illegible] et non sophistico [illegible]
[illegible] vel possumus id applicare ad passibilitatem
intellectus quorundam hominum ut stoycorum et epi-
curorum qui frustra et imperfecte obscure et caligi-
nose tetigerunt quod de vestibus et de ipsa
philosophia intellexerunt. Unde philosophi de ipsis conqueritur
ut inferius patebit expresse. Et possunt etiam
philosophia moderna que conqueri iniuste de pluribus
qui non solum conati sunt scindere et dilaniare
vestem predictam ut qui [illegible] vix
rapuit. Alias scias blasphemant [illegible]
se [illegible] rapuisse [illegible]
alias scias supervacuas esse. Et [illegible]
[illegible] dilaniant vestem philosophie. Licet
quantum ad [illegible] sit facta de materia indissoluti
[illegible] habet omnes [illegible]

Et dextra quidem libellos. Hic boecius ostendit duo
que perfectionem philosophie ostendunt. Dicit quod ipsa philosophia in
sinistra manu sceptrum portabat. Per hoc
insinuans iusticiam quia iniuste agentes cor-
rigit in agendo quia finis iuris est bonos
et scientes efficere non solum [illegible] sed
etiam exhortatione premiorum. Dicit [illegible] Canon.
[illegible] honestatis [illegible] ne [illegible] mane-
[illegible] et ne [illegible] audaciam
fiant qui nequam fuerint nequiores. [illegible] de
[illegible] ut fame. Ad [illegible] fecit sunt iura
ut [illegible] Dicit [illegible] fecit sunt leges ut
humana [illegible] audacia et [illegible]
[illegible] et [illegible] impulsus formidato
supplicio [illegible] audacia et nocendi facul-
tas [illegible] ut [illegible] premia [illegible]
[illegible] Et dextra manus eius gestabat
[illegible] portabat libellos per quos dat intelligere
[illegible] que in illis libris [illegible]
[illegible] philosophia principalis
[illegible] cullius [illegible] sua dicit ubi philosophi fuerunt
presides felix fuit civitas. Vel per manum
dexteram possumus intelligere vitam contempla-
tivam et per sinistram vitam activam. Unde in
Can. 8. Leva eius sub capite meo et dextera
illius amplexabitur me. Hec sunt que boecius
de philosophia intellexit. Unde notandum quod Athe-
nienses [illegible] descripserunt eam stantem in
[illegible] templorum super caput eius scribebat
usus me genuit memoria me peperit
odi stultos et opera vaga. Isti [illegible]
[illegible] et [illegible] philosophie. Unde etiam sic
depingebatur ab ipsis antiquis [illegible] ut
regina sedens in cathedra sub [illegible]
[illegible] duo [illegible] senes qui
[illegible] sugunt eius mamillas et
ipsa super [illegible] brachia sua in quo
[illegible] quod bonitas regni et veritas iudicii
lacte philosophie viget et nutritur. Unde Zalon
per me reges regnant et legum conditores
iusta decernunt. Unde quod boecius hic dicit
[illegible] salomon dixisse [illegible] ipsius [illegible]
[illegible] Gyrum celi circuivi sola. Et per istud
intelligimus negotia divinorum. Et in fluctibus
maris ambulavi. Per istud intelligimus ne-
gotia [illegible] naturalia que [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]

[illegible] cenni superborum et sublimium [illegible]
[illegible] calcavi. Per istum duo dat intelligere
negotia moralia. Ea autem que [illegible]
pertinent ad vestes intelligit [illegible]
edificavit sibi domum [illegible] quod iste per vestes
ille per domum et columpnas exposuit [illegible]

Que ubi poetas musas. Postquam boecius de-
scripsit philosophiam quo ad vultum et habitum eius et in
se hic describit eam quantum ad ea que prius operata
est circa ipsum boecium. Ad intellectum istius est notandum
quod de officio medicantis et consolantis est primo
ydoneas assistentes ordinare et non ydoneas
et nocivas expellere et ipsos egros dulcibus
alloquiis [illegible] et [illegible] condolendo
[illegible] ut obedientes fiant et non
inobedientes. Ita philosophia duo facit. Primo ordinat
assistentes. Secundo condolendo exclamat suaviter ipsum
boecium [illegible] ibi [illegible] Circa primum
tertio facit. Primo [illegible] philosophia [illegible] quis [illegible]
assistentes [illegible] Secundo [illegible] non [illegible] ydo-
neas sed nocivas ne eas iniuste expellere
videatur. Tertio expellit eas et assistentes ydoneas
introducit. Secundo [illegible] Hec [illegible] sed [illegible]
[illegible] Primo sic. Postquam philosophia vidit musas poetas
assistentes [illegible] cordi [illegible] verba
dulcia [illegible] ipsa [illegible] philosophia [illegible]
[illegible] et inflammata cornis
luminibus [illegible] oculis distortis. Ait sic [illegible] ponit
verba philosophie ad ipsum boecium querendo. Dicit quis [illegible]
scenicas meretriculas [illegible] obscuras artes poetas
et dicuntur obscure ab effectu quia mentem obnubilant
ad hunc egrum permisit accedere et adire que
[illegible] musae non removent dolorem boecii sed alent
dulcibus venenis [illegible] verbis intoxicabilibus
Notandum est hic quod supra dixit quod musae darent
sibi scribendi materiam [illegible] Ecce michi lacere [illegible]
[illegible] hic [illegible] poeta. Hoc removet quod non solum
describit poetas [illegible] sed etiam [illegible]
et ad hoc ostendendum inducit verba [illegible]
ipsius philosophie et dicit paulisper [illegible] modicum [illegible]
[illegible] et [illegible] paulus [illegible]
occidat super iracundiam [illegible] Ira multa
non cadit [illegible] in sapientem. Dicit [illegible]
quod iracundus est insanus ad tempus sed sapiens non est
insanus. Ergo non debet irasci [illegible] ad [illegible]
[illegible] Unde [illegible] Ira [illegible]
[illegible] Unde [illegible] quod [illegible] est in corde et non
exit usque ad [illegible] et illo modo quilibet sapiens
potest irasci. Secundo modo quod exit ad [illegible]
Tertio modo quod descendit ad [illegible] in istis
duobus modis non licet irasci. Unde hugo de sancto
victore. Superbia auferet [illegible] Invidia proximum
ira seipsum. Notandum quod dicit scenicas meretriculas
[illegible] scena fuit pars theatri ubi poete [illegible]
[illegible] sua. Vel scena est idem quod umbra [illegible]
poete in umbra verborum consueverunt ponere [illegible]
sua vel quia eorum verba nichil [illegible] modicum [illegible]
[illegible] sic umbra que est privatio lucis [illegible]
[illegible] quod tenebra est privatio lucis. Unde philosophus [illegible]
[illegible] poete [illegible]
[illegible] audiendi fabulas maxime impedimentum
est in cognitione veritatis et dicit meretriculas.

[illegible]

Tum illa proprius accedens. Hic ostendit querelam philosophie de [illegible] mercore boecii. Primo continuans se secundo verba conquestionis proponens ibi Heu quam. Secundo dicit quomodo ipsa philosophia increpuit ipsas mensas. Cum autem accedens proprius ad extremam partem lectuli mei et ad interiorem partem cordis mei intuens vultum meum gravem esse luctu et deiectum in terram mercore nimio conquerebatur his verbis de perturbatione rerum mentis. Tertio dicit proprius accedens quod passus vere sciencie philosophie sunt tres. Primo in expellendo stulticiam et peccatum quia in malivola anima non intrabit sapientia. Secundo corrigendo peccatum dolorem et pudorem intuendo et sic efficitur bonus. Unde Lucas evangelista. Stans autem publicanus a longe. Tertio infundendo amorem veritatis et cum intrat animam et amplexatur eam. Jo. ix. Si quis diligit me sermonem meum servabit et pater meus diliget eum et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus.

[illegible] dicit intelligere rationem que perturbata est in ipso quia de terrenis et ablatis dolent de quo dolendum non est et ideo philosophia conquesta fuit de iniusta perturbatione sue mentis. Secundum Heu quam

Heu quam papiti mersa. Postquam boecius descripsit philosophiam in se et quantum ad ea que circa boecium operata fuit ordinando assistens ydoneas et nocivas repellendo hic in his versibus exclamat philosophia condolendo boecio et suaviter ipsum reprehendendo. Et circa hoc tria facit. Primo ut philosophia premittit condolens et compatiens quandam sententiam que in mentis perturbatione contingit. Secundo ponit laudabiles actus boecii tempore sue prosperitatis. Tertio ex his duobus conveniens concludit et quasi occulte reprehensionem. Secundo ibi Hic quondam celo. Tertio ibi Nunc iacet effeto. Dicit ergo primo consolationis et per dolorem compassionis ponendo generalem questionem de omnibus hominibus. Heu interiectio dolentis. In quantum humana mens habet in pigrescit mens in quantum mersa precipiti profundo in profunditate ignorantie et obliquitatibus et tendit in extremas tenebras et in alienam ignorantiam et hoc propria luce et lumine sue rationis relicto et hoc maxime contingit quotiens noxia cura in nocivis terrenorum crescit in immensum et nimis augetur flatibus terrenis et affectionibus mundanis quas cura suscitat sicut flatus venti suscitat ignem. Notandum quod ista interiectio Heu maxime significat doloris compassionem. Ad quod notandum quod consolatio fit tribus modis. Uno modo per doloris compassionem. Alio modo per delectationis interpositionem. Tertio modo per rationis ostensionem. Philosophia vocatur consolatur boecium utitur hoc triplici modo consolandi. Primo cum dicit Heu compatitur sibi in aliis locis sequentibus ut in metro utitur consolatione per delectationis interpositionem. In prosa autem fit consolatio per rationis ostensionem. Dicit Reus habet in corpore accidia quotiens cura terrenorum in mente hominis minus dominatur. Unde in moralibus Aristotelis. Ve vobis qui de numero bestiarum computati estis derelinquentes id divinum quod in vobis est. Et intellectum. Ioannes philosophus primo metaphysice. Humana natura multiplicatur et ancilla. Cum propter imperium corporis quia ex parte corporis omnia impotentes sumus et imperfecti. Unde Thobias. Est carni cognata venus iactantia fastus. Ambitio liber crapula rixa dolus. Cum propter imperium anime. Unde philosophus 3o de anima. Intellectus possibilis in prima sui creatione est tamquam tabula rasa in qua nichil est depictum seu descriptum. Et dicit propria luce relicta quia omnia recipimus sub lumine ut visum est. Lux enim hominis est intellectus sive ratio. Unde philosophus primo metaphysice. Solum enim hominum genus arte et ratione vivit. Sed ea relicta ipsa mens in profundo quod deviatus a ratione mergitur deo permittente. Unde Gregorius in moralibus suis. Unde de superbis dicit quod eorum facies in fovea demergitur quia ymaginem petunt dum superbiendo altiora appetunt et quo magis excellendo se erigunt eo magis ruendo inferius cendunt ea que infra sunt ambientes dum excellendo se erigunt a misso celo quid aliud quam terram petunt. Unde Ieremias. Iusto iudicio dei agitur ut quos hic voluntaria cupiditas bonorum excecat illic ab intuitu veri luminis digna suppliciis fovea abscondit. Et dicit terrenis flatibus quia homines de facili inflantur in prosperis et deprimuntur in adversis. Ostendens etiam terrena omnia esse venenosa. Unde Gregorius. Nulla fides rerum semper post mella venenum. Secundum Hic quondam celo

Hic quondam celo

usque quod est semiplena. Et cum dicitur calida et
sicca usque quod est plena. Deinde dicitur frigida
et sicca quousque est semiplena. In detrimento
autem ulterius humida et frigida est usque quo sol
coniungitur et in hoc statu maxime humectat
et infrigidat. Quod patet ex eo quod radii lune
subintrantes per fenestras et pervenientes ad
caput dormientis faciunt dolorem capitis
et fluxum et causa huius est eadem cum assignata
[illegible] venenosum et malum est aliquod
membrum tangi ferro [illegible] quia natura
est cum debilis multiplicatur et [illegible] Ra.

Et quecumque vagos stella recursus. Hic
recitat alia que boetius per lucem suam sequitur
[illegible] ipse boetius solitus est investigare que stella
[illegible] vagos cursus i. vias erraticas
[illegible] flexa i. inclinata per varias orbes
[illegible] diversos circulos et ipse [illegible] i. victor
[illegible] habebat [illegible]
[illegible] Ad [illegible] quia in mente sua habebat
[illegible] stellarum [illegible] Et
de vagos cursus [illegible] planetas quod non moventur
uniformiter sicut stelle fixe non [illegible]
fixe quia nullo modo possunt [illegible] cursum sed
[illegible] fixe quia [illegible] moventur [illegible]
[illegible] in loco deputato [illegible] quod non elongantur
[illegible] magis et minus sicut patet in
oculis qui bene moventur sed [illegible] fixi
[illegible] in capite et non possunt [illegible]
elongari vel in [illegible] et fuge
et longitudines [illegible] fixe sunt [illegible] sicut
dicit Alfraganus [illegible] Octava spera [illegible]
[illegible] planetarum ab oriente in
occidentem motu diurno. Moventur autem
super axes circuli signorum i. zodiaci in
100 annis gradu uno secundum consideracionem
ptolomei et [illegible] per successionem
signorum in centum annis gradu uno et ita
licet moventur hoc [illegible] uniformiter et
fixe dicuntur vel quia eorum motus in vita unius
hominis vix patet visui. Dicitur autem aux planete
locus superior ad quem ascendere potest. Oppositum
augis dicitur ad quem inferius potest descendere.
Genitalis dicitur circulorum intersecatio [illegible]
quod facit luna vel alius planeta ab aus-
tro in septentrionem. Dicuntur autem planete mo-
veri vagantur propter hoc quia cursus illarum
stellarum elongantur a se invicem secundum magis et
minus quia sub zodiaco alii sunt septentrio-
nales alii meridionales alii sub linea
ecliptica a qua numquam deviant. Est autem
latitudo zodiaci 12 gradus. Alii sunt
retrogradi elevati ad circulum qui dicitur
epiciclus. Alii autem directi cum fuerint in
superiori parte epicicli. Stationarii cum fuerint
in utroque eius latere. Luna autem numquam est
retrograda quia motus eius in circulo
brevi est in quacumque parte eius est modice
quantitatis in circulo signorum [illegible] motu cuspidis
circuli brevis. Albumasar qui fuit post
Alexandrum [illegible] anno dixit [illegible]
quod ipse [illegible] stellas per plures
gradus recessisse a locis suis et elon-
gatas esse ab imaginatione sua. Unde
[illegible] quilibet planetarum habet
plures circulos ita quod soli dantur [illegible] et lune
[illegible] alius autem [illegible] secundum opinionem eius secundum

astronomos in [illegible] ut dicit ibidem [illegible] hoc
[illegible] quia non loquitur ibi secundum opinionem [illegible]
sed aliorum. Nota Zodiacus dicitur latine signifer
quia fert signa planetarum ut arietem piscem
virginem [illegible] Ab aristotele [illegible] in libro de generatione dicitur
circulus obliquus. Dicit enim quod secundum accessum et recessum
solis in obliquo circulo fiunt generationes et corruptiones
in rebus inferioribus. Nota quod motus primus [illegible]
[illegible] ab oriente per occidentem et
rediens iterum in orientem qui motu suo se-
[illegible] qui est in microcosmo [illegible] in homine [illegible]
[illegible] a creatore per creaturas in creatore
ibi sistendo. Secundus motus est planetarum [illegible]
[illegible] ab occidente per orientem iterum rediens in occidentem
qui motus dicitur irrationalis [illegible] ad [illegible]
motus microcosmi qui est a corruptibilibus ad creaturam
iterum rediens ad corruptibilia. Nota [illegible] quod dicit
comprehensum numerus victor habebat in quo [illegible]
proportio motus ipsorum planetarum. Dicit enim quod saturnus
in 30 annis complet cursum suum. Jupiter in 12.
Sol in uno. Ergo videtur quod sol habeat maiorem velocitatem
quam saturnus vel Jupiter propter eius spacium [illegible]
magis expensum et ita in consummatione motus
maius [illegible] propter amplitudinem circulorum
[illegible] et velocioris motus quia in mense perficit
cursum suum et motus istorum consistit in proportione
sicut numerus ad numerum proportionaliter se habet ita quod motus
ionis proportionatur motui saturni sicut numerus duode-
narius proportionatur numero qui est [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible] duplum sesquialtera~~ [illegible]
[illegible] proportionem dicitur in arismetica. In his [illegible]
numeris est proportio que dicitur dupla ~~[illegible]~~ sesquialtera quia
30 continent 12 bis et cum hoc alteram partem
12 s. [illegible] Pars autem in duobus annis complet suum
cursum et secundum hoc proportio sumitur ionis ad ipsum [illegible]
que dicitur sexcupla et sic de ceteris. Ita [illegible]

Quinquaginta causas unde sonora. Hic philosophus
narrat virtutes alias boetii. Dicit quod ipse boetius
erat solitus rimari [illegible] sonora flamina [illegible] sonan-
tes flatus ventorum sollicitent i. perturbent aquas
maris et equora ponti i. planicies eius. Et huius
diversi assignant varias causas. Dicunt enim quidam
quod motio maris sive tempestas sit fortitudo
ventorum flantium in oppositum sicut dicit Albumasar
3° libro dicens in mari sunt duo venti quorum
unus est ei proprius et fit in corde maris qui
confortat eius ascensionem. Secundus est communis et fit
in omnibus regionibus et hic flat ex 4 partibus
mundi scilicet ab oriente ab occidente septentrione et meridie
[illegible] flat ventus ex parte qua fit cursus ascen-
sionis confortat ascensus et ebullit ipsum mare
luna cooperante. Et hoc est quod dicit Albumasar
3° libro [illegible] Quedam enim maria augentur cum
luna separatur a sole usque ad dimidium mensis
quod est in plenilunio et diminuuntur per dimi-
nutionem lune usque ad finem mensis. Quedam
autem ~~descendunt~~ ascendunt et descendunt
omni die et nocte in ortu lune et adventu
eius usque ad medium celi et recedunt cum descensu
lune a medio celi et finiuntur cum eius occasu
et hoc invenitur in mare persidis et in mare
indie et in omni insula que est inter loca hec
predicta et in mari quod est in constantinopolim
et Franciam et insulis eius. Et luna cum
elevata fuerit super aliquem circulum [illegible]
[illegible] mare per naturam suam [illegible]

passio

[illegible]

Tunc me discussa [illegible]

[illegible]

[illegible]

Haut aliter tristitie [illegible]

[illegible]

Quibus apposito sereno

Ego excepi i impedimentum obviam i obviando sibi
Cavigastrum cuiusdam imbecillis a pauperis impetum
i violentiam faciendam in bonis fortunae. Cavi-
gastrus fuit de curia regis Theoderici qui propter
divitias multa mala pergit ut dicitur in cronicis.
Quociens trigillam ponit secundum exemplum Philosophi
tu es mihi testis quociens ego stergillam propositum
domini regis i regalis fuit n. propositus regis Theo-
derici dereci i retraxi ab incepta iniuria et iam
prorsus iterato perpetrata. Iste n. pessimus fuit qui non
solum utebatur nequitia ad se sed ad alios interficiendo
innocentes puniendo quem cum boecius a consueta sua mali-
cia sepe retraxit se sibi opponendo. Quociens miseros
manifestat secundum Philosophum tu es mihi testis quociens
ego protexi obiecta auctoritate i defensione mea aliquando pericu-
losa miseros i pauperes quas infinita et insaciabilis
avaritia barbarorum semper vexabat i infestabat nun-
quam cum aliquis a iure ad iniuriam retraxit
quod ecce quam iniusta est dampnatio mea cum mala semper
correxi et bonos defendi eripiendo eos a faucibus
vorantibus et bona eorum cuiusdam periculosis sortibus meis
nunquam cum ab aliquo iniuste fui detentus sed semper labo-
ravi pro defensione bonorum. Provincialium quomodo
peregrinos etiam defendit ex Philosophi duabus exemplis
secundum Philosophum. Cum acerbe famis. Dicit Philosophus tu scis quod ego
non aliter indolui quam qui patiebantur fortunas i bona
provincialium i illorum hominum de provincia possessionibus i conculcari
cum i aliud est adverbium ordinis privatis rapinis i occulte
ablatis cum illis publicis vectigalibus i tributis eis
imposita contra iustitiam. Vectigal est idem quod Theolaneum
quod dederunt Romanis ipsi provinciales in signum
eorum cum ipsis sibi iniuste subiugassent et ita
bona sua occulte et publice iniuste auferebant super
quo dolui boecius licet non passus retractare. Cum acerbe
famis tempore ponit secundum exemplum Dicit quod quando indicta
missa comemptio annone videtur profligata i punita
cum aliam provinciam cum inopia frugum et hoc tempore
acerbe famis et inexplicabilis i irrecuperabilis quia tempore sic sterile
tunc ego suscepi ratione commodi i publice utilitatis
adversus prefectum senatorii i universitatis et concedendo me
opposui regi Theoderico ingrossante et ita denuo ne dicta
comemptio exigeretur i ad effectum perduceretur quod quod iste rex
Theodericus tempore famis edixit quod nullus debet vendere
alienis frumentum nisi servis suis hoc ideo fecit ut
Campaniam illam provinciam destrueret propter defectum frugum
et ita oportebat eos vendere propria si victum habere voluissent
sicut quandam fuit in Egipto tempore Joseph ut legitur Genesis
30 ut etc. Hoc autem percipiens boecius opposuit se prefecto urbis
et hoc fecit ut clero eidem regis processum non haberet sed
quicumque frumentum habuit vendidit quibuscumque. Paulinum consularem. Quo presidio fuit boecius defendendo
bonos per duo exempla secundum ponit ibi. Ne albinum adhuc in
duo primo fecit quod dictum est. Secundo ex dictis concludit eius contrarium
quod sibi accidit debuisse accidere ibi. Sacis ne in me
dicit ergo ego eripui Paulinum consularem i virum persuasivum
qui fuit de numero consulum de faucibus Hyanum tyran-
norum et aulicorum qui ad modum canum Hyanum devo-
rare cupiebant ambitione i cupiditate opes eius i bona
sua ad modum canum palatinarum. Notandum est hic quod viros
de aula regis qui avaritie laborant vocat canes pa-
latinas nam canes femine ardentiores et nequiores sunt
canibus masculis sicut leone quam leones et ulterius femine
quam viri. Non est nequitia super nequitiam mulieris
cum sint frigidiores masculis ut vult Philosophus in Physicis sua
quando accendunt per iram divitiis irascuntur quam viri sed
ferrum divitiis cenet regum focum ignem sortis
quam palea vel lignum et ita ad modum vulpecule vel
canicule aulici semper oblatrant contra iustitiam aliena usur-
pando spe et ambitione invadendi. Unde vita palatina
scelus est ante quam ruina. Ne albinum consularem ponit
secundum exemplum Dicit ego opposui meo diis cuiusdam Cipriani

delatoris i accusatoris qui fuit de curia regis ne
albinum virum prudentem corriperet i offenderet
prudentie i dampnate accusationis pena quia iniusta fuit
Notandum quod ille Cipriani fuit delator vel referendarius regis
Theoderici qui ob ambitionem bonorum albinum et alios
senatores accusavit apud Theodericum de crimine
lese maiestatis cuius officium pessimum boecius impedivit
ne pena prudentie accusationis eos affligeret. Viso autem
impedimento ex parte boecii scilicet quod eius accusatio non profecit
eum cum falsis testibus accusavit quod Theodericus
misisset ob quam causam boecius et quam plures perierunt. Sacis ne in me magnas. Superius ipse boecius
enumeravit multas operationes iustitie quas fecit ut
probetur sua iniusta dampnatio iniusta pro se probare
cepisse pro illis operibus iustitie cuius contrarium patitur et
arguit sic. Cui sibi discordiam malorum provocat
defendendo bonos et arguendo malos amore iustitie
debet apud omnes et precipue apud bonos tutior esse
et honestior quia bonorum operum debet esse gloriosior
fructus. Sed ego in me provocavi magnas discor-
dias malorum propter opera iustitie ergo debebam esse tutior et
honoratus cum tamen contrarium patior. Sed et contrarium
patitur sub interrogatione dicens Philosophus nonne videor
sacis magnas discordias super malorum in me i contra me
exacerbasse i provocasse sed debui iustitia exigente
tutior i honestior esse apud ceteros et precipue bonos
quia non recepi me ad aulicos apud quos magis tutior
fuissem et hoc contra feci amare iustitie pro iustitia
cuiusdam scilicet Zelo rei publice licet ex hiis mala fuerunt
procurata. Quibus autem deferentibus. Hic
boecius vult ostendere que mala perculerat et contra hoc
primo ostendit accusationem sibi iniuste esse procuratam et cum hoc
ostendendo qui et quales fuerunt accusatores. Secundo ostendit
qua causa accusaverunt eum. Tertio invehitur contra senatores
quarto epilogat singula incommoda que per sensus est
tam ratione sui quam aliorum. Ibi. Ac cuius crimen. Tertio ibi
Si fas fuerit. Quarto ibi Ego quidem bonis. Et circa primum duo
facit primo describit accusatores. Secundo ipsi Philosophi quomodo
proponit ibi. Quid igitur nostre primo ostendit a quibus mala
perculerit dicens. Amirando propter facti obscuritatem quibus
delatoribus vel referentibus i accusatoribus perculsi
sumus i infamati quod indignissimi fuerunt de
numero quorum basilius erat. Ac qui fuit depulsus i
amotus a regio ministerio i a sermone regis.
Autem compulsus est in delationem i accusationem nostre
nominis necessitate alieni eris i a commoditate pecunie.
Notandum quod iste basilius nequam propter nefas suum de-
pulsus fuit a ministerio regis. Iste autem nephariam
iniquitatem mocus contra boecium testimonium tulit eo quod
dimissa fuit sibi pecunia quam debebat et salvare
non paterat. Et quia ad salvare aut testificare coge-
batur ideo dicit quod compulsus est necessitate eris alieni quoniam
esset infamis. Unde addit alios duos testes dicens
Opilionem atque gaudentium cum regio censura i regis
iudicium detruisset i dividisset ire in exilium
propter infinitas fraudes ipsi autem nolentes parere i
obedire sibi defenderunt se defensione sacrarum
edium i ecclesiarum. Cum id esset opportunum i manifestum regi
precepit ut in primo diem eis statutum a ranena
urbe discederent ipsi insigniti in frontibus suis
notas i parvulas pellerentur. Subdit ulterius faci-
ens ipsam Philosophiam attentam interrogando. Quid
enim videtur posse astrui i comparari vel simile esse
huic severitati et iniustitie que ita expressa fit
contra deum et leges quod dicit mandatum facinus quia
eodem die quo signari debebant delatores i accusa-
tores ab eisdem deferentibus i accusatoribus nostri
nominis suscepta i facta est. Notandum quod isti duo opilio
et gaudentius propter iniurias fraudes et nequitias
per censuram regis fuerunt depulsi et in exilium missi.

Velle libertatem romanam superari

[illegible]

Si deus est [illegible] mala [illegible]

[illegible]

Quim phebi radius

[illegible]

Post hec paulisper obtinuit

[illegible]

[illegible]

Hec cum superba vte[illegible]

[illegible]

Vellem enim pauca tecum

[illegible]

desiderium summi boni est infinitum. Aliter
cum quis appetitus illarum divitiarum quia
quanto plus id possidet perfectius tanto
plus amat ardentius. et alia temporalia
despiciunt. quia quanto salubrius habet
tanto perfectius cognoscit. Unde Eccl. xx.
Qui edunt me adhuc esurient et
qui bibunt me adhuc sitient spiritualiter
cum alterius in deum contemplantur. Sed in
appetitu bonorum temporalium est ergo quanto
plura possidentur tanto citius respu-
nitur et alia queruntur. Ex quo insuf-
ficientie eorum notitiam habemus perfectam
et ideo dicitur Jo. iiij. Qui biberit ex hac aqua
i. ex temporalibus sitiet iterum. Unde Horatius.
Semper avarus eget certo voto pecu-
niam. Sed Quamvis vota possint secundum
modum habundantie qui contingit aliquo
occulto dei iudicio. et hoc fit dupliciter
aut fit circa virtuosos ne per defectum bo-
norum fiant mali et ut alios malos cor-
rigere valeant et malitiam ab eis re-
pellant. Malis autem leta et bona eve-
niunt ut sciamus quod nichil natura boni-
tatis in se habeant cum malis sociantur et
ne quo necessitatis fiant deteriores. His
visis philosophia dicit quomodo deus prodigus multa
auri quia incessanter dispensat accipi-
at i. exaudiat libens i. voluntarie. Vota
i. desideria hominum et ornet avidos i.
avaros claris honoribus i. mundanis
cum parta i. acquisita iam nil videntur
sibi et ista pro nullo reputantur. Sed ulterius
sena rapacitas i. cupiditas avaritia vo-
rans i. consumens quesita pandit i. ap-
perit. alios hiatus i. cupiditates. Quod
quamvis deus acquiescens precibus hominum
et quasi prodigaliter bona dispensans mundana
i. insatiabilis cum cupiditas omnia accepta
a deo dilapidans de novo sitit. Et ita pe-
cunias inhiantur. Unde Thob. Heu quidem pro cro-
ceis affectant stercora morum prodigus
et sermonis ambitionis homo. Unde Ps.
Thesaurizat et ignorat cui congregabit
ea. Et ideo bene dicitur sena vorans quia ista
cupiditas inexplebilis illicitis contractibus
illum per rapinam cum per furtum cum per usu-
ram aliena sibi usurpat. Unde quidam
Gemmen avaritie dirumque nephas symo-
nie regnat in ecclesia libertate via. Regum
Que iam precipitem. Condempnat cupidi-
tatem ostendens eius vicium dicens quod nulla fre-
na nec leges ipsam poterant retinere
dicens Que frena i. leges retinent
i. retrahant iam precipitem cupidinem i.
avaritiam currentem de uno in aliud
et ipsa cupido fluens i. habundans
largis muneribus ita quod quasi in nullo de-
ficiat adhuc cum sitis avaritie inardes-
cit i. augmentatur habendi res. Et quamvis
sit dives nunquam cum agit cum congregando
quin crepidus gemens credit se egentem
i. deficientem. Quod dicit nomina cupiditas
pecunias largiora munera quibus ha-
bundans adhuc nullus modus est satu-
randi sed quasi de novo inardescit sitis
habendi. et sic cum nunquam cumulat ut
manum ab illicitis retrahat cum se cumet

deficientem. Unde Aug. in libro de verbo dei. Inexpli-
cabilis est sola avaritia divitum semper rapit et
nunquam satiatur nec hominem timet nec deum veretur
nec parcit fratri nec matri sed semper retentat
contra ritum iustitie motu inordinato quia nullus
ordo vel modus ab avaro attenditur ut questus
consequatur cum semper egens inveniatur. Unde Luc. Sermo 13.
Avaritia comparatur ydropisi quia nec ydropicus aqua nec
avarus pecunia satiatur. Eccl. x. Egestatem faciunt omnes
temporales res quia avarus nunquam implebitur pecunia
sicut dicit Horatius. Semper avarus eget. Unde post expositis
quod ipsa cupiditas est radix omnium malorum sicut dicit
Apostolus ad Thimotheum vi. Quia per divitias homo
habet facultatem ad perpetrandum quodlibet facinus et
desiderium aliorum peccatorum. Nam per suam pecuniam omnia
sibi obediunt sicut dicitur in Eccl. Amari potest aliud ad
exequenda scelera. Istis cum videtur obviare Aug. dicens
Radix totius mali est superbia ergo concupiscentie. Quo-
modo autem cupiditas est mitium omnis peccati et
etiam superbia ita quod utrumque recte sit dictum. Si genera
singulorum terminum in utraque locutione intelligantur
nullum quippe peccati genus est quod interdum
ex cupiditate aliquando non descendat. Sunt enim nonnulli
hominum qui ex cupiditate fiunt superbi sicut dicit Apostolus
quod aliqui sunt qui non amarent excellere nisi per hoc
putarent maiores divitias habere ideoque ex-
cellere laborant quia divitias amant. Hinc enim
nascitur superbia i. amor excellentie ex cupiditate
Sunt etiam nonnulli hominum qui ex superbia fiunt
cupidi sicut dicit Aug. Sunt enim aliqui qui non
amarent pecuniam nisi putarent se per hoc
excellentiores esse. Divitias capiunt ex tali
superbia ideoque ut excellant divitias capiunt
ex tali superbia aboritur cupiditas. Patet ergo quod ex
superbia aliquando cupiditas et ex cupiditate aliquando
superbia descendit et ideo de utrisque recte dicitur quod sit
radix totius mali. Notandum quod metrum istud
dicitur phengraticum ab inventore et constat ex
duobus spondeis et uno dactilo. Sed his igitur

His igitur si pro se

Postquam ipsa philosophia
de fortune mobilitate
et in persona fortune desceptavit contra boetium
ostendendo quod boetius querimonia contra fortunam
facta esset iniusta hic iubet philosophia boetium ad illa
respondere et circa hoc duo facit primo enim interrogationem
proponit secundo quia interrogatione miserum se esse
supponit philosophia adducit rationes ad hoc quod se miserum
et infelicem non debeat reputare ibi Verum
tamen nota dicit his que hactenus dicta sunt de
fortuna et probatis contra ipsa fortuna quid velles
respondere cogita quid velis dicere. Nos bene damus tibi
opportunitatem. Unde boetius respondet dicens. Ista verba enar-
rata per fortunam et in persona ipsius sunt valde
delectabilia nam sunt oblita melle rethorice et
musice dulcedinis. Notandum quod oblita non vult
ab hoc verbo obliviscor nam hoc esset longum
in penultima secunda sed istud breve et venit
a verbo oblivio quod idem est quod maculo. Hic autem
sumitur pro pingere et addit quasi probationem sui dicti
quod illa que dicta sunt delectant tamen diu quam diu
proferuntur quando autem probata per hoc miser non quiescit
sed magis animus suus gravatur. Ipsa philosophia respondet
dicens. Verum dicis. Contra subiungit hanc responsionem
magis declarando dicens quod ea que dicta sunt non sunt
vera remedia sed cum preparatoria. Sed ego volo
tibi adducere adhuc cum tempus fuerit alia que te
salvum facient. Littera. Boetius dicit michi si ipsa
fortuna loqueretur sub his verbis prosequitur

[illegible]

Tum ego vera inquam

[illegible]

[illegible]

Unde dicit philosophus Boeci. Adde quod delicatissimum et mol-
lissimum sensus est cuiusque felicissimi hominis et nisi
cuncta sibi suppeditant ad nutum et ad voluntatem
omnia fieri vult cum sit insolens et insolitus omnis
adversitatis perstringitur et ledit a quibuscumque mi-
nimis adversitatibus. Unde certum est quod modicum dam-
nificium hominis insolentis magis torquet men-
tem quam maximum dampnum hominem solitum
faceret quia adeo perexigua et minima sunt
que a fortunatissimis summam beatitudinis detrahunt
quia felicitas est expers totius defectus et
quod se non debeat dicere infortunatum quia ego con-
iecto et scio quam multos esse qui se arbitrentur
et credunt esse proximos celo et elevatos si de
reliquis et de relictis fortune tue minima
eius pars contingat et adesset subiungit ultimo Ru-
dicis quem si quis exul erras quia hic et iste locus
quem tu vocas exilium incolentibus et in eo
habitantibus patria est et ex quo tu habitas et ea
est tua patria et non exilium. Procedit ulterius dicens
nichil est adeo a nostro miserum et facit tibi mi-
seriam nisi cum dicis te esse miserum. Contra quod
per contrarium omnis sors et fortuna tam prospera quam ad-
versa est beata equanimitate et equo animo tolleran-
tis et sustinere volentis. Ulterius excusat Boecium
dicens quis est ille tam felix qui cum dederit manus
impatiens qui est positus in impatientia mentis
qui non optet mutare statum suum et modum felicitatis.

Quam multas hic infert correlarium ad probandam
intentionem suam scilicet quod felicitas non consistat in
rebus mundanis et dicit in dicto parte primo non facit
hoc secundo ostendit quod non sit in rebus fortuitis ubi
cum locus sit felicitatis vel ostendam et primo facit
hoc secundo redit ad propositum ut in bonis temporali-
bus ostendat non esse beatitudinem vel aliquid ut ag-
noscas. Dicit ergo primo quod dulcedo felicitatis huma-
ne multis doloribus est dispersa ita quod non potest
obtineri et quamvis etiam sit delectabilis aliquantulum
sed ipsa discedit quando sibi placet et hominem derelin-
quit desolatum patet quia illud quod est
dispersum non esse summum bonum quia unum sum-
mum bonum alteri deesset quidquid autem deesset
alicui propter clausulam defectum non posset dici perfectum nun-
quam etiam facere posset delectationem perfectam cum
recedens merorem apportat ratio illud quod
est divisum et abiturum quando vult non est
non est summa felicitas sed felicitas humana
est huiusmodi. Dicit ergo dulcedo humane felicitatis est dispersa
et divisa multis doloribus vel diversis
amaritudinibus que etiam quamvis iocunda esse
videatur fruenti qui possidet eam tamen quamvis
sit delectabilis abeat et recedat cum velit ita quod
non possit a nobis retineri ita est dispersa licet
sit delectabilis ad quam sed recessura est alla-
tura merorem. Et liquet igitur concludit in-
tentum dicens quod cum beatitudo hominis est ita labilis et in-
cedens ideo sequitur quod beatitudo hominum mortalium
est valde misera cum non durat perpetua nec apud
equanimos et equales animos habentes vel apud
homines non equanimes sed inducunt ipsos dere-
linquit. Notandum quod bona humana nuncupatur
beatitudo sed tamen ipse accipit hic beatitudinem
humanam pro bona fortuna vel possessione pecunie
vel aliorum prosperitate. Unde dicit liquet et patet quam
misera sit beatitudo rerum mortalium que nec
apud equanimos et equales animos habentes perpetua per-
durat nec tota delectat quantum ad omnes sui partes
auxilios impatientes et notat cupiditatem et
delectationes se contra eam et ita ultimo concludit quod in
exterioribus bonis non est querenda felicitas sed
magis interioribus et dicit vos mortales
quid petitis felicitatem esse locatam extra vos

scilicet in rebus humanis et transitoriis cum
ipsa sit intra vos intra collocata. Nunquid error
et iustitia et ignorantia vos confundit.

Quidam hic ostendit ubi sit locus felicitatis
dicit ostendam breviter cardinem summam
vel felicitatem felicitatis. Cum enim felicitas
sit omnium bonorum perfecta possessio et
nichil sit tibi ceteris carius vel melius et
ergo si corpus tuum fuerit et si perfecte te cognove-
ris et mentem tuam recepis possidebis
omnia preciosissima tibi que nec unquam fortuna
aufert nec amittis. Unde cognoscere seipsum
est beatitudo que in hac vita habeat potest et ducit ad
veram beatitudinem que consistit in dei contemplatione
sicut etiam recitat Macrobius in dicto contemplatione
ab ydolo quereret quomodo salvari posset quidam
si te cognoveris quod verbum posset intendit
scriptum fuit quia ita argueret in facie templi
felicitas quo nichil tibi est carius. In hoc consistit cum
est dubium quia nichil sit homini preciosius sed non
seipso ergo summa felicitas est in ipso. Et tamen
ponit in littera per modum interrogationis dicens minorem
ne etc. Notandum quod dicit si corpus tuum illud
corpus sui qui non est impeditus suo intel-
lectu per ignorantiam et potest habere veritatis cog-
nitionem quando vult et in appetitu sensitivo non
sit corruptus ita quod ordinate sit iste ap-
petitus moveatur in suum bonum erroneis
operationibus exclusis et ita ex hoc quod non
habet impeditum intellectum per ignorantiam
et ex eo quod non habet appetitum corruptum
potest habere operationem boni. Unde in his duobus
consistit summa felicitas scilicet in cognitione veri
que est ipsius intellectus et in operatione boni
que est ipsius appetitus quia semper appetitus
movet appetitum sub ratione boni et hoc
ambo habet qui corpus sui ut hic sumitur corpus.

Atque ut agnoscas. Redit ad propositum
ut ostendat in rebus temporalibus non esse
beatitudinem et primo ostendit securitatem non
esse in rebus humanis secundo ostendit ubi quere-
nda sit securitas ibi Quisquis volet probat
primo interiorem tribus rationibus secunda ibi adhuc
ibi Et quoniam tu idem es. Tertio ibi Quoniam
rationem. Summa felicitas est clausula bonum quo
nichil est preciosius et melius sed rebus
fortuitis est aliquid melius et preciosius
ergo etc. maior patet per rationem declaratam. Nam hoc bonum
est preciosius quod non potest auferri per manus
violentas sed res fortune auferri possunt
ab unoquoque valentiori sicut patet evidenter
cum forenses querimonie cotidie fiunt pro
rebus repetendis ergo non sunt summum
bonum quia illud non potest auferri. Cum
corona nunquam decidet bonorum quia
sanctus et perfectus semel factus nunquam de-
cedere potest. Unde dicit atque ut agnoscas
summam beatitudinem non posse constare in
his rebus fortuitis sic colligo per rationem
Si beatitudo est summum bonum nature degentis
et viventis ratione per rationem sicut hominis
nec est summum bonum quod ullo modo potest
eripi quia non est auferibile per manus
violentorum quia precellit illud quod
auferibile est quod cum nequeat auferri
concludit manifestum est quod fortune instabi-
litas et scrupulositas ad percipiendam
beatitudinem non possit aspirare et elevari
aliqua favoris similitudine in millo se
comparatur. Et adhuc quem ponit secundam
rationem que probat quod summa felicitas non
consistat in rebus fortuitis et transitoriis

Et hoc sic. Nulla felicitas que cum defectu
adveniat est perfecta sed omnis felicitas fortu-
itorum bonorum est cum defectu. Ergo in bonis fortu-
itis non est vera felicitas. Maior patet ex dif-
finitione felicitatis minor declaratur in littera
quia quicumque dicit quod beatitudo in rebus mun-
danis existat ab illo queratur si sciat res
esse mutabiles vel non. Si nesciat cum signum
est quod in illis bonis non est felicitas quia sum-
ma felicitas est cognitio veri boni et ipsum
autem verum ignorat. Ergo sequitur quod ipsam felicitatem
veram sic attingere non possit. Si autem dicit ego
scio ipsas res esse mutabiles. Ulterius queratur
utrum cineat eas perdere vel non. Si dicat cineo
eas iam non habet beatitudinem nec summam felicitatem
cum ista beatitudine est delectatio et nullus timor
ipse autem timorem habet. Ergo summam felicitatem
non habet. Si vero dicat ego non cineo cum di-
cat ei quod ille res valde viles sunt de quarum
perditione non timemus. Nunc autem beatitudo non
est res vilis ut de se patet. Ergo beatitudo non est
in rebus vilibus scilicet fortuitis et temporalibus et
sic quocumque ille se vertat cum se ponderis ei quod
in eis non potest consistere summa felicitas et beatitudo.
Ratio. Adhuc et insuper ego quero ab illo
quem ista caduca felicitas bonorum temporalium
vehit et levem facit quia bene vehitur sine
difficultate. Vel ille scit eam scilicet felicitatem
caducam esse mutabilem vel ignorat.
Si nescit eam esse mutabilem patet quod non est
felix quia beata sors et summum bonum non
potest esse cum ignorantia. Et cum ignoran-
tia felicitas non persistit. Si autem scit eam
esse mutabilem cum quero ulterius supra
mutatur et sic necesse est quod mutatur amicitia
illam felicitatem quam amicus non dubitat posse
amicum. Ergo suus timor non potest
esse felicem. Sed si dicat ego non cineo
ita quod computat esse negligendum et non curandum
si amiserit ipsam caducam felicitatem
sic dico quod perpetuo bonum et vile quod amis-
sum feratur equo animo non curabo. Sed
supra summa felicitas non est res vilis. Ergo
Notandum quod beatitudinem hominis veram temporalem
est in aliquo bono creato consistere. Cum ipsa
sit ultimus finis et unum appetibile. Ergo si bonum
aliquod creatum esset ultimum beatitudo cum
oporteret quod bonum creatum esset perfectio hominis
et illud bonum esset ultimum cum solum perficeret
desiderium humanum quod est falsum. Quia nunc
est quod per beatitudinem nichil amplius sit
ut appetitus intellectivus qui dicitur volun-
tas semper fertur in nobilius et nunquam in
vilius ut dicitur 3° de anima. Sed unum bonum creatum
cum non est nobilius altero eiusdem speciei
et nature quia sortes non est perfectior pla-
tone isto modo perfectionis que est ex parte speciei
et non moris. Ideo nullum bonum creatum est
beatitudo alterius boni creati. Sed solus deus beati-
tudo est cuius contemplatione erimus beati. Secunda ratio
Et quia cum eidem est ponit certam rationem
que talis est. Omne quod datur a fortuna deficit
deficiente fortuna sed fortuna deficit sum-
mum in morte cuiuslibet hominis. Ergo etiam summa
felicitas quod est falsum. Quia sic felicitas cuius-
libet hominis finitur in morte et terminatur et
homo transiret in miseriam post mortem quod
falsum est probo. Nam scimus multos qui non solum
in morte quesierunt beatitudinem sed etiam
cum multis doloribus et supplicijs que susti-
nuerunt propter beatitudinem ut sancti martires Christi
et prophete ut dederunt se per mortis supplicia
acquirere beatitudinem. Et notandum si per mortis
adventum beatitudo auferretur sequeretur quod homines

per mortem depressi caderent in angustiam
sempiternam quia illud sequeretur de necessitate
quod morte adventante colleretur beatitudo que cum
vita continuaret felicitatem quia ablata auferretur
et felicitas. Unde destructo calore cordis destruitur
animal quia vita conservatur per calidum sicut dicitur in de lon-
gitudine et brevitate vite et ergo destructa causa
continuationis destruitur et illud quod continuatur.
Sed cum hoc est falsum scilicet quod post mortem homines deprimuntur
in angustiam sicut dicitur in littera quia nos scimus multos
mortem sustinuisse propter beatitudinem futuram que debetur
eis post mortem quia multi philosophi et alii sancti amore
veritatis et fidei omnem felicitatem huius vite sper-
nentes et eternam beatitudinem sperantes mortem
et supplicia gravia pertulerunt. Unde philosophus addit in
fine quod hec vita nemini potest facere beatum et sub-
iungit huius rationem quia hec vita transacta non efficit
miserum verum est sed hominem bonum et timentem
deum efficit beatum. Recte quia ita arguit. Si prius fortuna
beatitudinem conferret cum absens fortuna facit mise-
riam sed absens non facit miseriam. Ergo prius non
conferret beatitudinem. Ratio. Ergo philosophus scio quod cuidam
es cui persuasum atque insitum est nonnisi cum multis
demonstrationibus syllogisticis sive mentes hominum
nullo modo esse mortales et corruptibiles. Sed quod
vult philosophus primo de anima capitulo de corruptibilibus quod intellectus
est quidam divinum incorruptibile et impassibile et
illud manifestius patet in 3° ubi dicitur quod intellectus
sit immobilis per se impassibilis et eternus. Ergo
cum sit impassibilis et indivisibilis et per consequens incorruptibilis
quia indivisibile a nullo divisibile potest corrumpi
quia agentia et patientia ad invicem debent in
spiritu vel saltem in genere convenire sed divisibile
et indivisibile differunt plus quam genere quia differunt penes
corruptibile et incorruptibile que plus differunt quam genere ut
dicitur 10° metaphysice. Sed cum aliquis posset instare et
dicere quod indivisibile non posset esse in corpore divisibili
dico per interruptionem quod falsum est quia mutatio
esse indivisibile est cum est in motu divisibili ut dicitur 6°
physicorum et punctum est indivisibile cum est in linea divisibili sicut
concedunt omnes philosophantes. Sed cum multum dicere
de ista materia magis habet videri 3° de anima
quam in negotio presenti et ergo dico cum mentes hominum
sint immortales eis debetur beatitudo immortalis
sed clarum est ipsum fortuitam felicitatem finiri mor-
te corporis dubitare nequid si hec scilicet fortuna potest
auferre beatitudinem quin omnium genus mortalium
hominum labatur et cadat in miseriam quia cum
fortuna finitur in morte terminatur et beatitudo in
morte quod cum non est verum quia nos scimus
multos homines virtuosos quesisse et adoptasse
fructum beatitudinis vere non solum morte
verum etiam doloribus et supplicijs et cruciatibus
aliorum et hoc abiecta felicitate temporali concludit
et quoniam modo et quomodo fortuna prius beatus
facere potest que transacta et absens non efficit mi-
seros et infelices quasi dicat cuius presentia nullum facit
beatum illius absentia nullum potest facere felicem. Secunda ratio

Quisquis volet phenomenon. Supra philosophus ostendit quod in
rebus fortuitis non sit
summum bonum nec securitas. In hoc loco
ostendit philosophus ubi sit securitas ex quo non sit in
bonis temporalibus. Et circa hoc duo facit primum felicitatem
secundo adaptat eam ad propositum ibi fugiens. Circa
primum notandum quod iste boecius sanctus theologus et
philosophus alludit hic sub verbis parabole evangelii
dicit ihesus matheus. Omnis qui audit verba
mea hec et facit ea assimilabitur viro sapienti
qui edificavit domum suam super petram.

Quid igitur eadem illud [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... dignitatibus et potentiis [illegible] ...
[illegible]

[illegible]

Nouimus quantas [illegible] ... boni fortune [illegible] ...
[illegible]

[illegible]

causa metri. Unde dicit septem i gelidi tiones
quod iste etiam sua potestate regebat plagam
septentrionalem ubi oritur arcturus qui
causat calidum debile. Et ideo dicit gelidi
septentriones non tamen quod simpliciter sunt frigida
ista astra sed quia tunc est tempus frigidum
cum oriuntur ut est antiquitus sicut visum
est supra premonitionem solis vel dicuntur frigida
quia agunt calorem solem aque quia nullum
astrum simpliciter dicitur infrigidare. Et iste
nero regebat illos populos quos violentus
nothus i ventus australis fortis corret
i calefacit nothus inquam recoquens i
cremans ardentes arenas ardet n
terram australis per minus solis caliditate
quia dicitur partem meridionalem respicit
quam nero etiam regebat et quibus ista
omnia optinebat. Unde primo celsa i immensa
potestas valuit vertere i mutare rabiem i
crudelitatem primi neronis quod non quia
defuisset sibi potentia nunquam tanta mala
concepta complevisset et nocuit sibi. Sed
Ben gravem sortem. Conqueritur de hen
dico esse gravem sortem i eventum quotiens
iniquus gladius potestas addit sevo ve-
neno i feroci homini quia potestas temporalis co-
pulata viro iniquo iniquam locos
sortitur exitus et eventus. Sed tunc ego

Tunc ego scis. Superius ipsa philosophia questus
est et ad hoc ostendit in
dignitatibus potentiis et divitiis non
esse bonitatem expectandam. Et quia
boecius fuerat in multis dignitatibus et divi-
tiis credit forte aliquis ideo philosophiam hoc dixis-
se quod boecius ambitiose talia concupisset. Et ideo
boecius hic se excusat et dividitur in duo. Primo
premittit quedam i ore excusationis. Secundo
ibi. Et nulla. Dicit ergo primo modum excusationis
philosophia cum scis ambitionem et cupiditatem
rerum temporalium nunquam fuisse nobis dominatam
ita quod appetitus istarum fuerit inordinatus
sicut quorundam appetitus in hiis potest sibi
finem ultimatum. Sed nos adoptavimus eas
res ad virtutes gerendas ut tacita vitia
et latens in nobis que fuit utilitas proximorum
et pauperum non marcescerent in preiudicium
bonorum. Notandum quod materia gerendarum rerum
sunt sine quibus convenienter geri non possunt seu
nequeunt res sed cum quibus convenientius
fiunt et sunt tria. Potentia auctoritas sapientia
quia sine sapientia nichil convenienter geritur. Unde
Seneca. Sine sapientia studio eger est animus et
omne opus cum languescit. Sine auctoritate
etiam nil debite exercetur quia quilibet auctori-
tate sua libentius auditur et facilius
ei creditur. Cum potentia vero mali deprimuntur et boni
excolluntur. Ita ergo boecius inquam i dixi-
tum i conqueritur o philosophia cum scis ambitionem mor-
talium rerum i desiderium minimum i modicum
fuisse nobis fui dominatam. Unde horatius. Et
michi res non me rebus submittere conor.
Sed nos adoptavimus materiam i modum
gerendis rebus i gerendarum rerum vel ad res
virtutis gerendas ut sunt sapientia auctoritas
potentia quoniam i ut non virtus tacita conse-
nescerent in nobis i ne id frustrarentur quod divi-
ni adoptavimus scilicet defendere pauperes et innocentes
consolari i cuiusdam. Notandum quod in prelatione

Vos vero immortalitatem. Hic invehitur contra appetentes famam et gloriam vanam. Et primo contra famam appetitores. Secundo contra gloriam quesitores. Ibi Vos autem nisi. Dicit ergo primo: Vos vultis immortalitatem famam propagare seu propalare scribendo credunt famam perpetuare. Quod est impossibile quia nulla fama potest perpetuari. Probo: finiti ad infinitum nulla est proportio nec proportio. Sed fama humana si sit cum proprio et cum proprio tempore durabilis tamen finita est. Eternitas autem infinita sicut patebit in quarto huius. Ergo nulla erit fama hominum comparata ad eternitatem. Primo autem infirmat conclusionem. Vos homines vos videmini propagare et acquirere vobis immortalitatem et eternitatem cum cogitatis et desideratis famam futuri et proprii temporis. Quid si cum pertractes et consideres infinitam spatium eternitatis quod est quod de cui nominis diuturnitate leceris quia fama tua est temporalis. Ideo non vales eternitati commensurari. Probo quia unius momenti mora et unum momentum si conferatur et comparetur decem milibus annis habet proportionem licet minimam quia utrumque spatium temporibus temporis est definitum et finitum. Sed pro alia parte adhuc sumatur minus quantumlibet multiplex et quantumcumque magnus non tamen potest comparari ad interminabilem diuturnitatem et ad eternitatem. Et probat ista duo secundum ordinem. Primo primum dicit quod quantumcumque annorum maximum minus ad momentum cum unum posset comparari quia si finitus ad se invicem fuit comparandum collatio et comparatio sed maximum quod ad eternitatem minime infinitum. Tamen temporis finiti nulla est comparatio quia eternitas et tempus in nullo se comparantur sicut patet secundum Tullium. Quod finiti ad infinitum nulla est proportio et ergo concludit. Et ita sit ex isto ut fama quantumlibet proprii temporis cogitetur et comparetur cum mexhausta eternitate non tamen parva sed plane nulla esse videatur. Ex isto habemus quod fama brevi spatio temporis coartatur et hoc comparando tempus ad eternitatem. Unde licet tempus quasi infinite sit sumptum tamen nullam habet comparationem ad eternitatem quod finitum est in eternitatem. Et ita dico quod in quocumque tempore servatur finitas servatur proportio quia si mille anni comparentur ad momentum est aliqua proportio quia utrumque tempus finitum est et ergo tempus quod hic pertransit quasi nichil est contra tempus perpetuum sive durationem eternitatis. Ergo gloria humana non est petenda cum nulla sit comparando eam ad eternitatem. Vos autem nisi. Invehitur contra appetitores vane glorie dicens quod homines nichil sciunt boni operari nisi propter vanam gloriam que est ventosa dignitas et tertium est quod ipsi non paucos inflat sicut dicit Gregorius. Non paucos inflat ventosa superbia pestis luciferi celo primitiva lues. Et isti appetentes eam querunt gloriam de alienis sermunculis et verbis parvi valoris et hoc appetere est relinquere conscientiam et virtutis excellentiam quia unusquisque virtutis premium proprie conscientie debet accipere et non aliunde. Unde Matthei v. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Et in primo istius quotiens minuit secretum conscientie se probantis et pretium recipit ipsius fame. Et ita vitio se domentur sicut pulchre ostendit per quendam philosophum dicens quod quidam aggressus est contumelias filium philosophi volens experiri an ille philosophus esset quas contumelias cum ille filius philosophi sustinuisset aliquantulum

dixit: Non advertis me esse philosophum et ille dixit: Utique si tacuisses unde contumelias verbum fuit. Si tacuisses philosophus fuisses. Et ergo cum non perseverasti in patientia sed solam gloriam desiderans sic tacuisti. Et ita multi sunt qui nichil operantur nisi propter vanam gloriam et quaerunt alienam gloriam. Ergo est necesse ut ipsi suis laudibus erubescant. Et ita vos autem homines nescitis bene operari nisi ad populares aures et manes rumores. Quod laudem requiritis vulgarium et ita relicta prestantia et pretio virtutis et conscientie postulatis premia de alienis sermunculis et verbis parvi valoris. Declarat in exemplo accipere in levitatem vilitatem huius arrogantie quia fuit cupidus in vanis glorie quam festive aliquis illuserit et fefellit philosophum filium. Nam cum quidam virtuosus ad orsus esset et allocutus quendam philosophum filium contumeliis et verbis derisoriis qui falsus philosophus non ad virtutis usum sed ad superbiam falsum nomen philosophi accepit sicut dicit primo Elenchorum quod quibusdam magis opinatur videri sapientes et non esse quam esse et non videri. Adiecisset quod se iam scitum et velle experiri an ille philosophus esset si quidem ille falsus philosophus illatas iniurias patienter collerasset sine responsione proterva. Sed hoc non fecit quia pauli sed modicum assumpsit patientiam sed tandem inquit et dixit: Velut insultans et iratus pro contumelia accepta et illata intelligis ne me esse philosophum cum et contra verus philosophus et ille intellexeram si tacuisses et tunc philosophus fuisses. Et ita iste ex propriis verbis et operibus confundebatur cum solum apparentiam et non existentiam quesivit.

Quid autem est. Ponit certam rationem clarum per resolutionem corporis aut totaliter moriuntur vel corrumpuntur secundum corpus et animam aut remanebunt anima incorruptibilis. Si totaliter corrumpuntur quod tamen est contra veritatem nullam possunt habere gloriam cum nichil sint et gloria plane nichil valeret. Si autem anima remanet sicut facit nichil est sibi gloria terrena cum gloria celesti perfruatur. Et ita semper gloria nulla est apud perfectos totam rationem ponit in littera primo ergo dicit sub admiratione. Quid est quod ad principios et perfectos viros acclinet. De his enim sermo est cum supra in vita viri qui gloriam in virtute petunt. Quid est quod ad hos perfectos acclinet et pertinet post resolutionem corporis supremi morte. Nam sicut nostre rationes theologice et philosophice vetent et prohibeant quod toti homines moriuntur supponere loquitur et ponatur quod homo secundum corpus et animam moriatur cum nulla est omnino gloria cum ille non existat et sit omnino secundum corpus et animam cuius illa gloria dicitur esse. Sed pro alia parte si in vero pro si mens et conscientia conscientia sibi per virtutes resoluta a terreno carcere et a corpore libera a vitiis petit celum nonne cum anima omne negotium terrenum spernit que fruens celo a terrenis negotiis se gaudet exemptam et liberatam. Quod autem anime hominum moriuntur cum corporibus quod tamen est contra philosophiam et veritatem sicut manifeste patet tertio de anima. Nec fides tenet. Aut non moriuntur cum corporibus si moriuntur nulla potest esse gloria anime que non est si non moriuntur si libere ab omni contagio ascendunt et cum spernunt omne esse terrenum quid anima vivens in celo et fruens contemplatione dei a terrenis ponderibus gaudet se esse liberatam. Vel si toti homines moriuntur eterna morte quia cum totus homo moritur cum deo moritur dampnificatio perpetua desperationis cum nempe gloria sua peribit cum eo quia nichil fore iudicatur. Unde psalmus: Nomodo facti sunt in desolationem subito defecerunt perierunt propter iniquitatem suam. Unde ymaginem ipsorum ad nichilum redigas. Hec littera. Quicumque solam mente.

Quicumque solam mente. Supra ostendit philosophus quod gloria sit coartata in brevi spatio loci est temporis hic ostendit hoc idem exemplis

Sed ne me mer
PSA. VIII.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Iam cantu illa finierat. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Qui serere ingenuum [illegible]

[illegible]

Cum ictero paulum [illegible]

[illegible]

[illegible]

Quamuis fluente [illegible]

[illegible]

Sedne dignitates [illegible]

et dignitas et reverendum quem [illegible]
dignitatis assumendi in eos quibus fuit ad-
ministrata ¶ In quo illud est ponit rationem de-
[illegible] quod dignitates [illegible]
[illegible] faciunt homines plus reverendos quam
reverendum sic [illegible] homo eo plus [illegible]
[illegible] et reverendus quo a pluribus despicitur
Sed quia dignitas est potius [illegible]
[illegible] reverendum [illegible]
despicit [illegible] plures [illegible]
[illegible] dignitas facit hominem indig-
num et despectiorem [illegible] ponit [illegible]
[illegible] dignitate [illegible]
[illegible] quos [illegible]
[illegible] abiectus et despectus [illegible]
[illegible] aliquam reverentiam exhibeant [illegible] non
[illegible] dignitas [illegible]
[illegible] reverentiam exhibere [illegible]
[illegible] quod dignitas omnes et
[illegible] reverendos quod dignitas [illegible] et
manifestius pluribus [illegible]
dignitatis [illegible] despectiorem esse
[illegible] dignitatem [illegible] facit
reverendum et [illegible]
[illegible] et [illegible] facit et hoc probat quia
[illegible] sic quia [illegible]
[illegible] reddimus dignitatibus [illegible]
dignitatem [illegible] opera [illegible] dignitas
[illegible] homines [illegible]
faciens homines [illegible] et despectiores
¶ In quo illud quod sequitur [illegible]
reverendum sic quod dignitas facit [illegible]
quia sic [illegible] despectior [illegible] quo
[illegible] a pluribus hominibus [illegible] ipsa dig-
nitas [illegible] facere reverendos [illegible] quos
pluribus hominibus ostendat [illegible] esse
despectiores [illegible] et [illegible] dig-
nitas [illegible] facit [illegible] et reverendos
[illegible] non [illegible] quia [illegible]
reddunt [illegible] dig-
nitatibus et [illegible] suo [illegible]
[illegible] ¶ Atque ut dignitas probat quod
[illegible] ipsis dignitatibus facit homines re-
verendos sic [illegible]
ubique et semper cum [illegible] sed dignitates [illegible]
[illegible] faciunt reverendum [illegible] ubique [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
¶ Hoc apud [illegible] et de-
[illegible] reverendos [illegible]
modum [illegible] dignitatem [illegible]
[illegible] dignitatem [illegible]
[illegible] ipsas dignitates [illegible]
facit homines reverendos [illegible]
[illegible] quod de se habet
[illegible]
habet [illegible]
[illegible] semper et [illegible]
[illegible] semper et ubique [illegible] dig-
nitates [illegible] et
[illegible]
[illegible] opinione hominum [illegible] quod
[illegible]
[illegible] dignitas [illegible]
reverentiam [illegible]
[illegible] dignitates [illegible]
[illegible] dignitas [illegible]
dignitates [illegible]
[illegible] aliquis [illegible]
[illegible] dignitate [illegible]
[illegible] barbaras nationes [illegible] magnus
honor [illegible] barbaris [illegible]
[illegible] hoc [illegible]

ipsis dignitatibus [illegible] ubique [illegible] ab officio suo
quod esset reverendum facere [illegible]
[illegible] hoc facit sed fallacia apud homines [illegible] honores
et reverentiam ipsis dignitatibus [illegible]
[illegible] ad eos homines qui digni-
tates eas [illegible] sicut patet quod [illegible]
dignitas [illegible]
[illegible] quasi [illegible] et reverendum
[illegible] ¶ Sed hoc fit apud [illegible] per [illegible]
quod dignitates non semper faciunt reverendos [illegible]
[illegible] apud quos esse videtur sicut ostendit de quadam
dignitate que dicebatur [illegible] romani [illegible]
[illegible] dignitas [illegible]
[illegible] qui [illegible] et
[illegible] sic [illegible]
[illegible] reverenda [illegible]
[illegible] habebat [illegible] et [illegible]
[illegible] nunc [illegible]
[illegible] ipsa dignitas [illegible]
[illegible] sicut patet quod [illegible] pluribus
[illegible] et [illegible]
[illegible] dignitas nichil habet proprii splendoris sed
opinione [illegible] quod [illegible] decorem [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] simul [illegible] fit [illegible]
[illegible] dignitates et potentiam [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
dignitates non faciunt reverendum hoc fit apud
[illegible] sed [illegible]
[illegible] apud quos [illegible] sunt [illegible]
[illegible] declarat [illegible]
[illegible] et [illegible] potestas nunc [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] potestas [illegible]
[illegible] et hoc [illegible]
declarat magis [illegible] quo
[illegible]
[illegible] habebat ¶ Nunc [illegible]
[illegible] dignitate [illegible]
[illegible] nichil habet
proprii decoris nisi ex opinione [illegible] posside-
[illegible] splendorem [illegible] decorem [illegible]
[illegible]
¶ Si igitur reverendos [illegible] concludit [illegible]
[illegible] quod dignitates non
[illegible] sicut [illegible] opinio-
[illegible] reverendum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] opinione hominum
[illegible] eos [illegible]
[illegible] nichil
esse quod non [illegible] et [illegible] nichil
[illegible] aliis [illegible] re-
[illegible] quia nichil [illegible] quod
non habet [illegible] dignitas
[illegible] facere reverendos [illegible]
[illegible]
[illegible] dignitate [illegible]
[illegible] nichil [illegible]
quod dignitates [illegible]
[illegible] non aliis [illegible] aliis
[illegible] ¶ Quamvis se tyrio superbus

Quamvis se Tyrio

[illegible] quod [illegible] dignitas
[illegible] felicitas [illegible]
[illegible] philosophia [illegible]
in dignitatibus non esse felicitatem [illegible]
[illegible] miseris
[illegible] dignitates [illegible] miseris
quod dignitates non sunt [illegible] in eis

Anno regni

Expertus sortis sue. Adducit 3m rationem. Ex quo sic
incendit argumentum. Summum bonum nullis terroribus
vel sollicitudinibus anxiatur. Sed regna et huiusmodi que
videntur conferre potestatem plurimis hiis et amaritudinibus
affliguntur. Quare potentie non erunt beatitudines
conferentes. Maiorem huius rationis supponit et brevem
subdit cum conclusione. Tangendo hystoriam dyonisii
tyrannum. Ad cuius evidentiam notandum quod iste
dyonisius fuit rex cecilie circa tempus et tyrannus
qui quadam die sedens in palatio suo qui cristus
et interrogatus a fratre suo dicit ita sedet ipse autem
cecinit. Alterum autem die fecit tubicinari ad iam-
as fratris sui domus ut moris usitati erat fieri his
qui iudicabantur ad mortem. Et cum fecit capi
fratrem suum et reponi in quodam loco ubi sex fue-
runt gladii ita positi quod fratrem istius tyranni
exeuntis non posset se ad aliquam partem movere quin
statim puniretur et cuspide gladii alicuius. Habebat
enim unum ante alterum post. Certum 3m dexterum
latus quarum 3m sinistrum quorum subtus
ne posset sedere sextum super caput ne posset
excolli. Et cum videns tyrannus fratrem suum
sic positum inter gladios. Interrogavit eum quare
ita tristis esset qui respondens ait quare non
deberem tristari qui sum positus inter cor gladios
et cum respondet tyrannus quod ipse esset po-
situs inter plures et hoc dixit propter sollicitudinem
et hoc intendens dixit quod quod tyrannus sui reg-
ni est. Patet quod potentia regni est parva quia non expertus
a curis et a sollicitudinibus liberum facere. Potest hoc
quod non possit viam ad summum felicitatem probare
sicut certa opinio putabat fieri. Littera. Quidam
tyrannus scilicet dyonisius rex cecilie expertus sue
sortis a fortune periculorum simulavit. Et equiparavit
metus id est sollicitudines regni sub terrore gladii
pendentis super verticem id est caput sui fratris
que igitur est hec potestas que nequit expellere mor-
sus id est cornicula sollicitudinum que etiam nequit
vitare aculeos id est stimulos formidinum. Et qui
pro certe ipsi vellent vixisse securi sed nequeunt
et in hoc posse deficit. Sed divinitas potentia non facit
beatitudinem. Ergo etc. Debuit ponere 3m rationem et potest
sic formari. Per beatitudinem potest homo quidquid vult. Sed per
potestatem non habet hoc homo quod vult. Ergo potestates
non conferunt beatitudinem. Maior patet per diffinitionem beati-
tudinis quia est perfectus status in nullo deficiens. Bea-
titudo in littera. Quia nichil nec modicum est perfectum
bonum in potentia temporali quia potens vult circumdari
satellitibus suis ad sui securitatem. Sed patet quod
potentiores sunt qui defendunt alios quam qui
defenduntur. Nunc autem patet quod famuli defendunt re-
ges habentes regna. Ergo sunt potentiores suis dominis
et potentiores videntur dominis. Est enim hec potestas
tenebrarum. Littera. Debuit esse signum nove rationis. Glo-
riantur de potestate quod non debent hoc facere. Probatio. An
cum illum censes id est iudicas potentem quem videas
velle hoc quod non possit perficere censes ne illum esse
potentem qui ambit id est circumdat latus suum sa-
tellite id est pompa militum et servorum qui rex quod
ipse terruit plus metuit id est illos quos ipse ter-
ret ab eis etiam terretur. Et qui nunc potentes esse
videantur hoc sicut est in manibus servientium sibi
id est suorum famulorum. Sed supra summum bonum non
indiget defensione exterius quia sibi ipsi est
sufficiens licet bonitatem suam aliis velit im-
partiri. Unde Ps. Dominus fortis et potens. Unde Ysaie
ix. Et vocabitur nomen eius admirabilis de-
us fortis. Et Daniel. Et datum est ei regnum
et honor etc. Et ita quod solus deus id est summum bonum
est potens quia de manu mortis est potens
liberare populum suum sicut dicitur Osee xiii. Et ecce
potentie sunt divinitate. Hec. Nam quid de re-
gum. Ostendit quod regna et huiusmodi non faciunt poten-
tem. Et ostendit hoc idem de familiaribus regum
quorum potentia destruitur a potentia regum a quo
conservari debet sicut a suo principio. Ratio autem sic
habet. Illud quod ducit hominem ad interitum
et infert sibi nocumentum in eo non consistit summum

bonum. Et potest addi quod de facili mutatur. Sed
potentia familiarium de facili mutatur ex mutatione
regis et propria et aliquando familiaribus mortem et
nocumenta infert. Ergo potentia familiarium non est
summum bonum. Maior patet quia summum bonum nemini
deprimit sed suos exaltat. Unde Ysa. Ecce servus meus
intelliget et exaltabitur in conspectu dei. Neminem
etiam confundit. Unde Apostolus. Omnis qui confidit in eum
non confundetur. Nullum etiam contristat sed consolatur.
Ps. Multe tribulationes iustorum et de hiis omnibus liberabit
eos dominus. Amor declaratur in littera dupliciter. Ut
quia regia potestas destruitur et cum planum est quod
pendentes dignitates etiam destruuntur et ideo
istud membrum non probat. Aut ipsa in sua dignitate
manente sed familiaritate tamen non durante. Et quia
istud membrum non est ita probabile probat ipsum per exem-
plum. Senece et papinianus qui fuerunt familiares re-
gibus et propter hoc devenerunt ad interitum. Seneca
enim fuit magister neronis qui ad hoc cogebatur ut
eligeret mortem quam vellet. Ipse autem secundum quosdam
elegit mori in balneo ita quod permisit sibi tangere venam
qua cacta statim exspiravit. Papinianus autem
fuit etiam valde potens apud regem Antoninum quem
ipse a suis militibus sue domus misit decollari.
Et ita patet quod familiaritas regum non probat viam
ad summum bonum scilicet potentiam cum ducit ad interitum. Unde
Ps. Nolite confidere in principibus. Et sapiens quidam. Ex
facili causa dominus mutatur et aura vasis vitrorum si-
mulatur amor dominorum. Et addit quod tam seneca quam
papinianus se a curia et familiaritate libenter
alienassent et neroni omnia bona sua reliquissent
sed neuter istorum illud apud regem potuit opti-
nere sed penitus sine culpa occidebantur. Littera.
Nam quid disseram id est dicam de familiaribus re-
gum. Cum ipsa regna monstrant esse plena tante
imbecillitatis id est debilitatis quia non diu durant
quos familiares sepe incolumis id est vigens et sa-
na nec non lapsa id est prostrata prosternit id est debilitat
et hoc declarat dicens. Nero coegit senecam suum pre-
ceptorem et familiarem ad arbitrium eligende mor-
tis. Et dicit quod mori elegit in balneo. Et Antonius
rex obiecit id est dedit papinianum sic dictum diu potentem
inter aulicos gladiis suorum militum quia ab eis de-
collabatur. Atqui id est certe utrique id est seneca et papi-
nianus voluerunt renuntiare potentie sue id est po-
tentes non esse desiderabant quorum istorum seneca
conatus est id est voluit opes suas id est bona sua tradere id est
dare neroni et conferre se in ocium id est in separationem
familiaritatis. Sed dum ipsa moles id est periculum mortis
trahit ruituros eos moriturus neuter id est neque
seneca neque papinianus effecit id est ad effectum perduxit
quia sue potentie non potuerunt renuntiare. Concludit
dicens. Que ergo est ista potentia quam pertimescant habentes
id est familiares quam id est potentiam cum habere velis citus id est
securus non sis et cum deponere eam velis vitare non
possis. Littera. An presidio. Ponit sextam rationem que talis
est. Hoc non prebet nobis potentia vel summum bonum
cuius frequens mutatio facit inimicitiam sed fa-
miliaritas regum est huiusmodi. Ergo etc. Maior patet quia summum
bonum nescit fluctuare de gaudio in tristitiam
sed sempiternam habet leticiam. Unde Ysa. Leticia sempi-
terna super capita vestra. Et sapiens. Iustus in perpetuum
vivet quia corona eius non decidet. Amor patet in
littera cum rex et sui familiares sunt reconsiliati per
fortunam et cum permutata fortuna permutatur amici-
tia et per consequens familiaritas. Et ita ipsum familiarem
destruit ad unguem propter familiaritatem nimiam.
Quid enim Romana civitas ab agrippina pati posset
certe modicum sed propter loci distantiam. Et ita non est pestis
efficacior ad nocendum quam nimia familiaritas
unde quidam. Nulla peior pestis quam sit domesti-
cus hostis. Littera. An presidio id est auxilio sunt amici
quos non virtus id est vera dilectio sed fortuna consilia-
tur id est coniungit sicut est amicitia que fit propter bonum utile quod
non sed id est quia quem felicitas id est prosperitas facit ami-
cum eundem infortunium faciet inimicum. Unde Ovidius

cum fuerint filie multos mirabiles amicos. Tercia si fuerint nubila solus eris. Et que pestis efficacior i. magis potens ad nocendum alicui quam familiaris i. domesticus inimicus quos non separat loci distantia sed inimicus conversacio coniungit. Hii sibi invicem possunt obesse. Qui se volet esse potens.

Qui se volet esse

Superius probavit sex rationibus quod familiaritas regum non facit potentiam. Hic ostendit philosophus quis sit vera potencia et qualiter possit acquiri. Quicumque vere potentem se desiderat esse, vicia vincat et virtutibus incendat, domet et suppeditet ferocitatem animi que in ira et superbia et in aliis passionibus continetur, nec subiunctat colla victa a libidine ita quod ducatur quasi victus fedis habenis i. curpibus vinculis luxurie et aliorum vitiorum sic vere fit fortis et potens. Quia licet homo totius mundi habitacionem possideret et omnia sibi per suam potentiam subiugaret, si tamen non posset refrenare animum suum quantum ad motus illicitos sua potentia nulla est. Unde Salomon in prin. Fortior est qui dominatur animo suo expugnatore urbium. Et ergo impotens est qui nescit motus extraneos refrenare. Unde Augustinus: Miser est omnis animus qui sibi allicit amicitiam bonorum temporalium et fortuitorum, quia hic summam potentiam habere non potest. Vult ergo philosophus dicere quod vera potentia unusquisque existit in possessione virtutum et expurgacione vitiorum per quam omnis animus ad veram beatitudinem potentiam pervenit. Notandum quod philosophus 2o methaphisicorum perfectum indicat unumquodque et perfecte virtutis seu potencie quam perfecte in opus proprium, per quod plane patet in arte et natura. In arte namque quilibet perfecte potencie dicitur artifex cum potest perfecte facere opus suum, ut scilicet carpentarius dolare et secare ligna eisque debitam disposicionem imprimendo. In natura namque videmus idem quod quodlibet organum dicitur perfectum cum potest in operacionem suam perfecte ut oculus videndo, auris audiendo et intellectus intelligendo. Et hoc est proprium hominis agere secundum intellectum et rationem et inquantum potest in illam actionem dicitur perfectus homo et potens. Inquantum non potest non dicitur perfectus nec potens. Ergo maxima et perfecta potencia hominis consistit in perfecta operacione rationis ut est agere in agibilibus bonitatem et comprehendere in cognoscibilibus veritatem. Et quia hec operacio impeditur passionibus diversis necessarium est si homo velit esse potens quantum ad eius operacionem quod domet passiones animi ut nequaquam vincatur ab eis. Unde Plato: Vincere seipsum i. motus suos inordinatos et passiones omnium victoriarum prima et optima est quia sine hac victoria nulla virtus perfecte acquiritur nec vicium exsurpatur. Unde Seneca: Nulla victoria maior est quam vicia domuisse et hec est optima quia hanc habet nichil remanet ad vincendum quare homo erit potens perfecte. Ergo ille qui volet i. vult esse potentem domet i. compescat feroces animos i. illicitas passiones animi nec subiunctat colla i. intellectum suum quia sicut collum sustentat supremum organum ita intellectus supremum virtutis fedis i. immundis habenis i. regiminibus colla inquam victa i. superata libidine i. concupiscentia libidinosa. Et enim licet indica cellus i. indica longe distans tremiscat cum nira et ultima cellus cyle i. ultima terra mundi serviat tibi si tamen non possis pellere i. removere acras curas i. vicia curarum que animam denigrant ut vult Ieremias: Denigrata est super carbones facies eorum. Non enim posse fugare miseras querelas i. murmura impacientia que animam miseriam faciunt. Unde filii quondam dei electi murmuraverunt et ideo perierunt. Potentia non est licet possideat totam terram quia subditur vicia et eis dominari nec sibi potest. Et ideo aliorum dominus dici non potest cum sibimet non potest servare libertatem. Cum vinculatus sit propriis vitiis. Unde Ysaias: Solve vincula colli cui captiva filia Syon. Et sic aliis potest imperare. Unde Aurora: Postquam purgatus fuerit tibi mentis ocellus, utilius fratrum corda movere potes. Unde nulla potentia est in dirigendo et corrigendo alienos proprios autem errores non posse corrigere. Sicut nulla potentia est medici qui illos vellet curare et suas curabiles egritudines curare non posset. Et ideo dicit Seneca quod maius regimen erit qui seipsum regit circa animi passiones quam qui regit mundum ab oriente in occidentem et a meridie in septentrionem. Et hoc idem intendit hic philosophus notare. Ex quibus patet sufficienter principalis conclusio quod non possunt summum bonum in hiis potentiis caducis reperire. Notandum istud metrum dicitur permeticum ab inventore anapestrum et tachaletum ponitur cum quod anapesto aliud dactilus vel spondeus per equipollentiam. Gloria vero quam fallax.

Gloria vero quam fal.

Superius philosophus ostendit quid falsitatis contineat opiniones habeant. Hic ostendit quid falsitatis contineat quarta opinio que dicebat celebritatem esse venturam per gloriam. Et primo incipit philosophus ostendere quod in gloria seculari non est beatitudo. Contingit autem gloria secundum quod est clara cum laude notitia aliquando ex nobilitate sanguinis, aliquando ex bonorum temporalium ubertate. Et circa hoc duo facit primo ostendit nullam esse gloriam laudis. Secundo nobilitatis. Ibi Vero quam sit inane. Circa primum ita procedit quod primo ponit indignitatem glorie mundi. Secundo probat eam non esse beatitudinem sed potius miseriam ibi Unde non iniuria. Dicit enim exclamando: O inquantum fallax et curpis gloria mundi indicatur et ita sub nomine glorie quantum ad presens sufficit intelligitur fama. Unde non iniuria probat eam non esse beatitudinem nec in ea esse felicitatem cum ipsa ratione secundum ibi Et hoc 3o ibi Inter hec vero. Dicit ergo primo quod liber tragediarum diffiniens gloriam esse nichil aliud quam inflacio facta in auribus multorum hominum et cum sonat grecum ibi poterunt. Et ita patet eam esse valde fallacem et curpem quia quia raro sociatur bonis sed pravis hominibus et si illi improbi laudantur aliquando eam quam iniuriose acceperunt. Et hec gloria non est honesta sed vecunda. Sicut patet in sophisticis et malis hominibus qui aliquando laudantur de aliquo quod in eis non est vel quod nimie laudabile existit. Ideo gloria eorum falsa indicatur. Si autem gloria inveniatur in probo et honesto, hec gloria non auget probitatem illius quia habet eam in virtute non in populari laude et sic habundat in eo quod sic arguit. Beatitudo non subest fluctus nec inhonestas sed glorie subest falsitas et inhonestas. Ergo gloria vel fama non est beatitudo nec in eis est beatitudo. Maior patet. Non enim est inventus dolus in ore eius. Ad evidentiam minoris est notandum quod cum gloria secundum diffinicionem Ambrosii sit clara cum laude notitia et notitiam quam habent homines causat a rebus impossibile est beatitudinem esse notitiam sed potius ergo dicendum est quod a beatitudine causat notitia secundum quod dicit Psalmus: Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam etc. Et illud potest intelligi de perfecta seu inchoata sicut etiam dicit Psalmus: Nimis honorati sunt amici tui deus etc. Sed cum beatitudo vera dependet ex sola visione dei sicut ex causa et gloria que apud deum est. Unde Psalmus: Eripiam eum et glorificabo eum etc. Unde Ysaias: Regem in decore suo videbunt iusti et fulgebunt sicut sol. Et dicit Iohannes: Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus in gloria. Et dicitur patet quare gloria mundi sepe sit fallax quia causata est a rebus particularibus et est circa actus hominum particulares que omnia sunt mutabilia et contingentia et ideo circa ea contingit sepius error et deceptio sed dei cognitio falli nequit. Ideo eius gloria vera est. Unde Crisostomus: Gloriam amemus que a deo est queramus nam que ab hominibus laus est sic apparet et perit. Et apostolus: Non enim qui se commendat ille probatus est sed quem deus commendat. Et Valerius 3o publica religione consecrata virtus nulla privata laudacione indiget. Gloria vero quam fallax.

Ome homm gen

[illegible]

Habz h° voluptas

[illegible]

[illegible]

Pla. 8.

Nichil igitur dubium est quin

[illegible]

[illegible]

aliquo tamen ... et aliens in quibus nulla ea
... conveniens reperitur. Sed cum his omnibus
... non est celum mirandum sed potius
de suo motore optimo et eterno qui facit motum
continuum et circularem movens omnia in ratione fi-
nis boni et efficientis et ad quem omnia ordinan-
tur licet non eodem modo et iste motor non
movet effective quia non indiget assimilari alicui
ex quo simpliciter est primum et a se est omnis mobili-
tas et perfectio ut vult Gregorius 2° celi et mundi. Sed
cum aliud primum principium potest dici motor quia mo-
vet omnia sicut amatum et desideratum ut dicit
Philosophus 12 Metaphysice. Et hoc est quod dicit celum non esse
mirandum his conditionibus sed potius ea ratione
in suo motore quo regitur. Item iam vero qui per se
in ante se fer... bona corporis videant quam
fragili possessione nituntur et desiderant vilia
possidere ... exposita sunt. Forme vero
hic agit specialiter de pulchritudine exteriori et ... fit
... ponit eius rationem generalem. Sed estimate dicit
... pulchritudinem exteriorem
... splendor pulchritudinis corporalis est rapidus quia
de facili deficit et magis fugax quam mutatio
florum qui virent in vere et parvo tempore durant
... Job 14 Est homo res fragilis et durans tempore
parvo et merito similis flori qui crescit in arvo.
Job 13 Qui quasi flos egreditur et conteritur. Et ysa.
xl. Omnis caro fenum. Item Job. Est homo vas luce-
um vas lamentabile fenum. Aridulum fragilis
glebula saccus olens. Speculum ut flos egreditur
monstrans in carne nitorem. Sed post conteritur
pardens in morte colorem. Arator. Maculas ter-
rena sumus limumque parentum. Et cum ... pro-
bat pulchritudinis defectum ostendens quod non est
standum ceco iudicio hominum quia iudicat alcibi-
adem pulchram in apparentia quia nulla fuit ea
pulchrior que feda latet interius sicut quisque
cognosceret si videret lineas oculis cuius visus
... omnia obstacula penetrat sicut videbitur
loco suo. Sed quod homo pulchrum iudicat corpus
eius hoc est ex infirmitate eius oculorum qui pene-
trare interiora non possunt perlustrando. Non
tamen de visu lineas est dubium utrum videat que
sunt post montem et alia corpora que sunt post
semel que sunt infra corpora. Quidam ergo dant
... licet visus non fiat nisi per medium
diaphanum quia species rei visibilis non multipli-
cantur nisi per corpora diaphana quorum subtilitas
... formis multiplicandis nec immutatur
organo visus ... quia omne corpus
... licet in quibusdam sit ma-
ior et in aliis minor multa ergo densitas corporum
non prohibet ... speciem visibilium licet
nos laceat propter debilitatem virtutis nostre visive.
Sed quia lineas habent maxima virtute visi-
vam non videntur que sunt post montem et que
sunt ... et omnia etiam corpora. Sed hec opinio
patet instantiis. Ideo aliter dicatur. Ad quod sciendum
quod omne visibile habet radios. Radius autem in-
... aliud est quam species rei visibilis in directum
facta que species in medio diaphano coco multi-
plicatur. Et sic coco species in diaphano coco et coca
in quolibet parte recipit et se simul multiplicatur in
oculo sed esse intentionale et in quolibet oculi parte
non est in quolibet puncto oculi sic iudicium de re
visa aliqua quia sic confusio esset in re visa et
dextra videntur sinistra et econverso. Sed sic iudicium
in nervo communi in quo virtus visiva radicatur
ad quam continuantur virtutes visive oculorum
... dextrum ut vult Gregorius
in de sensu et sensato. Et ideo species visibilis multi-
plicatur in coco medio sed que sunt post nos
oculis nostris aliqualiter presentantur et que post montes
sed illa est debilis impressio et ideo non videtur a nobis

Oculus autem lineas tantum habet virtutem
visivam quod ad videndum omnia sufficit sed quantum
debilitatem reputationem vel impressionem et ideo
videt ea que in medio multiplicantur. Sed tamen
oportet quod in eius oculo sit virtus mirabilis di-
gens et regulans species sic non dyametraliter recep-
tas. Cum illa que per lineas dyametralem recipiuntur forcius
videntur quam que per lineas reflexas ut patet in spe-
culis recipientibus per lineas obliquas. Ista opinio
est magis ad rem quam prima quod patet ex eo quod non
hoc quod lux possit videre illa que omnino sunt occulta
ut puta clausa in pixide que tamen poterat secundum
opinionem. Sed tamen nec Aristoteles nec Boethius illud asser-
ere dicunt quia non probant licet referant. Sed
tamen quod Horatius dicit hominem fuisse nomine lincium
qui videbat naves de cecilia in Affrica et dicit
lineas feminas optimum visum habere. Item Nicor fortis
in pulchritudine rapidus est quia de facili deficit
velox et fugacior id est mutabilior mutabilitate florum
vernalium probat quod si ita est ut Aristoteles ait supra loco ex-
empli quia exempla ponimus non ita sunt sed ut
sentiant qui addiscunt ut dicitur primo Prior. Si homines
vocantur lineis oculis id est illius animalis quod secundum
partem est lupus et partim canis ut visus hominum pe-
netraret obstacula vel obstantia. Nonne inter spectis
visceribus illud pulchrum corpus Alcibiadis illius
virginis pulchrum superficie id est apparentia videtur hominibus
turpissimum quod dicit. Concludit ergo ex pulchritudine videri
quia pulcher non facit tua natura sed infirmitas
id est debilitas reddit oculorum spectantium. Sed
estimate ponit rationem generalem dicens apparentiam
bona corporis et pulchritudinem eius quantum ad
hoc tamen scitote quod omnia sunt debilia. Cum propter
modicum febris calorem aliquando in tenuo corpus hominis
consumatur quia ita arguitur. Illa pulchritudo non est
efficax quam tenuitas febris potest permutare sed
hominis decorem et pulchritudinem calor tenuitas
febris potest dissolvere ergo pulchritudo non est efficax
nec omnia bona corporis prestant quod promittunt
quapropter non sunt summum bonum. Item Sed estimate
quantum minimum ... bona corporis dum sciatis illud
quod quantumcumque hominem sive sit velox sive magnus
sive pulcher posse dissolvi ab igniculo id est calore
tenuitate febris id est in tenuo. Causatur enim febris ex
calore sanguinis infecti calor vero hanc suscitat
sicut patet in estate quando multe tertiane et inferiores
acute fiunt. Item Ex quibus recolligit summam
dictorum et pretendit clarum rationem illa que habent de-
fectum et non possunt adimplere que pollicentur non sunt
perfectiones beatitudinis. Sed omnia temporalia et caduca
sunt huiusmodi ergo etc. Maior patet quia a summo bono
omnis defectus exterminatur. Cum imperfectionem non novit
dat etiam promissum quia ad beatitudinem nos trahit
unde apostolus An ignoras quoniam benignitas dei ad beati-
tudinem te ducit. Et Ao. Ego non omnia tibi ad me
ipsum. Quorum ponit in littera d. Ex quibus omnibus
illud redigere id est colligere in summam licet quod bona cor-
poris non possunt prestare que pollicentur id est promittunt
nec sunt perfectiones ex congregatione omnium bonorum
sed summum bonum est collectum ex omnibus bonis nec
ea id est talia bona ferunt id est ducunt ad beatitudinem
quia quedam vie nec beatos ipsa perficiunt ut visum est ergo etc. Item

Heu quam miseros tramite devio. Supplicia ... hominis me. 8.
... in vita. Et his etiam esse annexum
aliquod malum. Hic ponit philosophia conquestionem
de ignorantia vel errore hominum qui circa bona
temporalia studiose sollicitantur. De cognitione autem veri
et eterni boni minime perturbantur. Et circa hoc tria facit
primo conquestionem in generali. Secundo exemplificat eius materiam
... subdit ... Non aurum ... id est ...
dignum primo ergo philosophia ponit conquestionem dicens Heu que est
illa miseria ignorantia que abducit miseros homines
in peccatum devia in devium et ... via. Errat
enim ... bono ... et hoc est ignorantia
quia non secundum veritatem rationis iudicium sed secundum sensualitatem
et appetitum sensitivum et ideo ... est corporis mens quia caro

[illegible]

[illegible]

Quia per pestia mundum ratione

[illegible]

[illegible]

[illegible]

de partibus domus. Sed ista quinque probata sunt esse unum et non potest diuersitatem habere. Ergo non sunt partes tamquam integrales beatitudinis. Et ergo cum omnia sunt unum et idem. Et ergo si quis dicat quod beatitudo esset composita, ille diceret quod beatitudo esset composita ex uno membro, quia ista omnia sunt unum membrum. Hoc fieri non potest. Nam omne compositum debet habere partes componibiles. Ergo non solum unum, quia omnis compositio dicitur continua ratione sue partium, et omne continuum est diuisibile, ut dicitur 3° phisicorum et primo celi et mundi. Et cum bonum addit dicens: Hoc ergo scio quod cum iam dicis, sed ego expecto, scilicet quomodo se habeant ille partes quinque in beatitudine. Et cum discretionem et declarationem rei, id est quomodo sic accipe. O boeti, si hec omnia predicta quinque forent membra beatitudinis, id est partes integrales, scilicet quod una pars est diuersa ab alia et quod diuerse partes unum corpus componant, ac qui cum hec omnia monstrata sunt idem esse essentialiter, ideo minime membra, id est partes sunt aliquid ex uno membro, cum ista unum sunt beatitudo videtur esse coniuncta quod fieri nequit, cum compositio requirat partes componibiles. Bonum consentit dicens: Id quidem non est dubium quod dictum est. Sed id quod restat probandum est expectatio. Sed ad bonum igitur.

Hic elicit secundum modum ostendendo quod bonum habeat se ad predicta tamquam virtus una et suprema ad alias virtutes inferiores et ad eam ordinatas. Et primo facit hoc secundo concludit intentum ibi: Cum igitur omnia. Primo ergo dicit quod hec quinque opiniones predicte habent se ad summum bonum tamquam virtutes inferiores ad superiorem. Et dicit quod potentia desideratur quia ipsa bona est. Et reuerentia appetitur quia bona est. Et sic de aliis. Et addit quod non solum quod est bonum simpliciter desideratur, sed etiam quod bonum secundum quid habet, ut dicitur 3° de anima et per oppositum illud quod non habet veram beatitudinem nec apparentem hoc non appetitur. Et cum probat consequentiam scilicet quod potentia desideratur quia sit bona et quod bonum, ideo magis desiderabile sit et sic bonum erit tamquam virtus superior ad quam illa quinque ordinantur. Non illud quod propter se desideratur est magis desiderabile quam quod propter aliud desideratur. Sed bonum desideratur propter se ut sit. Sed sufficienter potentia propter aliud, scilicet quia bona sunt et propter bonum. Ergo certe ipsum bonum erit magis desiderabile tamquam virtus superior cum omnia propter ipsum desiderantur. Ergo ista ordinantur ad ipsum tamquam virtutes ad unam virtutem finalem et sic dicitur bonum virtuale. Exemplum istius ponit philosophus in littera dicens: Si desideras sanitatem propter bonum finalem et si dicitur ubi quod equitare sit propter aliquam sanitatem, tunc cum desideras equitare propter sanitatem. Ergo sanitas est melius bonum et superius quam bonum equitandi. Sic et est in exercitu militis bona arma et magni equi et fortes viri desiderantur omnia propter victoriam acquirendam. Ergo sequitur victoria est magis desiderabilis quam omnia alia. Sic recte est in proposito quod bonum est superior virtus cum omnia propter ipsum desiderantur. Littera patet in summa. Cum ergo desiderantur quia bona sunt et ita bonum est summa causa omnium expetendorum, id est desiderandorum, quia id nullo modo potest expeti, id est non desiderari quod non retinet ullum bonum in se neque re neque similitudine, id est nec apparentem nec existentem similitudinem econtra est, id est e converso si etiam natura non sit bonum cum si bona esse videantur apparent quasi vera bona appetuntur, sicut videmus in quadam passione que dicitur Boetius que in se mala est. Concludit quod fit, id est ex isto sequitur quod beatitudo credatur esse de iure suprema perfectio et cardo, id est finis et causa omnium expetendorum. Et hoc declarat quia cuius causa aliquid appetitur, id est ergo cuius appetitur maxime videtur adoptari, quia propter quod quodque tale est ipsum magis, ut propter quod amatur illud magis amatum, ut pueri diligunt propter nutricem ideo magis nutrix, ut dicitur primo posteriorum. Verbi gratia si quisquam, id est aliquis velit equitare causa salutis, id est recuperande sanitatis, ille non tam, id est in tantum desiderat motum equitandi sicut effectum salutis, id est sanitatis.

Cum igitur omnia concludit quod intendit dicens: Omnia que appetuntur appetuntur propter bonum. Sed cum concessum est quod beatitudo et bonum sunt unum et idem, ideo et omnia appetuntur propter beatitudinem. Ergo beatitudo est summum bonum. Sed deus bonum et beatitudo omnia sunt idem. Ergo deus est finis omnium appetibilium. Littera: Cum omnia ergo bona appetantur non illa que desiderantur potius, id est magis quam ipsum bonum ab omnibus desideratur. Sed nos concessimus beatitudinem esse ex eisdem mediis propter quod cetera appetuntur, quare sic quoque sola beatitudo queritur, quia certum est quod bonum ratione beatitudinis ab omnibus maxime est desiderandum. Concludit dicens: Ex quo liquido apparet unam et eandem esse substantiam, id est essentiam ipsius beatitudinis et boni, quia nichil video cur quispiam, id est aliquis possit dissentire, id est non consentire. Sed etiam nos demonstrauimus deum et beatitudinem veram unum et idem esse sicut in ipso summo bono nec usquam alio id est alibi. Sequitur littera: Hic omnes pariter venite capitis.

Hic omnes. Superius ostendit philosophus in quo sit summum bonum, scilicet in deo. Non ponit inuitatorium secundo voluntatem accessionis ibi: Hic erit. 3° effectum summi sine diuini boni ibi: O splendor. Primo ergo dicit omnes capti quos fallax libido, id est insatiabilis cupido inhabitans, id est occupans cerrenas mentes et ligat improbis catenis malarum affectionum per quam homo est ad culpam et penam perpetuam, ut dicitur sapientie 7°: catena tenebrarum omnes tenebantur. Venite huc pariter ad istud bonum. Notandum quod captus dicitur qui regere se non potest sic spiritualiter potest intelligi qui habet mentem vitiis imbutam ligatus est vinculis spiritualibus. Ita quod se in cognitionem summi boni non potest eleuare cum sit filius perditionis. Sequitur: Hic erit vobis requies laboris. Hic ponit voluntatem accessionis et primo facit hoc secundo ponit commendationem et primo facit hoc secundo ponit commendationem boni respectu bonorum temporalium ibi: Non quidquid. Dicit enim hic in isto summo bono erit vobis requies laborum, id est cessatio laborandi, unde apocalipsis 14: Amodo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. Et hic erit vobis portus, id est statio firma et manens placida quiete, id est sine turbatione et huius liberatis nobis de mari secularium tribulationum. Psalmus: Hoc mare magnum et spatiosum. Habent enim naues finaliter, id est ad portum quia ibi saluantur. Ita cum nos habitamus in summo bono nichil nos turbabit cum sit nostrum perfectum. Unde ysaias: Sedebit populus meus in tabernaculis fiducie et requie opulenta. Et hoc summum bonum est unum, id est unicum et singulare patens asilum miseris, id est locus refugii. Unde psalmus: Abscondit me in tabernaculo suo, quia ibi mansiones multe sunt. Notandum sex articulos qui nos trahunt ad illud asilum. Primum est eius magnitudo. Ysaias: O Israhel quam magna est domus dei. Secundus est eius pulchritudo. Psalmus: Domine dilexi decorem domus tue. 3° habundantia glorie. Psalmus: Gloria et diuitie in domo eius. 4° laus diuina. Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. 5° eius eternitas. Apocalipsis: Habemus domum non manufactam eternam conseruatam in celis. 6° eius ius exulare non est sicut visum est in primo istius. Sequitur: Non quidquid. Ponit commendationem istius summi boni respectu bonorum temporalium et primo innuit effectus opum temporalium. Secundo subiungit causam istius effectus ibi: Hic quidquid. Dicit ergo primo quod hec bona non illustrant nec illuminant ipsam mentem seu virtutem ratiocinatiuam nec aciem, id est mentis claritatem et euernant huius boni, ut est illud bonum quod tagus donat aureis suis harenis. Est enim tagus fluuius in hispania habundans aureis harenis, quia in eius harena aurum inuenitur, cum sit multum calidus et humidus pertransiens regiones fertiles. Aut est quidquid donat herinus qui rutilante ripa, id est splendente ex gemmis et auro. Aut est colligitur in illo fluuio qui dicitur indus et est propinquus calido orbi, id est torride zone qui fertilis est thesauris. Namque habet lapides virides, scilicet smaragdos et miscens, id est similiter habens lapillos candidos, id est margaritas. Hec omnia si aspectu subtili pulchra sunt superficietenus non tamen illustrant mentem hominis ad contemplandum deum sed abscondunt animos cecos, id est mentem nubilam in suas tenebras, id est obscuritates quia de locis tenebrosis orta sunt, quia in visceribus terre occultis generantur gemme.

Summa est quod omnia terrena obnubilant mentem nostram si sola lux que deus est illustrat mentem [illegible] [illegible] regnabit et [illegible]

et hunc ut vocat albertus in mineralibus suis et
[illegible] et hoc prius virtute corporum supercelestium disposita. Unde notandum quod duplex virtus
requiritur ad generationem lapidum scilicet remota et propinqua
Remota effectiva virtus sive formativa sunt
ipse constellationes propinqua virtus formativa est
virtus mineralis que est in mineris et cavernis
terre derelicta a virtute celesti. Sed ¶ Hoc quidem
subiungit causam huius effectus bonorum istorum
quod hec est causa quod huius bona conducunt animas quia
omnia que sunt et fiunt sub terra et vilia. Et
aurum argentum et alia magis movent nos. Et
excitant mentem nostram quam illud bonum quod
ascendit celum stellatum. Ita illud placet et
excitant mentes ad sui cupiditatem quidquid
cellus id est terra [illegible] vel aliud in infimis ca-
verne id est que sunt in cavernositatibus terre. Splen-
dor autem quod divinum bonum facit [illegible] Non est
ita in splendore summi boni quo mediante celum
in suo motu gubernatur sicut in splendore lapidum
Nam hic splendor vocat omnem aliam caligineam
quia nos ad omnes virtutes informat. Unde Joh.
Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata re-
mittuntur eis. Et hic amovet etiam peccatum
Joh. Scribo vobis ne peccetis et si quis peccaverit
ne desperet. Advocatum habemus in celis qui sciat
compati infirmitatibus nostris. Et hic splendor et bea-
titudinem glorie promittit. Apoc. Scribe beati mortui qui
in domino moriuntur. Et hoc est quod dicit quia quicumque hanc
lucem potest comprehendere ille mentem illuminatur quod solis
splendorem et aliorum orbium vilipendit. Sed sua consi-
deratione super polum extremum elevatur. Ubi salutem locus
dicitur esse deorum. Unde ps. Accedite ad eum et illuminamini
Ita splendor quo regitur et viget celum id est a quo
motum recipit vicat id est vocat obscuras ruinas
animae id est affectiones nocivas quia quicumque poterit
vocare id est videre hanc lucem ille negabit candidos
radios phebi id est solis. Quia cum elevatur in dei con-
templatione quasi ista comparatione que videntur licet
sint obscura ab effectu pervipendit. Mecum
dicit fallentiam constans ex spondeo dactilo et cretico.

Assentior nequam Ostenso ubi sit summum
bonum et invitatione
ad illud. Hic ostendit quid sit dando eius descriptionem
quam Aristoteles ponit in principio ethicorum. Primo igitur philosophus que-
dam premittit per modum dyalogi cum philosophia
secundo philosophia determinat propositum ibi. Nonne. Primo ad hunc
in duo quia primo ostendit quid sit summum bonum. Secundo ex his
manifestat quibus gubernatoribus mundus gu-
bernatur ibi. Sunt ergo platoni. Primo autem dicit boecius
se consentire omnibus superius concluditur. Assentior
id est consentio et cuncta id est omnia superius tacta constant
id est sunt nexa id est probata firmis rationibus. Et cum
philosophia subiungit. Boecius quanta precii existimabis
id est fore dignum reputabis si tu agnoveris quid
sit summum bonum. Respondet boecius infinitum inquam
id est pro infinito precio quidem pro certe si contingeret mihi
agnoscere deum qui est summum bonum. Philosophia hoc
atque pro certe patefaciam tibi verissima ratione
et ita maneant illa in veritate sua que paulo
ante concessa sunt. Boecius respondet. Manebunt in presup-
positione. Sed ¶ Nonne inquit. Incipit ostendere propositum
et circa hoc duo facit. Primo ut facit quod dictum est
ostendit homines esse felices coniunctione huius boni. Secundo
felix qui potuit boni. Primo ergo ostendit propositum. Secundo ex hoc ostenso
concludit duo supradicta dubia ibi. Sed in hoc patuit
Ratio quecumque appetunt unum appetunt bonum. Sed
omnia appetunt unum ergo omnia appetunt bonum. Sed
est quod omnia appetunt. Huius vero rationis primo ponit
maiorem secundo probationem minoris ibi. Nosti ne. Tertio ponit
conclusionem ibi. Cuncta igitur bonum. Maior. Si aliqua duo
vel plura sunt unum et idem. Omne quod appetit
unum appetit aliud. Sed unum et bonum sunt idem secundum
rem et substantiam. Ergo omne quod appetit unum appetit
bonum et quod appetit vitio illorum appetit aliud
et hec fuit maior primi silogismi. Sed ergo quod omnia
bona sunt per unitatem et si que bona sunt per uni-
tatem bona sunt ut dictum fuit quasi illa quinque abun-
vicem discreparent quod cum plenum bonum affere
vel dare non possent. Et ita quamdiu aliquid unum
est tamdiu bonum est et non aliter quod que bona sunt

unum non sunt. Nam unitas in causis arguit unitatem
et ydempnitatem in effectibus et unitas in principiis
causat unitatem in denominatis. Bonitas autem idem est
secundum rem quod unitas. Ergo bonum et unum sunt idem secundum substantiam
per locum a coniugatis. Eadem namque probat eandem alia
ratione sic. Quorum non est diversus effectus illa sunt
idem secundum substantiam. Sed unitas et bonitas non habent diversos
effectus sicut enim bonitas causat vere appetibile. Ita unitas
quia nichil est quod petat huius unitatis dissolutionem. Sicut
infra patebit. Ergo bonitas et unitas sive bonum et unum
sunt unum et idem secundum substantiam et hoc est quod dicit eadem substantia id est
essentia est illorum quorum non est diversus effectus. Et subdit
boecius consensus et patet. Ita etiam patet in secunda. Sed [illegible]
Nosti ne probat minorem dicte rationis sic. Omne quodcumque
appetit subsistere et permanere appetit esse unum. Sed omnia
appetunt subsistere et permanere ergo omnia appetunt unum. Et rem
istius rationis probat ibi. Est ne inquit. Unde dicit ponendo
totam rationem in littera per ista verba. Quod tamdiu res
subsistit quamdiu est una et quando desinit esse una tunc
destruitur. Et probat primo de animalibus quod tamdiu durat
animal quamdiu hec coniunctio sive unio anime cum corpore du-
rat et in unum coeunt et conveniunt. Quando autem hec unio
solvitur animal corrumpitur positum in sua bonitate. Ita est
in omni re tamen est subsistentia quamdiu conservatur in sua uni-
tate. Et cum destruitur eius subsistentia quando unitas recedit vel
dissolvitur. Littera patet in secunda. Est ne inquit probat minorem
scilicet quod omnia appetunt subsistere et permanere. Et primo in rebus
animatis que habent naturam volendi aliqualem. Secundo in vege-
tabilibus que non habent naturam volendi et nolendi ibi. Sed
quid de herbis. Tertio in rebus non habentibus animam omnino secundum illam
differentiam anime ibi. Que inanimata. Quarto concludens causam proba-
tam ipsam minorem etiam principalis silogismi ordinando
in silogismum ibi. Quare nichil est. Adhuc in duo primo facit quod
dictum est. Secundo removet dubium circa dicta ibi. Neque nunc. Primo autem
sub interrogatione ponit minoris contrarium. Est ne
aliquid quod relicta appetentia subsistendi id est relicto naturali
appetitu essendi. Et hoc inquantum agat naturaliter desiderat ve-
nire ad interitum id est appetat naturaliter non esse. Quasi dicat nichil est
huius. Ubi sciendum quod appetitus quando dicitur appetunt esse accipitur esse
communiter prout res desiderat suam perfectionem secundum propriam naturam
inclinatio sive ordinatio. Hoc est semper ab aliquo cognoscente
finem sicut sagitta a sagittante dirigitur in finem
Sed si accipiatur esse pro conservatione entis et duratione perfectio-
nis. Cum in habentibus propositum appetitus esse ipsius et naturalis
nam sicut et naturali appetitu omnia appetunt esse ita et conservari
in esse licet et supervenire solet appetitus voluntatis in habenti-
bus voluntatem ut conservetur in esse ut in pluribus non tamen
semper sicut infra patebit. Littera. In non habentibus propositum
vel cognitionem huius appetitus dependet a dirigente naturam
secundum quod dicit Secundo philosophus quod opus nature est opus intelligentie. Unde
sicut rationibus est supradicta inclinatio a natura semper ita est naturalis ap-
petitus semper essendi et conservandi seu conservari in esse
ita et in rebus irrationalibus. Sed animalia probat quod animalia naturaliter
appetunt vivere et conservari in esse. Sed esse et vivere causa-
tur in rebus ex unitate quam habent scilicet unione. Sed
unum et bonum sicut ostensum est sunt idem. Ita sicut appetunt unum
sic appetunt bonum et ita de singulis potest concludi. Et hoc est
quod dicit. Nam omne animal laborat tueri id est defendere
vitam sed mortem et perniciem devitat. Et hoc dico in-
quantum animal habet naturam volendi et volendi vel qualemcumque
cognitionem. Nullum autem animal invenire potest quod abiciat
intentionem id est appetitum manendi id est essendi. Et festinet
sponte ad interitum id est cupiat mortem. Et hoc nullis causis
cogentibus extra id est si nichil extra maiorem inferat violen-
tiam. Cum enim aliquis posset contingere per actus quod appetit non
esse secundum quod huius ut patet. Si alicui violentia inferatur sic de-
liberatio quantum ad hoc quod melius esse speratur quam esse prius
quod erat sub violentia. Unde etiam nunc appetitur esse sed quia
huius esse non potest habere nisi per negationem prioris esse ideo per
actus dicitur appetere non esse. Sed quid de herbis probat
etiam quod vegetabilia licet careant cognitione appetunt
esse et primo manifestat intentionem suam per tria signa que
possunt considerari circa vegetabilia. Secundo probat hoc idem ex natura
productione seminum ibi. Iam vero. Primo ergo probat quod vegetabilia
appetunt esse per hoc quod ipsa crebrius nascuntur in locis congruen-
tibus sue nature in quibus diu durent et tardius defici-
ant. Probatio huius est. Quia videmus arbores nasci in locis sibi
convenientibus ubi non possunt cito arescere quamdiu natura
earum queat id est possit superesse que loca aliis non conveniunt

Item quedam in membris quedam et hinc inde succedas
due fistulis quedam et pstibili que si essplanetur
ad cutem id loci no bibitur sed deperit quia no fit
cutis in loco sibi incumbus. Item inde dat bru
mus quod sibi incumbit et labendo no[n] ibi remanet
et corrumpitur qm̃ dm̃ possit modo brui apparet
esse sed fluxus ventris sit idem q̃ et appetitus
Quod est q̃ quinque plant hoc idem ord disponendum
organum. Item qm̃ addicis finem oris stes p dictum
ho de dig. Ideo q̃ mobilia finit finem loci nisi p[ro]p[ter] fi
no ipa vegetabilia habent et adhuc diu sm̃ q̃ dm̃
ut inde et adhuc alimentum quod p medullas dis
fundit et p cortinam et hoc de q̃ quinq arbor ea
lemus alimenta de radicibus q̃ et dum sol et reliq
et diffundit robur et sm̃ alimenti prudul
cis et cortinam ramq̃ p angulos et hoc q̃ fundens
cognitu no videt esse a casu sed ab intellectu du
gnere vidy et exquirere gubernatorem diuinum hoc in
nichilato et quedam impressio ad hoc monstrat. sed q
libet alius apparens videt nec colligens ordinis
nus nec sic augmentum et plantas vel q̃ arbores ab
cendunt de cortice et non ante poros plantare nec diu
de muscis et multa augm̃ sicut de m̃ hoc de quod
est no fiat augmentum in plantis q̃ no crescit
ut et ipm̃ alicui sed cum nupha elicit unus poris quod
nil quidem p[ro]s unus augmentat sicut unus nutrit
crescit si unus formamus solu[m] capiunt. Est duce
augmentu[m] et duas partes quinque addicis natur
in augmento duc ptz de[r] quidem p[ro]s duct hm
formam debet esse duct adhuc ex[ter]ne et de p[ro]
de quidem. Quidquid mollissimi plant dicit
ex nali et duc[tu] per ora adhuc cum pros molliores
ut ipa medulla nch insens absorbet quod inter p[ro]
passibilis et de facili hm̃ mediu[m] ledunt diuisa
bo pros per partes ut cortices quasi ad defensione
apte et minus passibles quia non de facili hm̃ me
diu[m] ledunt quia dura sunt ut hoc q̃ p[ro]
bilis coudit et absorbendo ut nocumentu[m] sede ab
ris ut ipa medulla custodit et defendit oport et exerc[itu]
sicut a quibusdam signu[m] fundere dicimus duc cortex
defensor extra opponit adhuc sic nutrimentu[m] et ipe
cum cibi et duct nel dulce qi nisi p[ro]cessu[m] et ipe
nalium ne aliquid ledat medullam nel succum
cum prem q̃ dalem et debilem. Quidam q̃ quid
que habent cognitionem appetunt nisi ut dicit
et sensibili in esse et contra repugnabilia que cor
cupticone hic gubernatu[m] exhibit ptectione sentiun
que quidem natura ut p[ro]pagent et multiplicent ea
que in se durabilia no sunt et m̃ deficit. Dili
gunt inde ut no solum possint esse ad q̃ hinc pla
ce sed eadem quasi in proclii salute quedam subali
ptectione et pgrediendum generan et in spm sal
tat et ad intercessionem ipius loquit ph̃s de dict
alis m̃ opm et omnibus humanis quedam ptra sunt
et no ordinata et que gubernatu[m] hinc spontaneum gu
bernare sibi sicut de esse divino et mundali prospexit
si quod possint. Hoc de nia corruptibilia gubernatu[m]
in nia semp ruunt p longe distare a p[ro]pos. pt
cunctis dicit in spa prudens hic gubernatio
dicit nil et non potest fieri ubi[n]de[n]s hinc in
nia si prudens misereat et deinde sibi incorporet q̃ qui
pt prudens idem in spacio. Item nil no solu[m] hinc in
se sed seminibus ptrahit et multiplicet et ea hinc in
natis ingredim̃ et pt anima quedam ab
pcedit esse prudentia in parentibus et q̃ quia nisi de hac
gubernatu[m] quidam naturalis affert plurimos
in mundo de hac q̃ ea quae sunt naturata
dicit de natibus de quibus est disputandum quod sibi
ipsum nel nisi et sicut primo manifestat hinc
sunt et hinc sunt. Ignis enim semp sim̃ fuit
quidam motus et affectus ad hoc sibi formam. Item
motum sim̃ causat et dicit formam ignis et ipse
ipsam formam eius custodit ad hoc et ad q̃ a sibi
pio habet fore dicit sim̃ et oibus q̃ cibi et nutrit et
causa quia et loca sim̃ sunt nutritur humidum
bo dicit sim̃ q̃ubus. Item quod ignis et q̃ qua
nus humidum et ad ipm̃ ascendit et q̃ qua
nus humidum quasi nutritus et ferit cor et spiritu
ipsum. et hoc ignis et ascendens formam dicit
dum sunt q̃ qui pedes et quia plantas sunt de hac

ascendens nutrit non nisi ut dicit ad hoc
et q̃ quidam corpa cuncta adhuc et optime
sibi ministrum in pedibus suis quia trahi quidem
salute corpus nisi et esse et no cadere de
corpa vero liquentia et liquida et dura et aqua
ticalia quidem dicit possunt et dicit tabis
dum sed q̃ hoc dicit sua nutrit et pabula
sunt cibus. Item hoc ad ascensum et pabula
dicimus et stabilimus nutrientia et dicit
ea salubre esse nisi hoc ut hoc cibus dicit insi
dicit sunt et dicimus quia dicit hoc
dicitur et q̃ hoc cibus apparet et ignis
dicit quia fortissima et omnibus elementis et nutri
mentalibus adhuc omnibus obligatus et fugit
omnia sectionem et divisionem et inimicus et
quod est divisibile et sectibile et q̃ est inseparabile
et quod et nutrit nutritiva nutrit et sectibile et
quod dicit sorbus pdicit nisi et simpl nisi
pars sectionem. Q̃ ergo hic dicit q̃ ignis sit
indivisibilis nel no sectibilis pt intelligi et
simile brutorum animi et formalitatem cybi
bicit. Hugo de sco victore. Ignis et corpus ex
cellentius cibus alijs rebus corporalibus et in
spiritali, quanto in sua essentia corporalior no
minus videt esse nec visibilis et non visibilis
et nisi rerum alijs augmenti dicit incorporeus
corporalis. Ho nisi ignis augmentat et nisi
humor et dicit quod est et exemplar nisi dicit
sic et exemplar no minor et extinctione
nec augmentat et consumptione. Dicit aut hoc dicit
q̃ nisi habilibus sic et ho. Secundo dicit q̃ nisi
ignis quia bligt corpus et in actum visibilis
et actibilis sunt quod sedet operationis eius dicit
eius no exemplar et dicit sus dicit quia
lis cibus sit ignis. Item cibus nisi dicit
ut ignis et nisi dicit et dicit nisi
nel illa videat corrumpi et bligi adhuc eadem
q̃ sagittas no cibus istis. Item dicit que ignis
non possunt et pot ignis nisi dicit et aqua
palustris in dulcis durabit et resistunt et
habentium adhuc quia fortat sistantia
ignis sed nisi q̃ liquidis dicit fortat hinc
adhuc videlicet stabor. Ignis pot in pleni
et sicca in dicit et no dicit q̃ sit ignis
esse et salubre in esse. Item nisi
dubia quoddam passet aut aliquis audet aut
duplex est apparens in statu et intellectu et alia
dicit solutus et sensibus et dicit et de q̃ hic
loquim̃ de apparenti intellectu quem ad ipa dicta
sim quod animus apparet esse. Sed ipse dicit q̃ non
loquit de illo sed de apparenti nisi et sensibus
qui quoniam dicit et in hac sit in pleni et bini
cas quod plet. Item primus apparens sine nel
nel cohaerentes, nec nisi dicit et ipa ops exercet sit
pt q̃ insignis, et locutus sui dicit et sensibus
effectis et in dicendo alius et q̃ in sompno dicunt
spm nel sentiendo et in respirando que dicunt
et sit eorum sine cogitatione et frie nisi et
et sit eorum sine cogitatione et frie nisi et
sine nisi sine solum quod ipse fuit motus
sine nisi sim̃ et dicit et in de causa motus finium
nisi in finibus nec venit dicit nisi et
cunde ex habent dicit et salte et elementalibus
cibus sed expie nisi sunt dicit et nisi que
sex nisi quod dicit pt quam dicit et nisi
et nisi dicit et suppositum in illis sensibus
Quidam et in hoc libro. Item placet q̃ appa
ens essendi nec sit habitudine quia sepe cogitat
illegibus cibus et molestijs exercitibus dimit
tit et desiderat nisi et habitus quia cibus
nec formidat sicut et dicit et nisi nisi et
patris nisi desiderat et dicit et nisi et
de a precedentis quia solo et q̃ quod dicit et q̃
sensu dicit nisi et finem dicit et finis
sionis individuum in nisi spm et habitudine
cohaerentes nisi et pt in gubernatione hinc et cibus
et dicit nel apparens dicit et nisi et
sensibus et habitus apparens cibus et dicit cibus

[illegible] nobis via cognoscendi a [illegible] ad [illegible]
[illegible] sensum appellant omnes feminas [illegible]
postea secundum intellectum [illegible] unumquodque et illud
[illegible] quia si aliquis [illegible] non [illegible]
[illegible] non potest [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] sibi quedam instructio [illegible] cognitionem
[illegible] et partis [illegible] deficiente sensu deficit [illegible]
[illegible] que sunt cognoscibilia [illegible] sensum [illegible]
[illegible] de ignorantia [illegible] cecus [illegible]
non habent cognitionem de coloribus quia si de eis
silogizaverit non est sibi credendum [illegible]
[illegible] sed si anima [illegible] cognoscit
[illegible] cecus [illegible] de coloribus
quod [illegible] minor [illegible] quia sed cecus [illegible]
[illegible] non potest [illegible] coloris [illegible] et anima [illegible]
[illegible] non potest [illegible] illorum quorum
sensum non habet [illegible] potest [illegible] ad [illegible]
[illegible] quia [illegible] ad [illegible] illorum
[illegible] instructionem [illegible]
[illegible] obstacula veritatis [illegible]
labore et exercitio et etiam magistri instructione
causatur [illegible] quicumque ignorans investigat
veritatem vel verum et cupit nullis [illegible]
falli [illegible] qui sunt quedam [illegible]
a facientia [illegible] inebriari et falli [illegible]
[illegible] reflectat in se ipsum [illegible] et revolvat
[illegible] intellectum [illegible] videre
[illegible] intellectus [illegible] agens [illegible] lumine [illegible]
[illegible] quia sicut lumen facit colores visibiles in
[illegible] visibiles sic intellectus agens facit [illegible]
intelligibilia [illegible] intellecta [illegible]
[illegible] intellectus agentis [illegible] mediante luce
et diaphano [illegible] color [illegible]
visibilis [illegible] intellectus speculando et [illegible]
[illegible] quas sibi [illegible] dixit [illegible] cognoscit
[illegible] quidditates et hoc [illegible] subdit [illegible]
[illegible] inflectens [illegible] longos motus
[illegible] intellectus in orbem [illegible] in circulum [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] ut in se ipsam possit [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] intelligit se [illegible]
[illegible] intelligit [illegible] et [illegible] cognoscens
[illegible] de anima [illegible] de aliis [illegible] Themistius in
[illegible] de anima et dicit longos motus [illegible]
dixit reflecti duas lineas [illegible] duplicem motum [illegible]
[illegible] et [illegible] in circulis [illegible]
[illegible] longe lineae [illegible]
[illegible] longe [illegible] non sunt in anima sed [illegible]
[illegible] in 3o de anima [illegible] sed [illegible]
in se reflectat intellectum [illegible] illud quod ipse [illegible]
possidet [illegible] in [illegible]
[illegible] addiscere [illegible] ipse
[illegible] omnium [illegible] sunt [illegible] anima et ideo
dicitur [illegible] in thesauris [illegible] omnium [illegible]
[illegible] cognoscere [illegible] ipsa anima [illegible]
[illegible] essentiam sive [illegible] reflectionis [illegible]
[illegible] quorum [illegible] anima oblita et [illegible]
[illegible] nubes oblivionis [illegible]
[illegible] quam [illegible] et [illegible] loquendo
[illegible] nobis [illegible] clarius [illegible]
[illegible] nubes [illegible] ignorantie [illegible]
[illegible] hoc [illegible] perspicacius [illegible]
[illegible] sole [illegible] Non omne [illegible]
[illegible] possit [illegible] aliquis dicere [illegible] dixit
[illegible] anima oblitam [illegible] quod [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] oblivisci
[illegible] anima oblivisci
[illegible] veritatis cognitionem et hoc [illegible]
[illegible] verba platonis [illegible] lumen [illegible]
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] corporis non est [illegible] sed [illegible]
[illegible] semen [illegible] quia [illegible]
[illegible] cognoscere [illegible]
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] platonem non [illegible] corporis [illegible]
[illegible] semen [illegible] possunt [illegible]

[illegible]

[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] habitus [illegible] principiorum [illegible]
[illegible] principaliter [illegible] cognitionis [illegible]
modo [illegible] non [illegible] accipiat semen [illegible]
semen [illegible] intellectus [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] in anima [illegible] semen [illegible]
[illegible] in cognitionem [illegible] rerum [illegible]
doctrina [illegible] exercitium vel discussionem doctrine [illegible]
[illegible] esse [illegible] Et [illegible]
[illegible] esse et non esse [illegible] principia [illegible]
[illegible] in habitu [illegible] et homo [illegible]
[illegible] facere [illegible] et [illegible] lumine [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod [illegible] corporis [illegible]
[illegible] corporis [illegible] et [illegible]
[illegible] Et [illegible] Et [illegible]
[illegible] subdit [illegible] semen [illegible]
[illegible] in libro [illegible] dicit [illegible]
qui sunt [illegible] ista [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] de principiis [illegible]
[illegible] veritatem [illegible] veritatem [illegible]
[illegible] et [illegible] sit par [illegible]
[illegible] de aliis [illegible] veritatem [illegible]
[illegible] de [illegible] platone [illegible] veritatem [illegible]
[illegible] in [illegible] non [illegible] in [illegible]
[illegible] principia [illegible] ad [illegible]
[illegible] sed [illegible] intellexerit [illegible]
[illegible] quod non est [illegible] quandam instructionem
[illegible] principia [illegible] et [illegible]
[illegible] hic [illegible] non est [illegible] omnes habeant
quasque [illegible] rogati [illegible] interrogati [illegible]
[illegible] sponte [illegible]
instruentes [illegible] si non fomes [illegible]
veritatis [illegible] postmodum [illegible] sed [illegible]
occultatur [illegible] absconsus in alto [illegible]
[illegible] nisi [illegible] esset [illegible]
[illegible] esse fomitem [illegible]
in anima [illegible] oppressionem corporis [illegible] Quod si pla-
tonis [illegible] quod [illegible] platonis [illegible]
illud quod credit aliquis se de novo addiscere non
de novo addiscit [illegible] quia non [illegible]
[illegible] Si platonis [illegible]
doctrina [illegible] quisque [illegible]
[illegible] quasi [illegible] nichil
aliud [illegible] reminiscentia [illegible]
[illegible] Tunc ego platoni [illegible]
[illegible] finis et quid sit [illegible] quod
[illegible] dixerat [illegible] quibus
gubernaculis mundus regatur [illegible]
[illegible] dixerat [illegible] ponit [illegible]
[illegible] Philosophia [illegible]
[illegible] platonis [illegible] quae [illegible] sunt
[illegible] platonis [illegible] addiscere [illegible] nichil aliud [illegible]
nisi reminiscentia [illegible]
[illegible] memoriam [illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] memoriam [illegible] et hoc [illegible]
[illegible] corporis [illegible] corporis [illegible]
[illegible] passionem
[illegible] memoriam [illegible]
[illegible] quod dixit [illegible]
[illegible] oblitam esse [illegible] corporis [illegible]
[illegible] oblitorum [illegible] esse [illegible]
sibi assentiat [illegible] corporis [illegible]
[illegible] nichil [illegible] quia [illegible]
[illegible] memoriam [illegible] fuerunt
[illegible] corporis [illegible] ex [illegible]
[illegible] oblitus [illegible] Sed [illegible]
Sed [illegible] platonis [illegible]
[illegible] habet
falsitatem [illegible] corpora [illegible]
[illegible] intelligere [illegible]
in se [illegible] corporis [illegible]
[illegible] Sed [illegible] ista [illegible]
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] intelligere [illegible]
[illegible] in [illegible]

60

lxxa

nō cit ḡ Rubeo

[illegible]

Etenim paulo ponit boeth. [illegible]

[illegible]

Cum illa [illegible]

[illegible]

Felix qui potuit boni [illegible]

[illegible]

Quondam funera [illegible]

[illegible]

et penitencia de commissis qui cognoscimus nos errasse per doctrinam orphei i. sapientis. Unde mistice Jo. in apoc. xvii. gres spes esse in mundo s. luxuriam avariciam superbiam. et has dicit in modum ranarum exire de ore bestie qui deflent peccata quodammodo has placent. Non ixionum ponit certum dicens quod cancer orphei velox rotat. i. corrumpit ixionis caput. i. ixionis caput arcetur cessante. Unde notandum quod dicitur Fulgencius in mithologia quod ixionis fuit refertus in Jovis qui per appetitum voluit concubere cum Junone uxore Jovis. Dicitur hoc propterea in pena Junonis cancer caput eius rote affixerunt. Unde in talibus summum bonum ponitur semper capite puniri i. virtute superiori et movetur ut rota quia pedes eorum pronti sunt ad malum. Et longa sciti ponit quartum dicens quod tantalus per longa tempora perditus i. afflictus sitis delectatus in cancer orphei sperans flumina i. non desiderans aquam. Unde notandum quod fuit senex tantalus rex fuit cornuchiorum pater polipi. Amicus deorum qui volens comparare eorum deitatem ut ibi dicitur super Georgicorum cum eos frequenter suscepisset et quodam tempore defuisset filium suum epulandum polipo occidit et posuit ad manducandum diis propter quod dampnatur hac pena apud inferos ut in herodiano fluvio inferiorum stans usque ad mentum nec aquis utitur. Tantalus quod signat avarum qui fingitur in aquis positus sicut et aque fluctus miserabiliter esurire. Sic et aquis eget et numquam ponit finem in vacuo suo sed cum avarus videt aliquem hominem a peccato conversum ipse etiam forte a peccato convertitur. Et sic dicitur non cruciari in inferno proprium filium quod ponit i. animam suam ad manducandum et consumendum in inferno. Ultur dum ponit quintum effectum dicens quod ultur satur modis sine melodiis orphei non crescit i. cessant. Et hic Jecur tycii. Notandum quod tycius fuit unus gigantum qui volens concubere cum latona matre Appollinis a sagittis eius occisus est. Et ob hoc hac pena apud infernum dampnatus est ut duo vultures sibi apposita succidentur eius comedant et sic semper redivivus renovatur ad penam. Per tycium autem signatur luxuriosi. In Jecore enim ponitur sedes amoris et luxurie sicut in splenerisus et in felle ira. Jecur quod tycii renascitur quia libido semel expleta non extinguitur sed ardentius reviviscit. Verumptamen sapiens aliquando per eloquentiam suam hominis corrigit et ad penitenciam convertit. Unde vultures cessant a lesione Jecoris cum luxuriosi et luxuriosi ab iniquitate desistunt. Et licet ista vicia camino pulcra aliorum in ista fabula exprimantur de omnibus hoc tamen ponit veritatem quod bonitate veritatis et sapientie omnia vicia corriguntur. Tandem vincimur ponit principalem effectum cantum orphei qui est restitucio coniugis et certa hoc tamen fecit. Primo enim ponit legem restitucionis. Secundo exclamat de violencia amoris i. heu noctis. Dicit ergo tandem i. post tot mirabilia gesta arbiter umbrarum i. animarum i. iudex inferni sicut est pluto vincitur miseratus super orphei precibus. Ait tamen curie infernali. Ecce vincimur blandimentis donemus ergo huic viro comitem suam s. coniugem emptam i. redemptam carmine i. modulacionibus cantus. Sed tamen sub hac lege eam donemus ne sit fas flectere lumina i. oculos vertere vel ad infernum respicere dum i. donec reliquerit tartara. Hoc est quod vita eterna datur penitenti in spe nisi revertatur ad peccatum. Illud totum expositum est quantum ad utramque eius viam. Unde Gregorius. Multum dimittis multum amanti nec tamen postea repetenti. Quis legem exclamat de violencia amoris dicens quis dat i. poterit dare legem amantibus. Nam ipse amor maior lex est sibi i. plus urgit quam omnia alia lex. Unde ignavus ille furor nescit habere modum. Nam hic habet proprium et ut in summo silencio se manifestat ut dicit Crisostomus. Unde Virgilius in bucolicis. Iudex adversa maritatis rerum natura degenerare facit omnia vincit amor et nos cedamus amori et omnia de amore. Quid non amor in probus audet. Tob. Est amor iniustus. Consonat auctoritas in amore. Et ita innuit hic reprehensionem condicionis gratie impetrate quia amor mulieris abstulit gratiam impetratam. Notandum quod mulier secundum Apostolum dicitur gloria viri per quam possumus intelligere delectationem cogitacionis vel sciam que est porcio rationis inferior. Vir autem dicitur sapientia superior rationis porcio. Modo si mulier inepte amatur a viro ita quod amor peccandi diu cenetur in delectacione cogitacionis et non repellitur auctoritate viri cum mulierem cecigerit ita quod vir consenciat et voluntas perficiendi assit mortale est. Et pro eo vir et mulier i. totus homo dampnatur quia et cum vir sic debuit mulierem non cohibuit. Unde dicitur consensisse et in istis semper presupponitur sensualis motus anime qui pro serpente accipitur. Unde mulieri cum serpens malum suasit ipsaque consensit deinde suo viro dedit. Sic quia consumatum est peccatum unde lex promulgata est ne peccatum diu cenetur in delectacione cogitacionis cum contrarium si ponitur malum subinsertur. Et infert heu noctis. Quod orpheo ex cum sensione legis date accidit. Nam prope cinoscoticis i. iuxta aurora i. imminente sensualitate orpheus dum vidit suam euridicem factus in conscientia ipse eam perdidit et occidit. Quia voluntas perficiendi malum affuit. Ideo datam gratiam cooperantem perdidit que sequitur voluntatem admittendo. Nam aliquid contingit quod in fine boni operis perseverare nescimus. Et sic per miseriam totum forte quod fecerimus perdimus. Dicit enim Gregorius finis boni operis perseverancia est. Vos hec fabula aperte fabulam ad propositum dicens. O vos homines qui queritis ducere i. erigere mentem in supernum diem i. in contemplacionem dei hec fabula respicit i. instruit vos. Nam quicumque victus cupidine non perseveraverit in bono sed victus flexerit lumina i. oculos mentis in specus tartareum i. in obscuritatem terrenorum affectuum et dum videt i. amat inferos i. hoc seculum perdit omne precipuum i. bonum quod in eo est et quod prius secum trahebat ad celum. Unde istud est mistice expositum etiam quia opera viva mortificantur persequens mortale peccatum. Notandum quod licet quis videat vel habeat inferiora bona dum cum vetatur his ut recta ratio indicat non preliquerit ea ut summum bonum. Tunc vendo his ut ordinatis ad summum talis non est victus sed qui preelegit bona inferiora ut summum bonum. Genus metri glyconicum coriambicum dicitur constans ex spondeo et coriambo vel pirrichio vel iambo. Hec mitium quarti libri. Hic cum

Hec cum phya dignitate vultus hic incipit quartum librum phya et continuat sic. Superius ostendit phya ubi et quid sit summum bonum. Hic videtur removere que videbantur esse causa erroris circa ipsum boecium quemadmodum ipse proclamaverat in primo libro in illo metro. O stelliferi. Ubi conquestus est pravos homines dominari bonis et virtutem esse suppeditatam a malicia. Et si casu actus hominum disponerentur non subiciuntur divine providencie. Et ideo phya hic removet hoc dubium et ostendit bonos esse potentes et malos impotentes et virtuosis semper prima preparari malis autem supplicia et omnes actus et voluntates subiciuntur divine providencie. Et circa hanc partem ita procedit primo enim boecius continuans dicta dicendis et questiones dictas proponit quas supra fleverat. Secundo ponit solucionem earundem ibi. Tum ego prima adhuc in duo quia continuat dicta dicendis dicens quod dicta phya cecinisset i. proculisset intencionem suam suaviter servata gravitate oris i. urbanitate sermonis et dignitate vultus. Unde phys. secundo de generacione. Idem manens idem est semper apertum natum producere idem quia si ipsa mutata fuisset forcassis ad alia se divertisset. Tum ego boecius non dum penitus oblitus insita meroris i. manentis abrupi i. incepi intencionem phye volentem adhuc loqui ulterius proculi sermonem meum et dixi. O phya prima veri luminis i. premonstratrix illa pacuerunt michi in vita sine alicuius contradictione que huc usque cum fudit oratio i. que proculisti et in vita pacuerunt michi cum cuius rationibus i. necessario per rationes quas dixisti cum speculacione divina i. cum ipsa consideracione divina que est ex parte intellectus. Et si prolicet propter dolorem iniurie aliqualiter oblita i. alienata sint a me non tamen prorsus i. omnino sicut dixisti sub verbis platonis ante sum ignorans quod licet eorum essem oblitus propter dolores diversas inimicos exilii tamen non omnino eram ea ignorans. Ut enim differt oblivio et ignorancia ut ignorancia nichil ponit et oblivio aliquid sciri fuisse constituit et ut ignorancia locum negacionis habeat et oblivio privacionis. Notandum dicit dignitate vultus propter sue efficaciam. Unde apostolus. Sermo enim dei est efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti. Et dicit oris gravitate propter suavitatem modi dicendi. Et prima lumina. Unde lumen est actus diaphani i. alicuius corporis perspicui in potencia cuius noticiam habemus per lumen. Ita eodem modo phya ignoranciam removet disposicionis et noticiam introducit. Et dicit cecinisti quia tota fabula precedens continet sententiam consolacionis predictorum librorum. Quid enim ad consolandum phya aliud adduxit nisi quod appetitum rectificet et eius passiones reprimat quod notificat et manifestat summum bonum. Certe aliud et nichil. Sed hec omnia in predicto metro sunt tacta. Sed ea ipsa ponit boecius hic dubia que eius consolacionem maxime perturbant. Et primo huius dubia proponit. Secundo phya ad ea respondet ibi. Tum illa. Primo ergo dicit boecius quod hec est magna causa meroris quod cum deus sit rector omnium rerum qui summum bonum est quod aliquod malum esse possit vel sit et si est malum quod impunitum possit percussire. Ista enim duo sunt de ratione regentis boni bona et recta facere et errores corrigere vel punire. Et cum illud

PROSA I

[illegible]

Cur enim

[illegible]

Sed possunt

[illegible]

Quod autem

[illegible]

Et ut intelligas

[illegible]

omnipotentes ergo qui mala possunt non sunt omnipotentes et sic
ergo [illegible] omnipotens non potest mala. Cum igitur qui omnia potest
nichil possit nisi bona et qui non omnia potest possit mala sed
quod mala posse non solum sit minus quam bona posse sed
etiam quod mala posse non sit posse. Cum nondum quod deus
[illegible] actus sine omni potentia ut dicit xij metaphysice [illegible]
omnia que non habent causam efficientem excluduntur a
potentia dei cum huius singula sunt in potentia et privationem im-
portant. Et ergo si faceret huius faceret [illegible] sua
quia voluntas eius non intendit producere impossibile quod si
faceret faceret contra voluntatem suam et sua actio contra-
ria sue voluntati quod est impossibile quia non potest contra volun-
tatem sue potentie. Et hoc est quod dicit [illegible] phys. Agens
non posse agere impossibile non est diminutio agentis sed dicere
ipsum posse agere impossibile est error et deceptio. Et ergo qui dicere
deum posse facere malum ipse erraret. Et [illegible] ut in-
telligas que sit vis et virtus potentie sicut diffinimus sum-
mum bonum esse potentissimum quod cum facere malum nequit
sed nullus putat homines malos omnia facere nisi insaniat
sed cum possunt mala facere et ergo cum potentia bonorum et
deus possit omnia sed potentia malorum non potest omnia fa-
cere sed cum malum faciunt quod deus non potest facere ma-
nifestum est eosdem homines qui mala possunt minus posse et
non potentes esse. Huc accedit. Ponit certam
rationem que talis est. Omne appetibile refertur ad bonum omnis
potestas secundum quod huius est appetibilis ergo omnis potestas refertur
ad bonum. Exinde argumentum sic omnis potentia refertur ad bonum
sed potentia ad faciendum malum secundum quod huius non refertur ad bonum
ergo potentia mali non est potentia. Circa istam rationem ita pro-
cedit quod primo ponit minorem ibi Huc. Secundo maiorem ibi Quare
et cum infert conclusionem dicens quod potentia malorum non est appe-
tibilis quia eorum potentia non est potentia sed impotentia. Maior ita
dicit rationis patet ex eo quod omnis potestas a deo est sicut apostolus
ait. Cum etiam pylato veritas dicat. Non habes in me
potestatem nisi tibi fuisset datum desuper. Minor patet ex eo
quia contraria ad se invicem non possunt referri. Sicut legi-
mus in prophetis. Ve vobis qui dicitis bonum malum et malum
bonum. Et [illegible] huc accedit ad probationem [illegible] omnem
potentiam esse expetendam et omne desiderandum refer-
ri ad bonum velut ad tacitum id est finem ultimum sue nature
et superius. Sed possibilitas perpetrandi sceleris id est mali ad bonum
non potest referri ergo non est desiderandum ipsa possibilitas ma-
li et ergo cum omnis potentia expetenda id est desideranda est liquet
malorum potentiam non esse potentiam cum non referatur ad bonum sed
cetera potentia. Ex quibus. Concludit principale propositum scilicet po-
tentiam bonorum et fragilitatem malorum. Et circa hoc duo
facit. Primo enim facit hoc. Secundo tangit quoddam per quod non
non solum apparent impotentes eo quod deficiunt a bono
eis natura debito sed in eo quod non possunt perfrui pace cor-
dis ibi Quos vides. Primo ergo concludit quod mali sunt im-
potentes boni vero potentes. Et hoc ostendit ex additione
platonis auctoritate dicens quod ipsi sapientes et boni faciunt quod
desiderant quia nichil desiderant nisi possibile sit et
bonum quod attingunt adeptione bonitatis ut visum
est. Sed mali faciunt quod libet id est quod eis delectabile
videtur in sensibus et delectationes affectum carnalem
imitantur et ita bono apparenti moventur credentes
consequi bonum quod desiderant adipisci quod minime con-
sequuntur. Quia probra ad beatitudinem non pervenit sed
supra cum modo bona operatio a deo benedicitur sicut dicit Job
Qui bene operatus fuerit erit in gloria. Psalmus Quis ascendet
in montem domini. Et subdit Innocens manibus et [illegible]
ex quibus omnibus apparet potentia bonorum et imbecillitas malorum
et solos sapientes posse facere quod desiderant quia cum
bonum facere desiderant ad quod naturaliter moventur. Sed
improbos exercere quod libet id est quod delectabile est in hiis
bonum constituunt sibi ita quod desiderant implere non possunt
concipiunt enim diversa in quibus deficiunt ex quo
eorum impotentia arguitur cum sine ratione moventur sicut rudes et
bestiales ratione carentes faciunt quod libet id est delectabile
est dum per ea in quibus delectantur putant se adeptos
id bonum quod desiderant naturali inclinatione sed minime
consequuntur. Quia probra ad beatitudinem non pervenit. Et dicit
sapientes id est bonos facere quod desiderant et hoc est quod
dicit Secundo ethicorum. Et omnis malus est ignorans quare bonos sa-
pientes oportet esse et ergo cum sapientia nichil aliud sit
quam radix perfecte bonitatis. Et [illegible] quos vides [illegible]

Quos vides. Superius probavit quod mali sunt impotentes ex
eo quod deficiunt quod non attingunt bonum quod naturaliter concupiscunt

Hic ostendit quod mali non possunt esse potentes ex eo quod
diversis passionibus cordis agitantur et hoc specialiter
ostendit in regibus. Quia minus videtur hominibus quod reges
[illegible] cordis habeant vel quia reges evidentius
sunt mali sed eos malos esse contingit. Et primo [illegible]
[illegible] Cum enim sui melius et nobilius cap-
tivus est ille non est potens sed mali sunt melius
eorum sunt captivi. Secundum [illegible] ligatus est
ergo potentes esse non possunt. Maior patet. Quia [illegible]
quis removeat a superbis vel detrahat [illegible]
[illegible] quasi pro cooperimentis sue miserie et pro corporis
[illegible] sunt vestes arma et cetera talia. Ille
videbit reges sedentes in alto solio et splendentes
in vestibus purpureis captos esse diversis tribula-
tionibus. Ita quod nunc libido impugnat eos et alia
non modica ipsos commovet et a loco proprio movet et alia
captantur per spem lubricam que est de aliquo quod non potest
evenire et cum tot impedimenta habeat non est po-
tens censendus et cum concludit dicens quod cum unum caput
habeat tot tyrannos et passiones quantum ad vicia
que sibi dominantur non potest explere quod desiderat et
dicit caput quod ponitur hic pro mente quia sicut
capite regimur membra ita disponuntur mente cogi-
tationes. Quandoque passiones vocat tyrannos eo
quod sicut tyrannus agit ad proprium bonum et particulare
vicium bonum commune et ita contra ius commune mercatur
supplicatus et destruens bonum rationis sed ad bonum
particulare et sensibile movetur quod invariabile et
non uniformiter invenitur. Et [illegible] o boeti siquis detrahit
id est removet a superbis regibus cognitum id est cooperimenta
vani cultus vestium ab hiis regibus quos cum videas se-
dere in culmine id est in summitate solii id est sedis regalis
reges in quibus claros nitentes id est splendentes purpura
et septos id est circumdatos cristibus armis. Unde arma
semper cristiana reputantur. Reges etiam [illegible]
corvo ore id est horribili et distorto. Unde eis diversa cris-
tata occurrit ideo dicuntur minari corvo ore id est distor-
ta facie et anhelos id est cupidos rabie cordis id est
semper effundere bilem cordis quia amarum quod concipi-
unt [illegible] corrumpit quantum ad affectiones
malas et deinceps ad gravis contumelias prorumpit. Ille
[illegible] videbit duos ferre [illegible] cathenas
id est curas quibus ratio ligatur et trahitur ad culpam. Dicit
cathena [illegible] omnes [illegible] huic id est ex una
parte libido versat id est movet corda eorum. Avidis ve-
nenis quia libido est venenum cordis quia corpus de-
siccat et cocta equalitate humorum corrumpit
huic [illegible] id est [illegible] fluctus
flagellat id est punit mentem et dicit fluctus. Est enim
ira accensio sanguinis circa cor ut patet primo de anima. Et
huic meror id est dolor de perditis fatigat ipsos reges
captos. Aut lubrica spes torquet eos cum cogitant
que non possunt perficere. Et sic dicit lubrica esse. Concludit dicens
o boeti cum cum cernas id est videas unum caput id est mentem
unius hominis ferre tot tyrannos id est passiones non facit
quod optat propter vicia que sibi dominantur cum ipse rex sic
pressus id est captus iniquis dominiis id est viciis que sibi dominan-
tur. Et ergo concludit quod impotens est iudicandus quilibet
rex cui vicia dominantur de quibus minus videtur ergo magis
alii qui non sunt reges de quibus magis videtur quod sint
impotentes. Primum [illegible] dicit [illegible] phenigratio

Videas ne igitur. Superius philosophia ostendit bonos esse potentes
et malos impotentes. Hic manifestat bo-
nos premiis et malos suppliciis non carere et
circa hoc duo facit. Primo premittit quod intendit. Secundo ma-
nifestat propositum ibi Verum et enim. Primo ergo dicit recapitula-
do ea que dicta sunt dicens o boeti vides ne igitur in quanto
ceno vel in impotentia vel in immunditia voluntur probra
a mali et viciosi et quanta luce resplendeat bonitas
et probitas cum semper liquet eam potentiam esse et cum addit
conclusionem intentam dicens ex hiis patet bonis hominibus nunquam
deesse premia et malis supplicia. Verum enim
probat propositum ratione et primo ostendit quod bonis non desunt premia. Secundo
ostendit quod hoc premium non potest auferri a bonis ibi Acqui-
hec. Adhuc in duo primo enim facit quod dictum est scilicet quod boni
semper premiantur. Secundo quod mali semper puniuntur et eis non
desunt pene ibi Que cum ita sint. Primo enim premittit [illegible]
[illegible] illud est [illegible] non [illegible] premium [illegible]
actus propter quod unaquaque res agitur. Sed beatitudo est
bonum propter quod omnia agunt ergo beatitudo est premium commune
omnis boni. Primo ponit maiorem deinde minorem ibi Sed beati-
tudinem. Secundo conclusionem ibi Est igitur. Unde dicit quod omnia que

[illegible]

Ad leuem [illegible]

[illegible]

Hec venena [illegible]

Cum ego fateor [illegible]

Sed quod atrox [illegible]

Ysidorus in libro ethicorum quod in axe fixus et septem
stellis in se revolvitur rotatur et latine dicitur versa et in
modum planstri vertitur unde etiam dicitur septentrio a la-
tinis. Triones enim sicut proprie boves arcturi eo quod
terram terunt. Hos autem septentriones ostendit figura
axis sui vicinitas facit hoc. Et idem signum dicitur etiam
arcturus unde septentrio et arcturus idem sunt. Boe-
tes autem est stella illa sequens que etiam dicitur arctophi-
lax i. custos planstri quia namigantes speculantur
per eam dicitur arcturus sidus post caudam maioris
ursae. Duae enim sunt ursae scilicet maior et minor et una
est iuxta aliam et minor est inferior maiori in ap-
parentia duarum partium duorum pedum una ursa mi-
nor dicitur quia stellae non multum ab invicem sunt elonga-
tae. Maior quia multum elongatae sunt sibi invicem
unde hae stellae tardae moventur quia sunt in ursa quae
propinquae sunt polo sicut prius dictum est. Et dicitur
tarda quod planstrum tarde occidit et cito oritur quia circa
polum utrumque planstrum revolvitur et ideo cum polus
ultimus citius moveatur quam extimus et exterior cum
debeant inequali tempore percurrere equales spatium oportet quod
cum spatium eius sit magnum et amplum quod citius mo-
veatur. Ita est de ursa maiori cum est in ipso polo arcticum
citissimum ortus est et tardi occasus. Et ideo si quis ig-
noret vel nescit sidera arcturi i. planstri labi i.
volvi propinqua summo cardine i. polo mundi arcticum
dicitur enim cardo eo quod in se est immobile et super ipsum aliud
movetur ut in cardine hostii et similibus unde et omnis
summitas dicitur cardo sed hic accipitur pro ipso polo cui vi-
cina sunt planstra quod est causa eius quod est cito
oriri et tarde occidere i. tardi qui hoc ignorat stu-
pebit legem alti etheris a ordinem celi quantum ad
hunc effectum scilicet cur boetes i. custos planstri
legat i. ducat cardus i. tarde rei planstra et
cur mergat in aequore seras i. cardas flammas i.
splendores suos cum tamen nimis celeres i. veloces or-
tus explicet i. expediat quod dicitur cum boetes sit citissi-
mi ortus et tardi occasus quod ideo est quia
est prope polum. Eodem modo enim illorum quae sunt apud nos lo-
quitur quo dicimus bubulcum revolvere planstrum. Sic
in celestibus corporibus carditas et occasus boetis
qui sequitur planstrum est effectus propinquitatis planstri
polo unde sequitur eum quasi revolvens eum. Et palle-
Aut plene ponit secundum exemplum quod datur intelligi
etiam quod ignorata causa effectus apparet
mirabilis et est circa eclipsim lunae. Circa quod sciendum
est primo quomodo contingit solis vel lunae eclipsis. Sol
ergo illuminat medietatem terrae et quantum sol est maior terra
oportet eo altius umbram terrae esse extensam in aere
ita quod in rotunditate subtilitatem donec abscidatur ut
sit umbra terminata linea perpendiculari super eclip-
ticam umbra quidem quam terra facit secundum ptolomeum est
equalis diametri medietati terrae ducentes sexagesi-
mos octies. Cum ergo luna est in oppositione solis et cum in ple-
nilunio luna fuerit in cauda draconis sub nadir
i. sub tali puncto quod dicitur soli opponitur cuius ter-
ra interponitur inter solem et lunam et totius um-
bra terrae cadit super corpus lunae unde cum tunc luna
oportet per umbram incedere et quia ipsa non habet lumen
copiosum et sol non potest eam tunc illuminare fit obscu-
ratio in ea donec evaserit umbra terrae et tunc fit
eius eclipsis generalis et hoc si fuerit in capite vel in
cauda draconis dicitur particularis autem et non genera-
lis est eclipsis si luna fuerit prope infra vel in medietate
eclipsi declinatis ita quod luna alia tangit modicum de
umbra et tunc in parte eclipsatur quia tangit umbram
et quia cum luna opponitur soli hoc est in plenilunio non
semper est in capite vel cauda draconis dicitur nec sup-
posita nadir solis ideo non est necesse in quolibet mense lu-
nam pati eclipsim. Ideo enim in obliquo et non recto
semper incedit cursu ut sol ne patiatur eclipsim
vicina enim est terrae plus quam sol et quando luna eclip-
satur in omni terrarum climate apparet eclipsis quod cum non
contingit de sole propter diversitatem aspectus in
diversis climatibus. Et ideo solis eclipsis fit in uno
loco et non in alio. Cum autem luna fuerit in capite
vel cauda draconis dicitur vel prope vel infra
metas declinatas eclipsi et etiam in coniunctione cum
sole cuius corpus lunare interponitur inter aspectum

nostrum et corpus solare unde obumbrat nobis claritatem
solis et ita sol patitur eclipsim non quod deficiat a lumine sed
quod deficit visui nostro propter interpositionem lunae inter aspectum nostrum
et solem sicut patet in figuris ad hoc factis. Et ex his etiam patet
quod semper debet esse eclipsis solis in coniunctione solis et in
novilunio. Et ideo eclipsis solis quae fuit in passione domini
et eadem passio in plenilunio illa eclipsis non fuit
naturalis immo miraculosa et contraria nature. Cum eclipsis solis in
novilunio vel circa debet contingere propter quod legitur dionysius ari-
opagita dixisse in eadem passione aut deus non vim patitur
aut tota mundana machina dissolvitur. Et ideo altare dicitur fecisse
in honorem dei quod appellabatur altare ignoti dei. Et sic
patet lunis in plenilunio sit sol in novilunio obumbratur
quando obscuratur. Et ita corpus lunae cum sit cenebrosum solis
radios nobis occultat. Quando autem in quolibet novilunio vel
incensione luna non est in capite vel cauda draconis vel
infra metas declinatas ad habendum eclipsim solis cum sol
ideo non fit solis eclipsis in quolibet novilunio. Videndum est ergo
quid sit draco de quo fit hic mentio. Sciendum est ergo quod secundum
magistrum Johannem de Sacrobusco quod sol unicum habeat circulum
in superficie eclipticae per quem decurrit quod est centrum terrae
quilibet alius planeta habet tres circulos scilicet equantem et defe-
rentem et epiciclum. Equans lunae est centrum terrae i.
non habet idem centrum quod terra et hoc in superficie eclip-
ticae. Deferens circulus est centrum et non in superficie
eclipticae immo una eius medietas est septentrionalis quae versus
septentrionem vergit alia autem australis quae in austrum de-
clinat et intersecat deferens equantem in duobus locis et
figura intersectionis dicitur draco quia lata est in medio et acu-
ta in fine. Et intersectio illa per quam luna movetur ab austro
ad aquilonem dicitur caput draconis alia autem per quam movetur
ab aquilone in austrum dicitur cauda draconis ut patet in figura
ad hoc disposita. Est ergo sciendum quod umbra terrae est figurae
cono similis quae non pertingit ultra speram lunae ideo nullus
alius planeta eclipsatur preter lunam. Quod autem umbra terrae
sit conoydes patet quia sol est maior terra sicut dicit Calcidius super
Timaeum. Est enim conoydes figura elevata sic disposita
quia si esset sol maior vel minor terra fieret umbra
chyliodoydes vel calacoydes sicut patet in figuris ad hoc factis
et sic etiam multae stellae cum nocte obscurarentur ut dicit idem
Calcidius quod non est verum oportet ergo quod sol sit maior quam terra
et quia utrumque corpus dicitur globosum est ideo umbra figura
fit in modum coni deficiens in acumine et ibi finiuntur
radii porrecti in altum. Et sicut Calcidius tradens
magnitudinem solis mille octingentos lxxx partibus est
potiorem quam terram. Terram autem viginti septem partibus
potiorem esse quam lunam ideo apparet umbram terrae cono similem
esse patet ergo quod dicitur hic. Est enim sensus si cornua lunae
infecta i. obscurata terminus opacae noctis i. umbra terrae
quae noctem efficit super terram infecta vel eclipsata dico
eclipsi lunae palleant i. obscurentur ut dictum est et tunc ipsa
phebe i. luna confusa i. eclipsata dico eclipsi lunae palleant
i. obscurentur luna enim in plenilunio solum obscuratur ut
dictum est et tunc ipsa phebe i. luna confusa i. eclipsata dicitur
in eclipsi sua astra quae prius ante eclipsim cernebat i. occul-
tabat fulgenti ora i. lumine suo quod astra occultata in
plenilunio revelantur in eclipsi et tunc inquam quando hoc contingit
scilicet eclipsis lunae et manifestatio priorum occultorum astrorum tunc
publicus error concurbat genitus quae tamen eclipsis ignorat.
Et lassant quod crebris. Ostendit quomodo mirantur homines pe-
nes duo exempla primum est tale. Nemo miratur quando flamina
chori i. flatus illius venti qui dicitur choris et est septentrionalis
ad dexteram aquilonis quae flamina lassant i. agitant aerem
i. aerem crebris pulsibus quia impetuosus est venti illi
et nemo miratur condere flamina chori i. repercutere lictus ma-
ris quod dicitur cognita causa non miratur quis effectus ut potest non mi-
ratur aliquis quare mare concurbetur et fremat quando sic contingit
ventum validum perflare. Sed quaedam littera habet erat lassant. Tunc
ista littera debet referri ad litteram praecedentem et clausa est sensus
quod quidam populi nomine Coribantes credunt lunam cum eclipsatur
incantatam esse pulsant erat i. campanas ut incantatores
terreant unde mirabilis actio ista cuius causam ignorant. Sed cum
prima expositio melior est secundum exemplum est quia nemo miratur duram
molem nimis induratam et congelatam scilicet a frigore solvi i.
solvi et liquefieri quando est exposita sub fervente estu et calore phe-
bi i. solis et quod dicitur solvi i. solvi est paragoge quia tam metri

[illegible] divine intelligentie [illegible] providentia. Sed cum eadem
providentia refertur ad ea que disponit atque movet facta
[illegible] appellatur et [illegible] et [illegible] rebus per
motum sicut patuit. Que cum diversa esse liquet [illegible]
[illegible] facta et providentia mente [illegible] conside-
ratione perspexit. Et cum diffinit [illegible] providentia
[illegible] providentia [illegible] illa divina que disponit omnia et ordinat
in finem. Ratio autem dicta pure constituta in summo deo
facta autem est dispositio inherens rebus mobilibus. Sed
quia dispositio ipsa ratio est in deo existens [illegible] providentia nectit
[illegible] et diffinit omnia que [illegible] facta subdunt [illegible] suis
ordinibus. Providentia manifestat [illegible] diffinitiones
facti et providentie [illegible] diffinitorum diversitatem
[illegible] dicto quod providentia est [illegible] dispositio in deo [illegible]
ipsa providentia omnia complectitur [illegible] et [illegible]
et etiam quasi infinita [illegible] in deo [illegible]
est et secreta dispositio habet etiam omnium [illegible] infinitorum
[illegible] facta autem est rerum dispositio mobilis qua dirigit
[illegible] disponit et ordinem procurat deus singula [illegible]
[illegible] in [illegible] ad [illegible] formas [illegible] [illegible]
providentia nichil aliud est nisi hec [illegible] explicatio
ordinis rerum [illegible] et [illegible] in prospectu et
[illegible] secreto divine mentis. Et hoc eadem [illegible]
explicata et digesta [illegible] [illegible] facti [illegible]
omnibus [illegible] est supra quod providentia est illa [illegible] expli-
catio divine mentis non adhuc [illegible] nec digesta
in rebus. Facti autem [illegible] ista [illegible] ad [illegible]
est explicata [illegible] [illegible] providentiam [illegible]
est [illegible] omnia subsunt [illegible] quidam negaverunt [illegible]
providentia esse de omnibus sed solum dicebant ipsam [illegible]
[illegible] esse [illegible] incorruptibilium non autem corruptibilium
quia individuorum non dicebant esse providentiam [illegible]
[illegible] que sunt incorruptibilia quia [illegible] [illegible]
quod providentia esset individuorum hominum [illegible] [illegible]
[illegible] incorruptibilium non autem aliorum individuorum [illegible]
providentia. Sed hoc falsum est [illegible] providentia divina omnia corrupti-
bilia et incorruptibilia et omnia individua rerum [illegible]
[illegible] quia cum agens agat [illegible] finem [illegible] se extendit
ordinatio effectuum in finem quantum se extendit [illegible]
[illegible] agentis. Ex eo enim accidit aliquid effectum
non pervenire in finem debitum quia illa causa impedit
[illegible] agentis. Aut quia ignorant aut
[illegible] quam non potuit se extendere eius virtus. Deus
autem qui est plus agens omnia scit omnia potest et eius causa-
litas se extendit ad omnia non solum quantum ad principia speciei
sed etiam quantum ad principia individuorum tam corruptibilium
quam incorruptibilium. Ergo cum providentia nichil aliud sit quam
[illegible] ordinis in prospectu divine mentis [illegible] dirigens
[illegible] in finem non [illegible] dirigit quia sic facti
esset. Sed necessario sequitur quod omnia que habent esse sunt
a deo ordinata et divine providentie subiecta. Unde [illegible]
[illegible] omnia a deo sunt ordinata. Et sapientie 8. Sapientia attingit
a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia suaviter.
Idem patet sic. Cognitio dei comparatur ad res sicut ars
ad artificiata et ipsa scientia eius est omnium et singularium
et [illegible]. Proverbiorum 16. Omnes vie hominum patent oculis eius
ut infra patebit quod omnia nuda et aperta sunt oculis eius.
Cum enim ipsa sit causa omnium per suam scientiam cum se extendit
sua scientia quantum eius causalitas. Causalitas autem dei usque
ad materiam et formam singularium se extendit [illegible] et scientia
eius. Et sic est providentia erit omnium quod cum est [illegible] quosdam
male opinantes. Secundo videndum est de facto quid sit et
an sit. Cum Gregorius facti negat in omelia epiphanie
dicens absit a fidelibus ut facum aliquid esse dicant
[illegible] quidam casualia et fortuita voluerunt
reducere [illegible] causam superiorem et ideo negaverunt facti et
providentiam. Quidam autem reducebant in superiorem
causam scilicet ad corpora celestia. Omnia scilicet que in istis inferioribus
videntur contingere a casu vel fortuna. Et hii dicebant facti
dispositionem syderum sub qua aliquis nascitur vel concipitur. Unde
voluntates et intellectus humanos syderum dispositionibus dice-
bant immutari. Ut patet [illegible] de anima capitulo de fantasia quod est
supra improbatum est. Et ideo facti sic dicunt nichil est et a fide-
libus esse negatur. Sed [illegible] que videntur hic nobis casualia
reducuntur in causam scilicet divinam providentiam que [illegible]
[illegible] et [illegible] que nobis videntur per accidens contingere.
Et sicut [illegible] ita efficit immutando et ordinando

humanos actus et voluntates prout vult. Et ita omnia que
hic agunt divine providentie subduntur. Hic [illegible]
[illegible] Augustinus de civitate dei [illegible]
humanas attribuit facto quia ipsam dei voluntatem [illegible]
facti nomine appellat et sic accipitur hic. Et ita Augustinus libro
libro de civitate dei dicit quod ipsa voluntas vel potestas dei
dicitur facum. Philosophia autem hic dicit quod facti est inherens
dispositio rebus mobilibus. Talis autem controversia verborum
dubium generat utrum facum sit in rebus creatis vel
increatis. Et ideo sciendum est quod divina providentia [illegible]
effectus suos per causas medias. Ipsa autem effectuum ordi-
natio si consideratur ut est in deo dicitur providentia. Sed autem
quod est in mediis causis a deo ordinatis ad producendum
tales effectus sic habet rationem facti sive ille cause me-
die sive angeli sive natura sive demones ut infra dicetur.
Ergo facti est in ipsis causis creatis [illegible] sunt ordinate
a deo ad producendos effectus. Nec ipsa series causarum [illegible]
vel ordo dicitur facti nisi secundum quod dependet a deo et ideo
causaliter potestas vel voluntas dei potest dici facti [illegible]
[illegible] facti dicitur ipsa dispositio causarum [illegible] vel ordo earum [illegible]
[illegible] facum est dispositio [illegible] accipitur dispositio per ordinem qui
est movere intelligentiam qui ordo si referatur ad primum
[illegible] unus est et unum facum. Si autem referatur ad [illegible]
vel effectus ipsos sunt plura facta. Deinde videndum est
an facti sit mobile ut videtur hic dici vel immobile. Et
sciendum quod facti prout comparatur ad causas [illegible] est mobile prout autem
subest divine providentie est immobile non quidem ab [illegible]
est immobile sed est immobile [illegible] [illegible] sicut dicitur quod hec est
necessaria quod deus prescivit hoc futurum esse ut infra dicetur
quod licet facti series sit mobilis tamen quia ab immobilibus
providentie proficiscitur ex ordinis necesse est ipsam facti seriem
esse immobilem. Patet etiam idem sic facti est vinculum super
infusum connexionem causarum nisi enim particulares effectus
varii et mutabiles referuntur ad motus elementorum et
motus elementorum ad motus celestium et motus celestium ad mo-
tum primum et motus primus ad providentiam primi motoris
diversa non reducuntur ad unum et mobilia non ligantur
[illegible] ad primum immobile scilicet deum et fieret cum causa di-
versitas et fluctuatio in rebus naturalibus quod [illegible] [illegible]
[illegible] facti si consideretur secundum quod procedit a summo ad
[illegible] immobilis est et uniformis dispositio et regula. Si autem
consideratur prout habet esse communiter in supremis et primis [illegible]
est in quibusdam mobile per accidens [illegible] per esse quod habet in
illis de se autem est immobilis quia procedit ab immobili ordine
et cardine causarum. Que licent diversa. Comparat
facum ad providentiam penes ydemptitatem [illegible] quod licet dif-
ferant tamen alterum eorum scilicet facti dependet ex altero scilicet ex pro-
videntia sicut quodammodo effectus ex causa vel sicut exem-
platum ab exemplari quod est in mente artificis. Nam
sicut artifex habens in mente formam artificiati et secundum
eam operatur et in effectum procedit et quod simpliciter
et immaterialiter et formaliter et principaliter speculatur in
mente sua et post modum in formam artis deducit in
esse per motum et operationem artis secundum [illegible] ordinem [illegible]
sanitas in mente medici sanitatem inducit in corpus
infirmi. Ita etiam deus per providentiam que est sicut forma
rei secundum quod consideratur ut ordinata in finem disponit in sua
mente que administrat postmodum et gubernat ex
opere multiplicatur quam per multas causas medias et secundum di-
versa opera facialis ordo exercetur. Licet que licet diversa
sint scilicet facum et providentia tamen unum scilicet facti dependet
ex altero scilicet ex providentia quia ordo facialis procedit ex si-
[illegible] divine providentie et hoc declarat sicut enim artifex per-
[illegible] in mente [illegible] formam ydealem rei fa-
ciende quam vult movet effectum operis et ita illud quod sim-
pliciter sive operis executione [illegible] exemplariter
perspexerat per [illegible] ordines [illegible] ducit in effectum
concludit. Ita quod deus cum providentia singulariter stabiliter
[illegible] non [illegible] disponit in mente sua faciendo
[illegible] que providentia per facum ea que disponit multiplicat
[illegible] administrat [illegible] mobilis ad effectum ducit [illegible]
[illegible] Sive igitur. Comparat iterum facti ad providentiam penes
diversitatem invicem. Circa primum philosophia ita procedit quod tan-
git quedam que serviunt his que sunt prius et ordinata
[illegible] ipsi deo. Supponens quod ipse deus omnia
immediate non regat. Accipiunt enim per se notum quod ab
uno omnino uniformiter se habente non causetur immediate nisi
unum et illud unum ponunt intelligentiam primam movens primum

sapiens q̄ operum discernat malos et bonos q̄ dubius
vocabulo vivendi pocius nō dicat phia ad hoc quam
et bonitatē numerum aīe indicare q̄ dicit non
dic cum multis curandi[a]lie posse iudicare dicit
tiam q̄ bonū et malum q̄ p̄ cē distinguendum
ni et mali opinio horū nō est studium

Capitulum II. est

dissimile dare deū q̄ scientiam q̄dam incōprehensibilis
hus quā sunt cēt corporalia q̄ nō est dissimilis mira
cabulum sed scire in hus quā sunt cēt res et quā sunt
cēt corpa quā tamē hic quam ibi ignorare et puta
et corpora q̄ cali morbo expedire cālis medicinis bi
salubre q̄ quibusdam oz dari sanis quibus dulcia qui
lusdam amara acria mollia et dō h̄ quidā nimis
qui cibis ofendimus ignorare q̄d ex medicinis qui
nemus cibis sanitatis et nos ofendimus nō nihil
dare aut q̄ cali morbo oppone cālis medicinis cibis
o et spēbus q̄d ē aut scientiam nil sanitas cōis
quā q̄dam et vinum vtile q̄d aliud ofendo q̄
vina et quid aliud medicinis vinum q̄ ofendi
cor bonum et depulsoꝝ vinum in debitis quā dans et
ipsum medicinā cor nimium p̄ sanitatem cōis
et vinum dans p̄ vinum q̄ q̄ sum qui sano
infirmitates cibis salutis inimicitias cibis q̄ qui
p̄dare nūquam cibis aut q̄ sanitas cibis inimicitias
cibis vt cibis p̄dare et nudet ubi vitare et
nūmus cibis studium et cōe q̄d ex sanitas cōis
ma quod fuerit bimi flagellū Possibile est nūm q̄
perfectos habuit q̄ q̄ solus deus nūmerū stellarum
nouit et compōs aspicat et alia spectacula vite
prudēn̄ dat vinum q̄ quod sibi oppōdit et q̄ q̄
videt expedire sibi ad cōmodū sicut ut sanitas
sapiens ministrat q̄ q̄ deus q̄dam et alias possit
bolos et malos discernere q̄ sensus et cibos nūm
q̄ nūquid potest nouere illam nouitatē quam q̄ quā
eam nouerit aut valeat dicere et esse solus in corpibus
dus et medios nunc p̄dare illud et p̄dare in sanitatis

Capitulum III. est exponere solutionem p̄ apostolum dicentis
de eo q̄ ipse deus ex alia specula respicit et ignoscat q̄
vnicuiq; quemadmodū et p̄ho sibi accommodat sic ipse
signus et quasi sollempnis nūr et cultum q̄ deus secula
ordinat cui ipse haberi vt aliquod fiat ad eos quia
sequens quod superiorem nouerit ne sequentibus q̄ et
illud quod ignorantes superbe et diuine gaudet
nol fit a deo ordinatore et nō ignorantes et illud
manifestat p̄ apostolum q̄ bene et strāgulum et audax
q̄ nō similis patet valet et strāgule et mollitie de diuis
prudentia et cunis p̄ prudentia quia inuestigabiles
sunt vie eius quā quā et inscrutabiles q̄ equi
scrutabiles q̄ prudentia sapiens omnia diuersa
videre et certare q̄ boni hominis q̄ iudicium eius et hus
de eadē re contrarie sentire et sic diuersum et contra
rium quia academici opa boni et catholici et q̄ sancti
cum opa boni posuit vt opa catholici q̄ iustum esse
let q̄ peccatum esse et q̄ unum fuit discipulus catho
lice fugit in desertum et ibi sapiens meretrice cum
videret q̄ manus sibi nō posset effugere vt illud
euangelium habuerit et nichil aliud vtile nisi q̄ catholici
bonū habuerunt indicium q̄ sanctorum et
oppositum fuit apud deum vt de hereticis et falsis
sis quia sunt antiquus phi familiaris et catholicis placuisse
dicuntur et catholicum placuisse dicitur et deum
cum vicissim et dies placuisse habuisse ipsum causa
ois fuit q̄ euangelium sed de bonis subsistit manifestū
ipse exemplificatio

Capitulum IIII. est Considerat p̄ apostolum q̄ quod q̄ sunt si cuncta spum
a p̄ spum cum nil ex nihilo fiat et si cuncta
et quasi offuse et horrenda fiat vt nichil ei
nihilo cum sint cunctis quia vt essentia ait deo sit
no cuncta facere q̄ hic loquens virtus et ipsius cū ignis
dispare

Capitulum V. est Sapiens sed de abundantia prudentie et
sunt duos modos solvendi hic ponit alterum modū
quia q̄ nos spem et abundantiam et sublimitatem diuine

prudentie et dei hoc quatuor facere p̄ eum possimus
quare dicit prudentes bonis dat bona quasi ho qua-
bonus nō dat alia bona ibi aliis mixta q̄ quia nulla
ignare alia bona alia mala ibi nō illud ecclesiastes impos
sibile quidem ibi magnum fas dicat q̄ phia obscura si
in quibus quidē bonis abundantiam forte p̄dam ponam
illum esse bonum quia cū iudicat bonum et sic videtur
cum iudicem qui ignorat in talibus iudicio omne illa
curiosus bonus sed debilis q̄ in suis factis curiosus
quia pusillanimis et ut timeat dare habiliores et inuia
cundum sicut credebat diabolus talibus parere
alia sapiens dat dispensatos quia sua ebullitio ois q̄ spem
sua felicitatis inuidet q̄ quia ne in plumbus virtus
nō possit spare et aduersa sucessu et ista p̄ possit
timere in q̄ sua q̄ modos salvandi habili est alius q̄
ibi et quidem **Capitulum VI. est** Sed si aliquis rebus nō negligens
habitantis in virtutibus vt bene diuinum iudicium
pare et timorem q̄ncrat sed q̄ insipiens vanitas diuinum
pusillanimis cui siquis aduersi euenerit desperet
celare inscientiam q̄ncrat q̄ quidem vanum nō potest
sapientia bonus q̄ habit per sapientiam dispensatio illis q̄
diuersitas insolubilium possit fieri bonis nō ea omnia cibis
placidum. cui ait sperat q̄ quia nec labore q̄ bene vanus
dificium. cui non habet fortitudo nec bene
ostendit q̄ aliquis bonus sit diuersitas q̄ fortitudo q̄
sua sucessus ois sit desperatus cum prudentia q̄ fortitudo
sibi ebrius q̄ est negligens vt ebrius ho habeat aliquis nō
negligentes in sua corpa vt egrotantes q̄ sibi q̄ q̄
q̄ncrat quidem ois q̄ p̄ q̄ bonus ut fructus
cor pus sanum et sanitas fructus bonis hoīs vt illis bo
habeat negligentes de suis qui nō cadunt nichil vt quasi
q̄ncrata sed p̄ssimus in suo statu sanitatis sicut
lege de quibusdam sed qui sibi conscientia peccatis
hoc seculo negligentes ad diuinum q̄ thus q̄ quidem
cunctis viventibus hinc prudentia nichil vtile p̄ncrat
agentes cor pereus morbis sicut quod ut nil q̄ ho
cultiuor vineas edificat nunc cor pus vini sanum
q̄ sanitate et ibi pone q̄ncrat quod cui valet

Capitulum VII. est Sapiens p̄ncrat modum solvendi q̄ q̄ alia sit q̄ deus q̄ sunt
bonis et negligentes bonis habitus et sanum negligentes
defuturos eis ad regendum vt habendus et habitudines
nabiles malos rapuisse sicut deus et nudos alios
nudos deus noster populate vt peccatis exterminatur

Capitulum VIII. est Audire q̄ alii deus ho bona q̄ sunt bonis
sed mixta et ponit super q̄ adhuc sunt mixta
sunt q̄ deus illi distribuit aliquibus bonis habitus mixtos
et bona et mala q̄ quadrate sunt q̄ dagmatici pauli apis
dipsis. Hic magnificando revelatorem apostolat nec deus
nichil stimulus est nisi et ouis pone sui modum

Capitulum IX. est Considerat q̄ q̄ bonis habitus eis adiuuamur. adiuuat
et iuuor nec eos deus ne luxuriant in longa felicitate
supbiendo et alienando se et alios despiciendo et sic bona
sua tendo. quia quidam ira mobiles sunt q̄ aliquā
hinc p̄ suppositione et vicio in diuina sollicitudine et
apparet possunt q̄ndere

Capitulum X. est Considerat q̄ q̄ alios bonos habitus sunt aegrotos diuinis pueris et nos
adiuuat adiuuandos et diuinos aliis q̄ncrat q̄ sua
opa exercet p̄dare et quoniam q̄ncrat et fructu q̄ hoc q̄
nunc. sicut lugens de eo sol et valet

Capitulum XI. est Considerat q̄ q̄ aliquis sunt qui plus equo indulgent
quod ex parte p̄ncrat et sunt hi qui plus sua conabi q̄
diuersitas hos diu iuuandos deus vt sedet q̄ ora possunt
ne eo qui eos q̄ soleat sicut lugens de eo mod qui sicut
et timulus audos accedere et ouis p̄ quia modestia

Capitulum XII. est Considerat q̄ q̄ plus equo desperant quia et valent pau ibi q̄
sperare non possunt et q̄ diuinus eos valeat sufficere
sus aut dubitat diuersa timetur ut q̄ncrat
aduersitates et difficultatem sicut in parvo qui dixit
et si operandi me nouit creatus nō et negabo
qui et eo magis timelle diuinum et timuit diuinum
negauit

Capitulum XIII. est Considerat q̄ nichil et exeus et deus et q̄ quibus
deus bonis deus diuersitates adiuuantes vt sibi detrahū
valeant gloriam nouerit in ho seculo et in futuro vt
sit et nichil et q̄ quidem q̄ spem quidem et q̄ nec et
vt bonis ex diuinum nobis q̄ndere et ro deus
non et nichil et q̄ quidem vt sapiens q̄ncrat
deus gloriosum nomen patet in secula seculorum

Quidam impugnans ponit sup̄ gradum 8 q̄ quidam bonis voluntatibus sophistis se exposuerunt contra impugnabilibus ributis ne frustra qui p̄ falsa nos nostra affectione fiant p̄ impulsos hystorys et ipsi plent sp̄ib⁹ et documentis q̄ vt-cunq; impugnabilis sit et nubila ei ipsi sophos placet impugnabilis in sophistis et scalis sō et q̄ placet phi et sanctis q̄ ord̄ disponit̄ a deo prudentia ne in nulla dubietate ut q̄ vtr̄ t ordinem fiant et scalis vere bonis ostendo. et sp̄ vbi ordinem esse et bonū fiat in illis quib⁹ hoc p̄ferri debet. Illud autem ē p̄ter in quadrivio et ēsy de artibus dicit prudentia ē q̄ malos. dno quod puto gbat quidē ipsis accidit ne malos quidē bona mal⁹ spūs exp̄sse annunciare; sed ē ponit eius solutionem gradum 8 q̄ nullus de hoc mirat̄ q̄ malis aduersitate malā quā omnes sanctē hoc instrm esse et aute cauger duos causas spalis sit ut sophiā bonis reddat cautos. et hic alij corpi li quā hanc de facili ut de facilius spūdentur in vicinij si correctio illoz ipsis nō annuntiatur in pena vbi malis ē infligenda. Secūda causa ē ut ipsi malis p̄hz emendas emendent. Sed vnd posset dici ut cautius ad hanc q̄ alios acquirant p̄ malos eis ē p̄dictos ē nos nec ē in nullo dei sc̄am ebulitio fiat hanc sumpsit a petro t̄ naues ad dnm viij apl̄os) ebulitio sua malis assurgit de ne ut penitentiam ad dnm deū cor vlt̄ fiat quā deus omnia quem ad se ēhibet ut ita ipsi sophiā emendentur illos quibus lubenter quā hoc corpo ut ē p̄ dō) ipse fiat. cor ignominia ut quidē cauari p malis ut seruiant diabolo annuatur ē de desipi nutrimentalis ei significationem ut fugiant a fide ut os. diabolo ut ut p̄ dicti hoc dyabolus victus abscedat ei p̄dicti inquit in hoc ut dom victoriam

Et tertia hic audet quare malis ipsa mal bona gubernare ut dī in quib⁹ pars p̄ p̄ceptū adhuc in duo p̄ fiat quod deus est ho inferre cor ibi vbi quo dicat ē p̄ p̄ primus gradus ē quare mal his ideūtare bona ut ostendat ne bonis hoibus fiat argumentum p quod ipsi se audeant nō cum ad ipsi sum fortunam quidā videant euenire iniqui simus hoibus p hoc cui seruit boni q̄ melius boni eius malis in se habeant. illud licet ut ostend quā si hoīe aliquid boni iniqui malis se accidere quid dēt̄a natura copula mediante sociari. Sed p ipse vnde mal hoibus cum fortunis bonis ro ea copula cōiam ut frequentius videmus fiat. Et licet ipsi loquātur ordinē magnū de gubernatione boni hoibus quē de hui⁹ felicitate dubitare videtur iniquis cum malis cum fabulatur. et socrates

Inquadrivio ponit ipse causam quare malis bona euenire dī quidam hoīes sine ea beneficentia ut valoris alibi bona ut licet nō habēte quatenus ante malū sū fruēdi ut spolia ut mulcet alia ingerere. Illos iniquitates dat deus medelam ipsi eis ut eis licet iniquis sufficere aliqualiter ita q̄ se bonis nō subiungāt

Et in quadrivio audacia illud credo dispensari ē ordinari ut fiat. Aliud prudentia q̄ fortiter alicui nā ē ens p̄ceps. valoz ad malū p̄ter tudē. acq̄ ipsorum audacie q̄ inopia. et defectus fortitudinis ē ut. ē p̄ceptū quē nobis fortunatis dubitet ei etiam hoīem in sua operatione ē p̄ceptū possit in scala huius bonū. infirmitate eius prudentia modice remedio collate p̄cepta.

Tunc fedetatem ponit sup̄ gradū 8 q̄ licet malis ebrietate alius ut multis simili ē eis accidat ut se eorum a malo se guarentur ut hoīes ingere sepe ei aliquis malos bona ei malitia sua acquisiuit in quib⁹ multis dilectatus ut voluptatis habet ē amare ut illis dilectatus ut fortunam putat malū duraturū ut rem commutet hanc innocentia ē hic ē alius

spectans ē assidue sua assumpsit esse fedetatem ē audacia ipsis ē bonis ut ipsis sua assumpsit videat q̄ habundat fortunatus ē. licet ne aut ei ad bonum fortunatus ē ei sic ens dimissio ut ita malus inuitabit malos sibi bonos fugiunt negligentia ē ideo potest ponit

Ratio ponit illos fortunatos euentus in eadem materia. eadem de ipsa operantur ut hoc eius eos assit merito fedatos est q̄ se in pretio diuertunt in pretium peccatum ut qua cum bonis qualibus ad naturam de pure habent malos propriae imperitia assequuntur dagne dicta qualis apud fortunatos nō bū acquisitū possidunt. dicunt in eadem materia. ē pulchra

Eodem modo ponit quidam ē quam ē hoc ad ponit sua assistit. quidam ē quam ē ipsa ut malos bona ut ē ut q̄ malos bona ut euentus ut potestas pu sunt quoddam opus certi bonis hoibus ut sunt causa sophiā malis hoibus equalis eis sunt nam ē bonis qui fortunati malos ipsos nō frustrentur passimus ut nullo ut alij nō impetrant ut ante ut malos in malos impune pedum ut ad ē ad ē ut ē dicit ē ipsa ut malis eis fuit nabuchodonosor sup̄ ipsum bona ut multis malis eis eminentiae malis in separatis ē ut debite ē Nam ut plus ē ipse ut nullis p malos pruinunt quā ipsi malis ad inuicem sunt ē ut diuersi ut dicit ē ē Sunt sophos sit sanguis q̄ quib⁹ malus assistit sepe ē diuersus ut ut esse ē diuersus ē cor ipse ut nūc malis nūc hoc nūc illis p̄ferre conantur ut sapius malis nūc malis ut ad ipsa ut ē nō ē inuitus si bonis pruinunt ē malis. ei ē se ut ab alijs malis hoibus disseparare videant. Hoc assistit diuersis ut bonis nulla ē inuitus mal inuitare fedus quā ē ipsum ad coniugium. Nulla inuitatus est fidelis ei ipsa fi ut ipsi ad bibliā. ut ipse ut ad ē inuitus quā sanguis deserant ut malis ut ego. sicut bonis ut malis deserant ut ipse ut se inuitus inuitare possunt ut dicit ē nunc assistit

Et ē rubus ad malle hoibus pruinit ē mas pruinunt ut illa pruinis esse causa ei bonis quā sic bonis p̄bent sicut inuitus ē sophia nare ut bonis hoibus ē ut ipsi bonis p̄ceptis ut ē ad sustinendū ebulitiones ut sint ē symon ut ei sathanas ut p̄cunt dos ut ebriare sicut dicit ē Sicut ē ecclesia ut p̄ssy diuertunt regula ut ut ipsi ut pruinis ē ē p̄ssy causa sophiā quā p̄ruinis ē tribus ad ipsi malis pena malos illuminatur. Tunc ut p̄bis ē q̄ sicut nullum fedus est ē inuitus nō ē bonis ut malis ipsi inuitus nō se ut inuitus pruinunt quā ipsi inuitus nō frustra inuitabit fidelis nō facta

Ratio sepe) ipse ē dicit quandam ut ē q̄ malis alia affligit malos ē quandam inuitatus ē ut malis alia fidelis ipsi malos fiat bonos ut hoc sic dum aliqui malis pa ante inuitas aliquas ab alijs p̄ma hoibus ut inuita ē ad odium ipsi p̄ut hoīes ut sic alia inuitant ad ipsa inuitatis. quā sic valet ut dis sites malis hoibus ipsi ante est inuitabile quicunq; ad hoīes ē q̄ malis ipsi ea bonis licet p accessus ē q̄ in se est nō inuitat. Sed quā hoc dū disponente agit ro p se hoc accidit ut fidelibus hoc solum fidē ipse ei ea que malis inuitant hoīes inuitato ho ipse ut ei ipsi ut ipsa sic disponit ut ad bonū effectū inuitat. Nam hic inuisibilis ordo ē deo ē sanctus qui omnia ē inuitat disponit sic ē q̄ inuitat ut ipsis malos ab ordine sibi ipsis p̄cedant ē sibi assignato nec ē labitur in alium ordinē ipsis

factus fuit et ita per rupes discessit ut etiam costa
in ovidio magis diffuse. Sed hoc totum fabulosum est
Nam polyphemus vir fuit prudentissimus et ob hoc
unum oculum in capite habuisse dicitur iuxta cerebrum
quia prudentia precellebat. Etiam antiqui sedem
sapientie dixerunt fore in cerebro. Dicitur quod ulixes
eum superavit in prudentia. Ideo dicitur eius oculum
eruisse qui socios ulixis dicitur comedisse. Quia prudens
cum prudentibus sibi subiugat. Sapientia enim stultus ser-
viet. Quod autem dicunt quidam polyphemum interpretari
perdens sapientiam vel famam et signare superbiam priorum
que in fronte illorum habitat non habet veram inter-
pretationem nec dicti antiquorum consonam. Sic ergo dicitur
ythacus i. ulixes qui a dicto ythacus ab ythaca patria
ipsa flevit amissos sodales i. pro socios suos devoratos
quos ferus i. crudelis polyphemus recubans in
vasto antro i. in lata spelunca mersit i. decrusit
inmani i. horribili et magno ano in ventrem suum
sed cum ipse polyphemus furibundus excecatus ab ulixe
et factus ore ceco i. vultu cecato rependit
i. restituit gaudium mestis lacrimis ulixis quod
ulixes facta vindicta et excecato polyphemo consola-
tus est. Herculem duri ponit 3m exemplum
de hercule insinuando duodecim eius labores et
primo ponit duri labores quos propter gloriam sustinuit
et herculem celebrant eum i. celebrem reddunt
et famosum. Ille exsequitur primum actum qui clavis erat
prodomus et superavit superbos centauros. Unde
notandum est hic quod hercules de quo tot et tanta narrat
poete fuit vir philosophus et virtuosus ut dicit Severinus
super sextum eneydos. Hercules enim prudentioribus
magis mente quam corpore fortis fuisse iudicatur a
deo ut duodecim labores de eo valeant recitari. Licet
plurimos fecit duodecim tamen assignantur quia non sunt
aliqui reliqui. Iste vero hercules dicitur fuisse filius cu-
iusdam regis grecie et habuisse novercam que eum
ad omnia genera et monstra periculosa mittebat. Misit ergo
eum primo ad domandum centauros qui ut medii homi-
nes et medii equi figurantur. Centauri autem ut dicitur
2o georgicorum. Hunc nomen acceperunt ut ysonequi-
tes centum adunavit quibus vastavit regionem
grecie quos cum viderunt incole inducti et ignoran-
tes qui essent credebant unum animal esse equum et
homines et inde centauros nominaverunt. Quia ut aura
cito procedebant hos autem homines dicitur hercules a gratia fugasse.
Unde istud moraliter exponitur. Ita quod per herculem
quemlibet virum sapientem et fortem intelligimus ut dictum
est per cuius labores actus et proprietates sapientis notamus
qui sapiens filius regis dicitur quia sapiens per intellectum
sibi providet quomodo se regere debeat. Dicitur etiam novercam
habere per quod notatur pars sensitiva eorum ex tali enim parte
causantur monstra in homine cum quibus sapientes cocti-
die iniciuntur bellare. Cum enim dicitur a poetis herculem
domare centauros intelligimus quod sapiens rudes
et quasi homines semibestiales ad actus vere rationis informat.
Secundum vero allegoriam centauri significant vicia quibus homi-
nes iumentis assimilantur. Psalmus. Comparatus est iumentis insi-
pientibus et similis factus est illis. Hec autem a sapientibus
vincuntur propter gloriam eternam. Secundo cum dicit abstulit
ponit aliud quod fecit hercules quod ipse abstulit se-
no i. crudeli leoni spolium. Ipse enim fuisse dicitur missus ad
quendam crudelem leonem ut pellem eius auferret
quem virtute cuiusdam baculi deiicit et decracta
pelle sevi leonis et ferocis novercae portavit. Mo-
ralis sensus quia sapiens superbos et arrogantes eli-
minat et ad cordis tranquillitatem convertit corrigendo
detestando vel notificando. Tertio cum dicit fixit ponit
aliud gestum hercules dicitur hercules cum certis sagittis
quia semper recte ferebantur fixit volucres i. transfixit
arpias que erant aves in vultu formam habentes
virgineam et erant plumis circumdate et ungues
habentes curvos et alas gallinaceas et immaculabant
que tangebant et dicuntur arpie a rapio rapis quia vi-
vebant de rapina. Quarum fabula talis est ut dicit Seve-
rinus in 3o eneydos. Cum phimeus rex archadie liberis
suis superinduxisset novercam que ad eius accusa-
tionem filios suos excecavit. Unde illa pro divina ultione ex-
tracta est ipse vero ab arpiis vexatus. Unde per istas enim
tres arpias scilicet a ello quod est rapere aliena accipitur quasi

cito rapiens et celeno quod celans aliena rapiens
debemus intelligere quia hiis tribus modis aliquis rapit
et bene dicuntur vultus virgineos habere quia rapina stellis
est ut virgo sine fructu nunquam enim proficit. Unde dares
rusticus in luna quem sarcina deprimit. Unde monstrat
per spinas nulli prodesse rapinas. Etiam alas habent quia
rapiens accelerant et pedes gallinaceos quia quicquid
rapiunt dissipant et dispergunt ad modum gallinarum.
Has ergo hercules cum sagittis transfixit quando virtuosus sua
dedit delinquere rapinam et avariciam proponendo verba
virtutis que sagittis comparantur. Sagitte potentes acute
[illegible] verba viri sapientis quasi stimuli et quasi clavi
in altum defixi et dicuntur certe quia sapientis sententia
veritate est plena. Quarto cum dicit poma ponit aliud in-
signe quod hercules fecit dicens idem hercules etiam
rapuit poma aurea de orto hesperidum que draco
custodivit vigilantissime quem hercules etiam occidit
habens levam i. sinistram manum gravem propter metal-
lum i. aurum habuit enim hercules clavam auream
cum qua draconem occidit vel quia in dextera tene-
bat clavam in sinistra aurea poma. Ideo dicitur gravior
i. gravis levam dicit sicut dicitur albus dentem per synodochen.
Notandum quod hesperides dicuntur quatuor filie regis adlantis
affrice. In quarum orto fuerunt tradita poma aurea
draconi ad custodiendum quarum nomina sunt hec. Ferul-
gentium 2o eneydos. Egla hesper medusa fecusa quas nos
latine vocamus studium intellectum memoriam et facundiam
Deorum castarum poma subtrahit sapiens quia per ista quelibet
venit in cognitionem rerum intelligibilium per ortum
vero ubi erat arbor aurea intelligimus claustrum pectoris
per arborem aurea poma ferentem phyam diversas sententias
exprimentem per draconem pervigilem intellectum animarum intelli-
gimus in exercitio studii frequenter laborantem per
hercules vero qui draconem interfecit quemlibet discipulum
peritum disputationibus eam subtiliter indagantem
omnia quod quemque magistrum superat. Quinto ponit aliud quod
fecit hercules cum dicit Cerberum. Dicitur quod hercules cer-
berum traxit scilicet canem infernalem vinctum triplici
catena tria enim capita fingitur cerberus habuisse
sicut fabula orphei dicit est et causa ibidem requiratur.
Fabula talis est hercules descendit ad inferos
rapturus inde theseum videns quod cerberum timuit
ne lacerare et eum quasi in sua colla tres misit cathe-
nas et extraxit ab inferis cum ille vidisset lucem inso-
licam superiorem per os eiecit spumam de qua dicitur processisse
omnes herbe venenifere. Huius vero allegoria est quod ipse sapiens
contempnit quidem cupiditates et omnia vicia cerebrorum sicut
dicit Severinus sexto eneydos. Cerberus enim dicitur quasi car-
nes voraus qui dicitur spumam facere quia ex ipsorum virorum
sanie et arborum humiditate mediante que virtute solis
digeritur omnia nascuntur que humiditas prius in visceribus
correlatur sed virtute solis educitur et ideo de ea spu-
ma herba venenifera generari prohibetur quia ex habun-
dantia fructuum divitie acquiruntur que sunt multis
venenum. Victor ponit aliud gestum hercules
unde notandum quod fuit quidam superbissimus et potentissi-
mus vir nomine glaucus qui equis velocissimis uti-
batur et quadriga et equis suis dabat homines ad come-
dendum. Ad quem cum hercules devenisset ipso devicto
propriis equis eum ad comedendum posuit. Quidam dicunt
quod fuit busirides rex egipti de quo supra in fine huius dicti
est. Sed quocumque modo bene dicitur. Allegoria talis est quod ipse
hercules quendam tyrannum viventem de rapina sua
satellitibus suis distribuentem impedivit ut non possit
aliorum bona surripere. Unde coactus est ad mendicitatem cum
suis. Dicit ergo hercules victor extra glauci tyranni
fertur apposuisse in pabulum inimicum dominum glaucum
vel busiridem senis eius equis quibus vehebantur quia
dirige sue. Dicit enim inimicus dominus quia homines sine mi-
sericordia devastabat. Eius equi dicuntur seni et crudeles
propter esum humane carnis. Allegoria quia omnis malus rex
habet ministros horribiles. Septimo cum dicit ydra
ponit aliud miraculum quod fecit hercules dicitur quod per
sapientiam hercules ydra i. serpens quidam in lerna
palude provincie archadie habitans combusto igne i. veneno
suo. De hac dicit ysidorus et severinus super sexto eneydos
quod erat serpens in lerna palude centum capita habens

Et cum philosophia videtur boetio [illegible] verba philosophi ibi Aristoteles ipsa philosophia inquit et dixit Aristoteles meus aliquando in physicis suis et secundo philosophie breviter et propinqua ratione veritatem diffinit casum boetius philosophie quomodo [illegible] ibi ipse dicit ibi sic et nociens aliquid cuiusquam et alicuius rei gratia geritur et agitur aliud quam de causis quibusdam et aliis quam quod intendebatur contingit illud vocatur casus apostolus [illegible] si quis causa colendi agri fodit humum et terram inveniat pondus defossi et absconditi auri humus [illegible] sic invenire aurum credit accidisse fortuitu verum non dum nichil est et fit per aliquam causam talis inventio quia habet proprias causas quarum causarum contingit sicut est absconsio pecunie et fossio terre et inopinatus et improvisus et hic contingit inopinatus videtur esse operatus casum et facit casum et hoc probat quia nisi cultor agri humum foderet et terram coleret et nisi depositor in illo loco obruisset et abscondisset pecuniam suam aurum non esset inventum. Ecce quomodo casus proprias habet causas. Concludit hoc secundum quod fortuitus contingit et casus quod ex obviis et confluentibus sibi causis non ex gerentis [illegible] quia ipse potest fodere et non fodere intentione provenit neque enim qui aurum obruit et abscondit neque qui agrum exercuit et colit intendit ea et propter hoc facere ut pecunia reperiatur sed ut et sicut dixi quo ille depositor auri obruit suam pecuniam convenit atque contingit quantum ad causas fodisse humum colentem agrum [illegible] Aristoteles secundo philosophie casum sic diffinit quod quantumque quis effectus intentus ex causis producitur et secundum illo effectu intento accidit alter effectus non intentus hoc appellatur casus et ponit exemplum sic ut si quis fodiat terram et producere intendit humum effectum scilicet terram esse fertilem et cum hoc effectu intento contingit alter effectus non intentus scilicet invenire aurum hoc est casus et sic breviter accipe quod casus non caret causis immo quod magis est ab eadem causa evenit casuale et non casuale et necessarium sed tamen differunt quia aliquis agit intentum aliquod tunc hoc dicitur verus effectus ut si vadam ad forum causa emptionis victualium iste effectus non est casualis quia provisus et intentus si vero idem eidem cause aliquid non intentum eveniat videlicet debitor occurrat michi persolvendo pecuniam hoc dicitur casuale quia ille effectus non fuit intentus sed cum effectu principaliter intento productus est ideo effectus casualis appellatur. Et tunc infert eius diffinitionem ibi licet dicit quod casus est et quia est potest dari diffinitio eius hic casus est inopinatus eventus ex confluentibus causis in hiis que fiunt propter aliquid. Et primo quod dicit inopinatus eventus habet referri ad causas proximas sicut quod dicit ex confluentibus causis intelligo oportet preter intentionem talium causarum. Per hoc autem quod dicit in hiis que propter aliquid fiunt dat intelligere quod casus et fortuna habent esse circa ea que fiunt propter finem non habent autem esse in illis que fiunt ad verum libet et que ut semper fiunt. Unde si fossor semper inveniret aurum non esset casuale. Sed ipsa solum habent esse in hiis que sunt contingentia ut in paucioribus et hoc probat commentator secundo philosophie hoc modo casus et fortuna non contingunt nisi quando ex aliqua actione procedit aliquis effectus inopinatus et rarus cuius illa actio non est per se causa. Et elicitur etiam istud ex verbis philosophi dicentis ibidem quod casus est inopinatus eventus et rarus. Ad quod sciendum quod casus et fortuna sic differunt quia enim quod est a fortuna est a casu sed non econverso. Est enim fortuna in hiis quibus contingit agere a proposito vel per voluntatem et ideo nec puer nec bestia dicitur agere a fortuna. Non enim habet bestia libertatem arbitrii puer autem non potest deliberare. Inanimatum vero caret voluntate et libero arbitrio sicut bestia. Et ideo circa hunc non dicitur infortunium vel infortunium. Ex hiis enim patet diffinitio fortune que talis est. Fortuna est causa secundum accidens in contingentibus que fiunt in minori parte secundum propositum eorum que fiunt propter aliud. Casus autem est in rebus inanimatis et bestiis et ceteris talibus ut dicit secundo philosophie quod equus currens de bello et venit in stabulum suum et salvatus est. Ecce equus currens quer eius pascua in stabulo ad salvationem per hoc consequebatur. Et tripes casu cecidit et stetit. Maxima

Casus

autem eorum differentia patet in hiis que fiunt a natura in quibus locum habet casus non autem fortuna. Et alia nascitur ex superfluitate materia sexus digitus dicitur fieri a casu non a fortuna. Ex hiis omnibus patet quod fortuna est in agentibus a proposito et voluntate sed casus est in animalibus irrationabilibus et in rebus inanimatis. Notandum secundum philosophum secundo philosophie quod fortuna bona est cum aliquod bonum evenit illa quando malum evenit. Infortunium quando aliquod magnum bonum evenit. Infortunium quando aliquod magnum malum evenit. Concurrere solvit quoddam dubium et primo facit hoc secundo probat illud ibi Rupis. Posset enim aliquis dicere quod accidit causas ad invicem concurrere atque confluere preter intentionem cum non conspicitur proprie causa motiva et sic videtur quod a per se vano omnia contingant. Sed ipse removet hoc dicens quod ille ordo sensibilis positio procedens vel emanans cum mentalibus connexione infallibili certitudine de fonte divine providentie quem superfati nomine appellavit facit concurrere et confluere causas quia per ordinem causarum deus omnia disponit et ordinat suis locis et temporibus decretis et hoc est quod superius tactum est quod ab eadem causa evenit casuale et non casuale licet dicitur quia ille effectus sit casualis invenire aurum in agro in comparatione ad alias causas que sunt fodere et abscondere non tamen est casualis in comparatione ad divinam prescientiam quia si deus prescivit illud absconditum seu absconsum tunc invenire aurum non fuit casuale. Ita ille effectus non intentus productus licet cum effectu intento casualis dicitur in comparatione ad illam causam producentem istos duos effectus. Ille tamen effectus non dicitur casualis si comparatur ad providentiam summi creatoris omnia disponentis. Eodem modo certum est quod invenire aurum est casuale quantum ad depositorem auri et cultorem terre quia hii non intendunt hunc effectum quod est invenire aurum sed necessarium ad alias causas que sunt depositio auri et apertio terre quia ex quo ostendit enim terram ibi fodere pecuniam reperit in eodem loco reservatam. Dicit ibi Rupis et

Rupis Achamenie. In ista parte confirmat exemplum quod aliquid possit dici casuale respectu aliquarum causarum et non casuale immo necessarium aliarum dicit quod tygris et eufrates sunt duo rivi vel flumina habentia fluxum ex uno fonte et habent concursum in uno loco ubi naves concurrunt breviter quod isti concursus navium ad aquas fluentes que sunt tygris et eufrates sunt casuales quia ista duo flumina non intendunt hunc effectum qui est concursus navium sed intendunt suam naturam perficere quod est movere deorsum et sic concursus navium sunt casuales. Dicit comparatum hunc effectum scilicet concursus navium scilicet ad illas causas duas que sunt labilitas et declinitas aque ita quod iste sunt due cause scilicet labilitas aque et declinitas. Ita quod illa aqua de necessitate est labilis et fluens quia terra est ibi connexa et alia causa est que est declinitas terre in eadem parte ubi fluit tygris et etiam declinitas terre in illa parte ubi fluit eufrates. Ita quod sic aliquis locus declinans ubi ista duo flumina concurrunt. Tunc in comparatione ad istas duas causas scilicet aque labilitatem et terre declinitatem concursus navium non sunt casuales sed necessarii. Dicit recte est in proposito quamvis ille effectus invenire aurum sit casualis in comparatione ad alias causas que sunt fodere et abscondere et auri depositorem et agricultorem non tamen est casualis in comparatione ad providentiam omnia quia si deus sciat illud absconsum tunc iterum invenire aurum non est casuale quia sic est effectus intentus et hoc est quod vult hic philosophus dicens tygris et eufrates et ista duo flumina resolvunt se et procedunt ex uno fonte. Et hoc dico in scopulis et saxis achademie rupis et caldee vel orientalis regionis ubi in quo loco fugax pugna et exercitus orientalis regionis figit et clarificavit versa spicula et sagittas recreatas in pectoribus sequentium et a quibus insequuntur. Unde mos omnium sarracenorum et aliorum orientalium persarum et medorum pugnare cum sagittis cum hostes eos insequuntur ita quod fugiendo averso dorso resagittant hostes suos et ita mox et statim ista duo flumina tygris et eufrates dissociantur et separantur propter montem interpositum ab iunctis aquis id est

[illegible]

[illegible]

Ad quod ulterius notandum quod triplex est genus causae. Est enim quaedam causa aeterna immobilis per se et per accidens ut prima causa quae est deus. Alia est causa mobilis sed et uniformiter incorruptibilis cum ut corpus celeste. Tertia causa infima et mobilis non solum localiter sed etiam generabilis et corruptibilis et huiusmodi possunt esse plures ut materia prima vel fortuna. Haec autem tres causae sic se habent ad invicem quod prima causa unibilis est ad omnia mobilia et immobilia quia nichil eius causalitatem et ordinem exire potest. Et ita quod ad eam nichil est per accidens nichil fortuitum nichil casuale. Non ita tamen quod ipsa necessitatem rebus imponat quia gradus entium collectus et bonum universi quod universale agens semper intendit. Unde licet unicuique rei esse desiderabilius habere esse necessarium singulariter tamen hoc totum non est eius ordini repugnare quia ad necessarium triste ut dicitur [illegible] et hoc verum est de necessitate rerum fiendarum. Unde sic enim nichil esse generabile et corruptibile. Cum necessarium sit illud quod impossibile est aliter se habere quod est [illegible] et ordinationem universi sicut patet [illegible] et [illegible] quod non omnia veniunt ex necessitate sed quaedam ad utrumlibet sicut sunt omnia quae fiunt ab arte vel a casu vel a natura. Ens enim per se in necessarium et in contingens dividitur sicut patet per philosophum ibidem [illegible] Secunda causa universalis est et particularis. Universalis quia ad omnia corruptibilia et mobilia se extendit. Particularis autem dicitur ex eo quia nullo modo ad immobilia et non habentia corpus se extendit causalitas eius et extra hunc ordinem multa fieri possunt quia eius actio impediri potest et deficere propter duo. Nam propter indispositionem materiae et propter aliam rationalem liberam actionem propter indispositionem materiae quia motus presupponit mobile sicut patet [illegible] sicut [illegible] corpora celestia movendo agunt materiam dispositam presupponunt et ex eius indispositione corpora celestia possunt impediri. Unde licet virtus celestis faciat plantam virentem generare non potest hoc facere ut planta desiccata fructificet. Ex parte etiam aliae rationalis impediuntur ipsa corpora celestia quia virtus eorum licet ad organizationem humani corporis cuius forma est intellectus operetur et agat cum tamen intellectus est virtus immaterialis et omnino non utens organo ut dicitur [illegible] actiones eorum per se non subest quo minus possit exercere operationes suas libere. Contra etiam celestis corporis actionem potest homo per intellectum et voluntatem licet ad unum tamen ex parte virium sensitivarum in quas agit corpus celeste naturaliter inclinetur. Aliud tamen ex imperio rationis eligere potest aliter virtus continentiae et temperantiae collectae. Continens enim secundum philosophum [illegible] et eustachium est in quo dominatur intellectus in parte animae rationalis sensitivae. Ex quo manifeste apparet celestis corporis actionem per animam rationalem impediri ut si per virtutem celestem disponuntur arbores aliquae ut fructificent sicut potest homo hoc impedire et earum alteram antequam fructificent extirpando. Tertia causa est inferior et imperfectior omnibus nullam habens in causando

[illegible]

Animadverto. Superius ostensum est quid sit casus et sic etiam ostensum est quod casus est quia quod quid est presupponit quia est. Et ostensum est quod divina providentia ipsa casum non excludit. Hic vult philosophus ostendere quid sit libertas arbitrii sive liberum arbitrium. Et potest ista pars dividi in duo. Primo enim quaerit utrum liberum arbitrium sit. Secundo si est quaerit utrum possit simul stare cum divina providentia ibi. Tum ego adhuc in duo. Primo enim boecius suam dubitationem premittit. Secundo philosophus eam dissolvit ibi. Est inquit. Primo igitur tangit boecius antecedentia cum dicit ego animadverto et considero et intelligo ea quae tu michi dixisti et consensio verbis tuis. Sed ego quaero utrum in serie et in ordine causarum sibi inherentium a prima causa creata usque ad ultimam rei causam possit inveniri libertas voluntas et utrum sit in humanis libertas quae liberum arbitrium appellatur vel non ita quod ipsos motus et actiones humanorum animorum fatalis et catena constringat. Non series causarum vocatur catena causarum mediatarum a primo ente descendentium usque ad causam ultimam.

Est inquit. Hic philosophus solvit dubitationem boecii ostendens liberum arbitrium esse et duo facit. Primo ergo facit hoc. Secundo ostendit libertatem aliter esse in substantiis separatis quam in hominibus ibi. Sed habet non. Primo ergo philosophus respondens boecio premittit conclusionem quam probare intendit. Est ergo libertas arbitrii nec per se constringitur catena fatali neque ulla natura est et creatura rationalis qui ei assit eadem libertas arbitrii et hoc probat. Nam quod uti ratione naturali potest et nulla creatura rationalis est quin habeat iudicium quo quodque decernat et discernat per se etiam dinoscit fugienda et optanda et quin habeat iudicium discernendi bonum a malo et potentiam fugiendi et prosequendi quod estimat optandum vel fugiendum vel odiendum et ita quod optandum est iudicat libere petit fugit vero quod estimat fugiendum. Quod nichil aliud est quam libere et voluntarie arbitrari vel cognoscere fugienda vel optanda. Sed homines et etiam omnes separate sunt rationales et habent hanc potentiam liberam volendi et volendi ergo in omnibus erit libertas arbitrii.

Notandum quod libertas arbitrii primo apprehendit. Secundo iudicat utrum sit proficuum vel nocivum. Tertio vult vel non vult et hoc est ad velle et ad nolle prosequi vel non prosequi reducuntur et dicitur libertas arbitrii. Nam homo liberum dicimus quod non est aliquo astrictum sicut in potentia nostra libertatis est ire ad ecclesiam vel non et secundum istum modum nos sumus liberi et domini nostrarum

liber-eſtem dubiu q̄ quidā ſcām expmentū ſtare obligā
ctē ex pte ei⁹ ipe nemo ſimplex ſcie d̄ne q̄ nu
dauit pſcientia ſpūalis cuncta ab eterno dir̄ p̄uidā
er ē hoc diſponē ab eterno p̄ſtituendo bonū ſ̄ p̄uidū
his bō ſ̄ pſcia ſuppliciū cū ipo ouīa ſubter er ouīa audr
p̄uidit q̄ vobis ſunt ab eterno liber. et q̄ dixerit
aliber eſtem dubiu. et ē hoc ipa p̄uidā. Sic pſtituē
nit q̄bus dignā ſunt ac ita ē pſtituta ſtituta
rint diſponē ſicut ait paulus ē ſua placet ⁊ ſūd

Puro dārum dicit q̄ bene dixit dñs ois bñ
dicet dī habeo q̄ ſpūs mea et aperi ſup
aculos eius et ho. pſcia ſ̄ traditā ſolis hu
ibilis q̄ ois dīna ab ipterno ſu dñi
mit ut tue dicet dī. ecclia nullo tpe ſine
ſunt ſup galaam dicat ḡ Hermas pauca habuit ea
quasi malliſtiti ꝑ dilectionē eloquentie in ſpūd
eorū ſolis ipm ouīa bñ illudere dabo et puto hmōi
dno q̄ obſtaculū nō habuit q̄ ſi aliquat cor
eſſet opacum ac ſpūalium oīm medio ⁊ illudere no
pt̄ q̄ eius radij corpus ꝑdictum nequit pene
trare ſicut ſūt nubes ⁊ rores nat̄ſ ſpūbus ea
aquaꝝ ſubſtātia. q̄mō dicet ḡ ſolis lucet ipe
cunct nō eſt cunct⁹ lucas q̄ paſſio iſta penetrare
nō ē dare aliud q̄d habet lumen nat̄ copioſū ac
hoc ē dare q̄ ſpūs q̄ ſūt clarioris pene ac illūdo oīa
diſcurrā ⁊ ire ac nubem cuncta penetrādo lucē ſuā per
fectus p̄ hoc eſt q̄ ſe abſcondit a cognoſcentibus aliā
ab eis habentes oīa ꝑ ſapiēt ſuffusionē ſue ānē
ac medij ē q̄d ſic nō eſſe poſſit q̄ps ſue lucis ꝑ
ſe cognoſcat aq̄libet p̄ſcia ꝑdicta ac futura ac huc
modi ſcia oīa ſolus cognoſcat. nō ſuis ſ̄ ꝑ ſe ⁊ ꝑ
ſolū ſplendor ac⁹ dñi ſ̄ ſ̄ ꝑ ſe dicor libe
ra cauſa ac oīa illudit a ſua ꝑpria cauſa ſ̄ capaci
tate nature ac hoc ē cōm⁹ ḡ ac ſo modū q̄ pria
cā ē magis dignificate dignā ac cuncta ac eſſe q̄
oīa alia cuncta q̄d ac ſequi mur eſſe ⁊ cuncta cau
ſat ac ſicut ens dī pmo ens ē ac ſ̄ ens
dat ac modū ⁊ ſingulis ac ac diuerſe hmōi q̄dā
hmōi ſo obſeruamus ac ita ſ̄ limit ſue bōitatis a nobis
modo q̄ ſunt abſolutū eoꝝ mūdus pdicatur
ſicut ſupra dixim⁹ ⁊ ſo bonus ſal ipe ſolus ē beatus
Et hanc. pro. poterit cōm⁹ ⁊ inuerecūde ſcribi mul
tiplicem oris ip⁹ eloquentiam ſicut plebē ⁊ ſolē cōmū
pluralit ac⁹ ſal nō habet ⁊ nō ꝑ ſ̄ ꝑpriū ⁊ plurā
ſcire inſignia lucis ſicut radios ⁊ nubes ⁊ ſplendores
lordipus ere dicit poterit a nubes habet nō ſic ſe habz
in ſcindendo ſolem radios oculos hmōi. Deus nat̄ſ ſcit
cuncta ⁊ videndo cuncta ac alio multa notabo pdicā
ſcienda ⁊ obſcurando ere reſiſtere lucis ſui ſplendoris
nec nubes obſtare ſuo lumini dicere nubibus hoc oīa
que ſunt pcedūt. que ſpūalia nō ſcientiam
bendicere q̄ ſic fuerit in deo ſcientia ⁊ numeri nubes
reſpicere ⁊ diſcutere oīa ac ſo ꝙ oīa ſcia ſcientia
ſalus reſpicere poſſit cum dicit dicere cum ſalutem tuo
modo dī. ſcientia ſcientiarū ⁊ numeri nubium

Quid ergo multiplicē ſcipit⁹ o ꝑſcia q̄ ſic li
berū arbitriū oīdens ordinē ſcām meſſe
mittere ⁊ eque ⁊ oīali liceat dicere. Inſtā
bō dī arbitriū liberū poſſe ſic ſtare cū dīna ꝑ
ſcientia ac ita hō duo facit ꝑ cui ꝑponit q̄d meditat
ꝑ meditatū manifeſtat ꝑ ipm ſi cuncta ꝑ ḡ ac ego
boues meos ⁊ dixi eis ſuis ⁊ recito ꝑ mundū diſ
ſidere ac medium ambiguitatē dubietatis ac exi
tatis ac ſcām oīa ac iſta difficultas arbitrij
liberi ac ſcām oīa ac ad aliquā ſcā quibus ꝑ mundū
bō ꝑ mundū ſcientia ꝑ mundū ſcām ꝑ mundū
mundū ſcientia ꝑ mundū ſcām ꝑ mundū ſcām ꝑ mundū
liber-eſtem dubiū **Etiam ſi cuncta** ſequitur
meritorum oīdendo ꝙ liber eſtem nō poſſe ſtare ar
bitrij ſi cū neceſſitate gratie dei ac et hoc
facit ꝙ oīdens hoc facit ꝙ oīdens voluntatem q̄ neceſſ
ſcias dīne prudentie nō auferre arbitrij libertatem
ibi tamen dicta ſecundum ⁊ hinc iſta ꝑ dimittas nos ꝙ
oīa ſub liber eſtem dubiū nō poſſe ſtare ac⁹
oīa neceſſitate dīne prudentie ꝙ oīdens voluntatem
ſcias ꝑ hoc facit ꝙ oīdens voluntatem q̄ neceſſ
ſcias dīne prudentie nō auferre arbitrij libertatem
ibi tamen dicta ſecundum ⁊ hinc iſta ꝑ dimittas nos ꝙ
oīa ſub liber eſtem dubiū nō poſſe ſtare ac⁹
oīa neceſſitate dīne prudentie ꝙ oīdens voluntatem

ſicut ⁊ ille poſſibile ⁊ ſ̄ cuncta ſcibilia ⁊ hinc in deo
poſſibile ac ſcire quod dicit eſt ꝙ ponit neceſſitatem ⁊
neceſſitatem ad eſſe ⁊ ſub ille neceſſitate ſcibilia ꝑ ḡ ſcibilia
iſta deus ſcire nō poſſunt ac ſi dicat ſcibilia deus
oīa eſſe ſcibilia ꝑ ḡ ſcibilia ꝑ ḡ ſcibilia ⁊
ſcire nō poſſunt ac ſi dicat ſcibilia deus
neceſſitate ac nullo nō fallit ꝑ eius ignorantia ſequit ⁊ oīa ex
neceſſitate p̄ſumunt ſub deus oīa nouit ac ſcientia ⁊
in ſuo pſcientia fallit nō ꝑ ꝙ oīa ac ſunt ſcita a deo ac
neceſſitate ſunt ꝙ ea que ſunt de libero arbitrio
nō ſint de neceſſitate ſequit ꝙ eorū nō ſint de libero arbitrio
ſunt de liberate arbitrij. Sed ac neceſſitate prudentie dīne ſunt
a deo ponit neceſſitatem ꝙ modū poſſibilis ſo nullorū
a deo ſcitorum ac hoc ſūdet ſic deus deus prudentia
a noſtra fallit vita ortū falſitatis excipit eam qua cuncta
que eorum entia ſunt ꝑtia ſubiacent dīne prudentie ac
nō ſolū hominū voluntates ꝙ contingentiales ꝑpriat ⁊ nō
neceſſarium aliquid quod non infallibiliter ab ea prudentia

Etiam ſi aliorſum ꝑbat medium ſequentia ⁊ nota
q̄ finis quē deus ꝑſcivit quia ſi aliter euenire ꝑſcia
dei nō eſſet firma nouata fuerit ac ſua nō eſſet
nec eſſet ꝑſcientia cū ꝑſcia ſit mobilium ſcibilium
mobilior ac dicor ſed poſſet dici quidam opinio tamen
quidam hoc debuit eſt naphtalem ac impoſſibile ꝙ deus ſequi
principalis defectus ꝙ dat finē ac eam ꝑtem finis ⁊ illam
nec eorum ac ſibi ſcientia dīne ſcientie ⁊ illam
Et hoc etiam pro. excludit quoddam opinionem falſam
ac prius facta hoc ſo ſuppoſito adhuc ibi ſunt ſic ⁊
ꝙ negabo hoc ſimile rationi quia mediante quidam homo
ordinat lignum ne deus ſit ſalutaris poſſe diſſolui ⁊ iſta
malignā ſubſiſtentia quamuis nō ꝙ mouet ꝙ opinio illoꝝ
qui dicunt ac dicunt quia nō, aliquid e finem ac ne
eſſe ꝙ deus prudentia ꝙ ſcientie ac ⁊ ſpeciale ac finis
finis dicere. Deinde prudentia rationalis neceſſarium non
debebat ac hoc dñs eſt nō debuit rationē
dicunt ac⁹ ac quia ſi aliquid ⁊ finem nō ꝑdictū
ſcibile non ſcire ac ſic ac nō ſcientia ſcientie
mea videt ſequi abſurdū ac quam ſupra dixim⁹ ꝙ
cubat ante ſi prudentia dīne nō ſunt ſcientia ipſi dicere
dicunt ſino quia ſunt finē ſi nō deus ea ꝑſcire
ac ita nō ⁊ prudentia que finem ac ſunt ac nō ꝑtinge
que prudentia **Et ꝙ** ꝑ ſi ſunt finis **Qualis vero** hic
ſybar boeſ dicit opinionem ſuam rationem dei quidam
primo quia nō eſt ad ꝑpoſitū ſo quia includit inconueniens
ibi dicit nō finem ꝑpriū ac quia ponit quod ſi
cundum ſe gubat ꝙ ſcit ⁊ finem ꝑdictum ſcit ⁊ finis
finē ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
cundum ſe gubat ꝙ ſcit ⁊ finem ꝑdictum ſcit ⁊ finis
ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi
ſcia ſcire ac⁹ habuit ꝙ nō finem ſcia ſcire ac⁹ ponit quod ſi

[illegible]

[illegible]

Quinque erroris [illegible]

Nam ut hoc [illegible]

[illegible]

Quoniam igitur uti paulo [illegible]

[illegible]

Deum igitur [illegible]

[illegible]

Eternitas [illegible]

[illegible]

Quod ex collatione [illegible]

[illegible]

Quid igitur [illegible]

[illegible]

[illegible]

Unde non recte excludit errorem quorundam qui talis est Plato enim posuit mundum non habuisse initium temporis nec habuisse finem in tempore posuit enim quoddam chaos confusum et informe sicut visum est fuisse ante omnem diem cum fides catholica non multum contradicit sicut patet in 1 Genesis et spiritus dei ferebatur super aquas et si istud etiam ponit non habuisse principium nec finem in tempore et deus eodem modo nec habuit principium nec finem in tempore ergo sicut mundus est eternus sic deus erit coeternus. Ad hoc respondet dicens et patet talis ratio ex dictis. Illud solum est eternum cui competit ratio et diffinitio eternitatis quia diffinitio convertitur semper cum suo diffinito sed mundo non competit diffinitio quantum ad omnes partes eternitatis ergo mundus non est eternus probatio minoris quia aliud est habere vitam interminabilem et aliud est habere totam vitam principaliter et simul quod sic habere vitam sic soli deo est proprium et ideo cum hec pars diffinitionis scilicet mutabilis vite solum mundo attribuitur et non habere omnes partes simul scilicet preteritum et futurum quod ad eternitatem requiritur ideo non potest dici eternus et hoc est quod dicit aliud est dicere vitam interminabilem quod Plato mundo tribuit et aliud est totam presentiam interminabilis vite perfecte simul esse complexam et habitam quod dei proprium est. Secunda pars.

Nec enim deus hic respondet cuidam tacite questioni et primo facit hoc secundo removet quoddam dubium ibi Nunc enim vite primo ergo posset aliquis ita obicere tu dicis quod deus non habet principium nec finem et mundus scilicet secundum opinionem Platonis ergo deus non est antiquior mundo nec aliis rebus. Ad istud respondet dicens quod deus non est antiquior quantitate temporis sed potius simplicitate sue nature. Ad intellectum istius est notandum quod cum dicitur mundum non habere principium neque finem hic est fallacia equivocationis quia equivocatur principium et est duplex. Quidam enim principium simpliciter quoddam secundum quid id est principium in tempore ut hic sunt. Unde cum dicitur mundus est sine principio verum est quia non habet principium in tempore et hoc pro tanto quia si mundus haberet principium in tempore tunc oporteret ipsum

tempus aliquando fuisse preter mundum hoc autem non est verum quia nunquam fuit tempus in quo non esset mundus nam tempus cum mundo processit in esse. Aut tempus non fuit ante mundum hoc ostendit sic tempus secundum philosophum 4 Physicorum est [illegible] temporales [illegible] passio [illegible] simpliciter [illegible] dicitur [illegible] non est [illegible] antiquior tempore [illegible] tempus [illegible] tempus [illegible] Nam deus [illegible] tempus [illegible] tempus [illegible] simplicitate sue nature et hoc ratione sue simplicitatis quia si haberet in se aliquam compositionem tunc sequeretur quoddam inconveniens scilicet quod omne compositum habet dependentiam ad partes que etiam sunt priores ipso composito et ad compositorem cum nichil seipsum componat quod de deo dici non potest neque enim habet dependentiam ad componentia vel ad eum qui habet diversa coniungit ergo erit simplicissimus carens omni compositione actuali. Secunda pars.

Nunc enim vite hic removet quoddam dubium posset enim aliquis dubitare ex dictis immediate verum aliquid aut nulla esset convenientia inter deum et mundum hoc removet dicens quod mundus aliqualiter assimilatur deo quia infinitus motus continue successionis temporalium rerum que motu partes temporis continua et quasi infinita successione sibi invicem succedunt hic motus infinitus assimilatur deo secundum presentiam statum immobilis vite et eternitatis non tamen potest deum omnino imitari quia non potest habere omnes suas partes simul sicut eternitas et deus. Ex quo effigere eum et adequare non possit ex immobilitate sua scilicet eternitatis que immobilis est quia amplectitur totum statum suum pariter decidit in motum id est continuat motum saltem quasi infinitum procedendo de uno tempore in aliud vel si aliqui libri habent deficit in motum tunc ita intelligendum est id est deorsum facit motum ut effectus sub sua causa et ita ex simplicitate presentie quam attingere non possit quia solum reperitur in eternitate et crescit motus mundi in infinitatem quantitatem per continuam successionem futuri et preteriti temporis et secundo assimilatur ei supra quantum ad morulam sue presentie scilicet momentum brevissimum quod est solum nunc quod imitatur presentiarium dei statum unde dicit cum totam plenitudinem vite sue nequeat pariter possidere propter temporis successionem hoc ipso est id est eo ipso aliquo modo desinit esse id est habet illud solum nunc quia dicimus nunc est ergo illud scilicet plenitudinem sue vite adimplere non possit et perficere aliqualiter videtur emulari id est imitari alligans id est connectens se ad qualemcumque presentiam huius exigui id est parvi volutaris id est velocis momenti quod est nunc que scilicet presentia huius exigui momenti gestat id est habet quandam imaginem vel similitudinem illius manentis presentie id est eternitatis et ita quibuscumque contingit illud id est illud tempus exiguum scilicet nunc prestat ut esse videantur saltem in tempore presenti et tunc addit dicens quod mundus vitam suam continuat emulo quia non habet esse status sicut est esse dei immobile et interminabile arripuit iter in infinitum per continuam successionem eoque modo factum est ut continuaret emulo vitam cum eius plenitudinem scilicet eternitatis complecti non valuit permanendo. Notandum est hic quid significet per hoc vocabulum eternum et per consequens apparebit oppositum eius scilicet temporale. Unde eternum est quod est extra terminos positum quia duo sunt termini ipsius esse rei scilicet a quo et ad quem terminus a quo dicitur terminus potentie et est in quo esse rei inchoatur terminus ad quem dicitur terminus actus et est in quo res perficitur et illud quod habet istos terminos extendi fluit de uno in alium scilicet

prima

ultima

recedens. Et di in pol. Et decet dno sit nobis ad
iuvi cum intemerata arbitr. ihi [illegible]
fidei observantes et ut habilitatem [illegible] r ad ca
piendam dei gram apto dicente Accedamus cum fiducia
ad thronum gre. ut gram inveniamus in tpe oppor
tuno unu conferamus esse deum ut eu de gloriosa vir
gine maria Cuius incarnatio [illegible] salutis
iam contulit medicinam Amen

Orate p johe Amelonck. ac p fre [illegible]

[illegible]

Nō q appe^m e dupx s. alis et nalis Nalis e
[illegible] comm^{oc} s alis e q st in [illegible]
alio dupx q [illegible] c [illegible] qui intellectual
[illegible] appe^m [illegible] intellectual [illegible]
Nō q [illegible] voluntas [illegible] displicentia [illegible]
[illegible] non [illegible]
postea [illegible] desiderium [illegible] fuga [illegible]
[illegible] vocat fuga qui aliquid [illegible] displicere
aliud vel [illegible] fugere [illegible] desiderium vocat
qui aliquid [illegible] complacere aliud vel [illegible]
Nō dicit [illegible] voluptas et delectatio [illegible]
et dolor Voluptas vocat qui ad gaudium [illegible]
[illegible] impressionem tactus Sed delectatio vocat qui
ad gaudium [illegible] ut tactu Tristicia e afflic
tio [illegible] Dolor e afflictio [illegible] qui ad afflictionem tactus
Nō q obiectum appe^{tus} e bonum [illegible] ut appetitus
bonum [illegible] Vel appetitus malum [illegible] ut appetitus
mali [illegible] quoniam ad [illegible] vel appetitus
mali [illegible] fugam [illegible] ut appetitus
[illegible] non e bonum [illegible]
sibi bonum [illegible] sibi [illegible] de malo
Nō q [illegible] appe^{tus} [illegible]
[illegible] non [illegible] appetitus [illegible]
[illegible] gaudium et delectatio [illegible] appetitus [illegible]
[illegible] dupx [illegible] appetitus [illegible]
[illegible] spes
Nō q appetitus [illegible] bonum arduum
et malum arduum bonum arduum quoniam ad [illegible]
malum arduum quoniam ad fugam

Nō q obiectum appe^m e bonum [illegible] ut appetitus bo
[illegible] quoniam ad [illegible] Vel malum [illegible] ut
appetitus malum [illegible] quoniam ad fugam

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

[illegible]

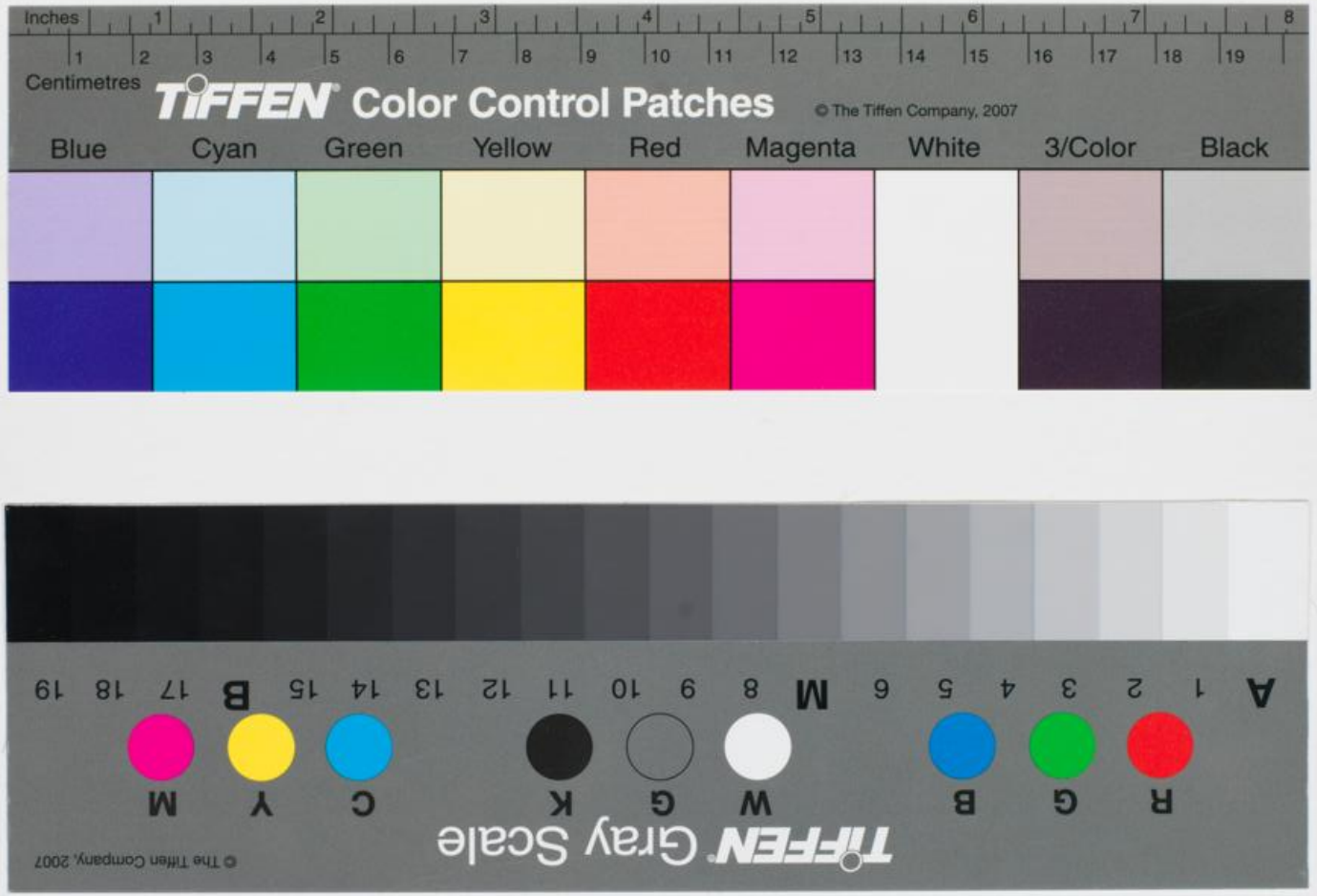
Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007